EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 22.3.2023.
COM(2023) 166 final

2023/0085 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA

par eksplicītu vidiskuma norāžu pamatošanu un izdarīšanu (Zaļuma norāžu direktīva)

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

Komisija 2022. gada martā ierosināja atjaunināt Savienības patērētāju tiesības nolūkā nodrošināt, ka patērētāji tiek aizsargāti, un tos spēcinātu aktīvi veicināt zaļo pārkārtošanos[1]. Ar šo priekšlikumu paredz konkrētākus noteikumus (*lex specialis*) un papildina ierosinātās izmaiņas Negodīgas komercprakses direktīvā[2] (*lex generalis*). Abu priekšlikumu mērķis ir risināt kopīgu problēmu kopumu, īstenojot dažādus tāda viena vēlamā rīcībpolitiku kopuma elementus, kas norādīts ietekmes novērtējumā, kurš publicēts kopā ar iniciatīvu patērētāju iespēcināšanai zaļās pārkārtošanās procesam[3].

1.1. Priekšlikuma pamatojums un mērķi

- **Patērētāju loma zaļās pārkārtošanās procesa paātrināšanā**

Paziņojumā par Eiropas zaļo kursu[4] Komisija apņēmās nodrošināt, ka patērētājiem ir lielākas iespējas izdarīt informētu izvēli un ekoloģiskās pārkārtošanās procesā aktīvi iesaistīties arī pašiem. Konkrētāk, paziņojumā par Eiropas zaļo kursu ir pausta apņemšanās novērst nepatiesas vidiskuma norādes, nodrošinot, ka pircēji saņem uzticamu, salīdzināmu un verificējamu informāciju, lai viņi varētu pieņemt ilgtspējīgākus lēmumus un saruktu zaļmaldināšanas risks. Nepieciešamība pievērsties zaļmaldināšanai pēc tam tika noteikta par prioritāti jaunajā aprites ekonomikas rīcības plānā[5] un jaunajā Patērētāju tiesību aizsardzības programmā[6]. Nesen pieņemtajā Zaļā kursa industriālajā plānā[7] ir atkārtoti uzsvērta nepieciešamība nodrošināt, ka patērētāji var izvēli izdarīt, balstoties uz pārredzamu un uzticamu informāciju par produktu ilgtspēju, ilgizturību un oglekļa pēdu, un uzsvērts, ka tirgus pārredzamība ir rīks, kas veicina tehnoloģiski un vidiski vērtīgāku neto nulles emisiju produktu plašāku ieviešanu.

Eiropas Parlaments un Padome ir aicinājušas Komisiju apsvērt tālāku rīcību šajā jomā. Padome 2020. gada decembrī savos secinājumos "Padarīt atveseļošanu apritīgu un zaļu"[8] norādīja, ka tā atzinīgi vērtē Komisijas nodomu nodrošināt, ka vidiskuma norādes tiek pamatotas ar visa produktu aprites cikla ietekmi uz vidi. Eiropas Parlaments savā Rezolūcijā par jauno aprites ekonomikas rīcības plānu[9] stingri atbalstīja Komisijas nodomu iesniegt

---

1 Eiropas Komisija, Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai, ar ko attiecībā uz patērētāju iespēcināšanu zaļās pārkārtošanās procesam, nodrošinot viņiem labāku aizsardzību pret negodīgu praksi un viņu labāku informētību, groza Direktīvu 2005/29/EK un Direktīvu 2011/83/ES (COM(2022) 143 final), pieejams tīmekļa vietnē: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022PC0143&from=LV

2 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/29/EK (2005. gada 11. maijs), kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 ("Negodīgas komercprakses direktīva") (*OV L 149, 11.6.2005., 22.–39. lpp.*), ar grozījumiem.

3 SWD(2022) 85 final. EUR-Lex - 52022SC0085 - EN - EUR-Lex (europa.eu)

4 Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Eiropas zaļais kurss" COM(2019)640.

5 COM(2020) 98 final (2020. gada 11. marts).

6 COM(2020) 696 final (2020. gada 13. novembris).

7 COM(2023) 62 final (2023. gada 1. februāris).

8 Padomes secinājumi 14167/20.

9 Eiropas Parlamenta 2021. gada 10. februāra rezolūcija par jaunu aprites ekonomikas rīcības plānu (2020/2077(INI)).

priekšlikumus, kuru mērķis ir reglamentēt vidiskuma norāžu izmantošanu un izveidot stabilas un saskaņotas aprēķinu metodes, kas aptver visu vērtības ķēdi.

Patērētāji vēlas būt labāk informēti par sava patēriņa ietekmi uz vidi un izdarīt labāku izvēli. Konferences par Eiropas nākotni pieprasījumi[10] ietver aicinājumu nodrošināt lielāku pārredzamību attiecībā uz produktu ilgtspēju un vidisko pēdu, jo īpaši 5. priekšlikumā par ilgtspējīgu patēriņu, iepakojumu un ražošanu un 20. priekšlikumā par standartu noteikšanu ES un ārpus tās vides rīcībpolitikās. Priekšlikums par vidiskuma norādēm ir Komisijas atbilde uz šo aicinājumu[11].

Pabeidzot ES tiesisko regulējumu, kas atbalsta ilgtspējīgāku patēriņu, izdosies pietuvoties 12.6. ilgtspējīgas attīstības mērķim — mudināt uzņēmumus, jo īpaši lielus un starptautiskus uzņēmumus, īstenot ilgtspējīgu praksi un iekļaut savā ziņošanas ciklā informāciju par ilgtspēju.

Tālāka ES rīcība šajā jomā pozitīvi ietekmēs arī globālās vērtības ķēdes, kas ietver ražošanas procesus trešās valstīs. Tādējādi tas stimulēs trešo valstu uzņēmumus veicināt zaļo pārkārtošanos, jo īpaši uzņēmumus, kas nodarbojas ar tirdzniecību ES iekšējā tirgū. Turklāt tiks veicināta daudzpusēja sadarbība ar trešām valstīm, lai nodrošinātu labu izpratni par jauno tiesisko regulējumu un tā priekšrocībām. Turklāt ES divpusējo un starpreģionālo tirdzniecības nolīgumu ilgtspējīgas attīstības sadaļas var radīt iespējas sadarbībai saskaņā ar vispārējiem ES mērķiem, lai tirdzniecības politikā stiprinātu ilgtspējas dimensiju.

- **Šķēršļi, kas kavē ES palielināt zaļo tirgu potenciālu ar patērētāju spēcināšanas starpniecību**

Neraugoties uz patērētāju vēlmi ikdienas dzīvē dot ieguldījumu zaļākā un apritīgākā ekonomikā[12], viņu aktīvu un rezultatīvu iesaisti šīs zaļās pārkārtošanās procesā kavē šķēršļi, kas traucē vidiski ilgtspējīga patēriņa izvēli tirdzniecības vietā, proti, šaubas par vidiskuma norāžu ticamību un maldinošu produktu vidiskās ilgtspējas komercprakšu savairošanās.

Pierādījumi, kas savākti ietekmes novērtējumam[3], kurš pievienots priekšlikumam par patērētāju iespēcināšanu zaļās pārkārtošanās procesam un kurš pievienots arī priekšlikumam par vidiskuma norādēm, gan sākotnējā ietekmes novērtēšanā[13], gan tā sabiedriskajā apspriešanā[14] un 2020. gadā veiktā papildu sabiedriskā apspriešana[15] liecina, ka maldinoša prakse, piemēram, zaļmaldināšana un vidiskuma marķējumu pārredzamības un uzticamības trūkums, notiek dažādos patēriņa posmos: reklāmas posmā, produktu iegādes posmā vai lietošanas laikā.

a) *Patērētāji saskaras ar praksi, kurā tiek sniegtas neskaidras vai nepietiekami pamatotas vidiskuma norādes (“zaļmaldināšana”).*

Priekšlikumā par patērētāju iespēcināšanu zaļās pārkārtošanās procesam jēdziens *“vidiskuma norāde”* ir definēts šādi: jebkurš ziņojums vai apgalvojums, kas nav obligāts saskaņā ar Savienības vai valstu tiesību aktiem, arī teksts, ilustrēts, grafisks vai jebkāda veida simbolisks atveidojums, arī marķējumi, zīmoli, uzņēmumu nosaukumi vai produktu nosaukumi, saistībā

10 Konference par Eiropas nākotni, Ziņojums par galīgo iznākumu, 2022. gada maijs.

11 COM(2022) 404 final.

12 Eiropas Komisija, *Behavioural Study on Consumers’ engagement in the circular economy*, 2018, 10. lpp.

13 Eiropas Komisija, Sākotnējais ietekmes novērtējums: Patērētāju iespēcināšana zaļās pārkārtošanās procesam, 2020.

14 Atklātās sabiedriskās apspriešanas (ASA) kopsavilkums ir pieejams Eiropas Komisijas tīmekļa vietnē “Izsakiet viedokli”: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12467-Empowering-the-consumer-for-the-green-transition

15 Uzņēmumu un produktu vidiskais sniegums: vai apgalvojumi par zaļumu ir pamatoti? (europa.eu)

ar komercpaziņojumu, kurā tieši vai netieši norāda, ka produktam vai tirgotājam ir pozitīva ietekme uz vidi vai tās nav vai ka negatīvā ietekme uz vidi ir mazāka nekā attiecīgi citu produktu vai tirgotāju ietekme, vai to ietekme laika gaitā ir uzlabojusies[1].

Komisija ir veikusi divus apsekojumus par vidiskuma norādēm — vienu 2014. gadā[16] un vienu 2020. gadā[17]. Pētījumos tika izvērtēti plašam produktu klāstam paredzētu 150 vidiskuma norāžu piemēri attiecībā pret Negodīgas komercprakses direktīvas[2] (NKD) principiem: skaidrība, nepārprotamība, precizitāte un verificējamība. 2020. gada pētījumā tika konstatēts, ka visā ES un daudzās produktu kategorijās **ievērojama daļa vidiskuma norāžu (53,3 %) sniedz neskaidru, maldinošu vai nepamatotu informāciju** par produkta vidiskajiem raksturlielumiem. 2020. gada vidiskuma norāžu apsekojumā tika analizēts arī šādu norāžu pamatojums, aplūkojot to skaidrību, precizitāti un to, cik lielā mērā tās ir pamatotas ar pierādījumiem, kurus var verificēt. Analīzē tika konstatēts, ka **40 % norāžu bija nepamatotas**.

Šos rezultātus ir apstiprinājusi arī pārbaude, ko patērētāju tiesību aizsardzības sadarbības iestādes veica 2020. gada novembrī[18]. Iestādes secināja, ka no 344 novērtētajām ilgtspējas norādēm **vairāk nekā pusē gadījumu (57,5 %) tirgotājs nav sniedzis pietiekamus elementus, kas ļautu spriest par norādes precizitāti**. Daudzos gadījumos iestādēm bija grūtības noteikt, vai norāde attiecas uz visu produktu vai tikai uz vienu no tā sastāvdaļām (50 %), vai tā attiecas uz uzņēmumu vai tikai uz dažiem produktiem (36 %) un uz kuru produktu aprites cikla posmu tā attiecas (75 %)[19].

Turklāt lielākā daļa ieinteresēto personu, ar kurām notika apspriešanās, izņemot ievērojamu daļu nozares pārstāvju, piekrita, ka **zaļmaldināšana ir problēma**. Vairāk nekā puse saskārās ar maldinošām norādēm un atzina mazāku uzticēšanos vidiskajām deklarācijām un logotipiem, ko pārvalda uzņēmumi vai privātas struktūras[19]. Turklāt lielākā daļa mērķorientēto apspriešanās respondentu norādīja, ka patērētājiem trūkst izpratnes par produktu ietekmi uz vidi, jo informācija nav sniegta vai nav pieejama[20].

Kopumā **patērētāju uzticēšanās vidiskuma norādēm ir diezgan zema**. 2020. gada atklātajā sabiedriskajā apspriešanā[15] sabiedrība kopumā nepiekrita apgalvojumam, ka tā uzticas vidiskajām deklarācijām par produktiem (1,57/4,00)[21]. Uzticēšanās līmenis bija augstāks norādēm par tirgotājiem[22], bet tas joprojām bija zems (2,25/4,00).

b) *Patērētāji saskaras ar tādu ilgtspējas marķējumu izmantošanu, kas ne vienmēr ir pārredzami un uzticami*

Vidiskuma marķējumi ir vidiskuma norāžu apakšgrupa. Marķējumi ir uzticamības zīmes, kvalitātes zīmes vai līdzvērtīgas zīmes, ar kurām atšķir un reklamē produktu/procesu vai uzņēmumu, atsaucoties uz tā vidiskajiem aspektiem. Dažkārt šo marķējumu pamatā ir

16 *Consumer Market Study on Environmental Claims for Non-Food Products*, Eiropas Komisija, 2014.

17 *Environmental claims in the EU: Inventory and reliability assessment Final report*, Eiropas Komisija, 2020. Pieejams https://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/pdf/2020_Greenclaims_inventory.zip.

18 *2020 — sweep on misleading sustainability claims*, Sweeps (europa.eu)

19 "Zaļmaldināšanas" pārbaude tīmekļa vietnēs: pusei apgalvojumu par draudzīgumu videi nav pierādījumu: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lv/ip_21_269

20 SWD(2022) 85 final, 2. pielikums, 66. lpp.

21 Atbildes tika sniegtas, izmantojot Likerta skalu no 1 līdz 5. Tās tika izteiktas punktos, lai palīdzētu nodrošināt konsekvenci un labi atspoguļot piekrišanas pakāpi. Atbildes "nezinu" saņēma 0 punktus, atbildes "nemaz neinteresē" vai "nemaz nav iedarbīgs" saņēma 1 punktu, skalas pretējā pusē atbildes "ļoti interesē" vai "vienmēr" saņēma 4 punktus.

22 Norāde par tirgotāju ir jebkāda norāde, ko tirgotājs izdarījis par sevi kā organizāciju, pretstatā norādei, ko tirgotājs izdarījis par kādu no saviem produktiem (precēm vai pakalpojumiem).

sertifikācijas shēmas (vidiskuma marķējuma shēmas), kas apliecina, ka produkts/process vai uzņēmums atbilst shēmas noteiktajām prasībām, un uzrauga atbilstību.

Uz ES iekšējā tirgū pastāvošajiem vidiskuma marķējumiem attiecas dažādi stabilitātes, uzraudzības un pārredzamības līmeņi, t. i., dažādi pārvaldības modeļi. Paredzams, ka arvien lielāks tādu ekomarķējumu skaits, kas aptver dažādus aspektus, dažādu darbības pieeju pieņemšana un pakļaušana dažādu līmeņu pārbaudēm (piemēram, to izstrādes procesa atklātība vai revīzijas un verifikācijas līmenis un neatkarība) radīs papildu neskaidrības[23].

Priekšizpētes pētījumā, kas izstrādāts, lai apkopotu pierādījumus par to, kā patērētājus spēcināt aktīvi piedalīties zaļās pārkārtošanās procesā[24], 232 aktīvo ES ekomarķējumu novērtējumā tika pārbaudīti arī to verifikācijas un sertifikācijas aspekti un tika secināts, ka gandrīz **pusei marķējumu verifikācija vai nu ir veikta vāji, vai nav veikta vispār**. Turklāt patērētāji nezina, kāda ir atšķirība starp marķējumu, ko reglamentē trešās puses sertifikācijas shēmas, un marķējumu, kura pamatā ir "pašsertifikācija", t. i., ko trešā puse nav verificējusi.

Apspriešanā par sākotnējo ietekmes novērtējumu[24] un mērķorientētajās apspriešanās ieinteresētās personas no vairums ieinteresēto personu grupu **kā svarīgu un pastāvīgu problēmu visā ES atzina arī ilgtspējas marķējumu un logotipu savairošanos**. Tāpat arī atklātajā sabiedriskajā apspriešanā vairāk nekā ceturtdaļa (27 %) dalībnieku atzīmēja "**produktu un pakalpojumu ilgtspējas logotipu/marķējumu savairošanos un/vai pārredzamības / izpratnes par tiem / uzticamības trūkumu**" **kā būtisku šķēršli**, kas kavē patērētāju iespēcināšanu zaļās pārkārtošanās procesam[15].

Šī marķējumu savairošanās apvienojumā ar to dažādajiem pārvaldības modeļiem nozīmē, ka ražotāji un mazumtirgotāji, izvēloties konkrētu ilgtspējas marķējumu, var izmantot dažādas stratēģijas. Ļoti bieži tas nozīmē arī to, ka uzņēmumi attēlo dažādus marķējumus, lai apliecinātu savu produktu ilgtspēju. **34 % uzņēmumu kā šķēršli norādīja "ilgtspējas logotipu/marķējumu savairošanos un/vai pārredzamības / izpratnes par tiem / uzticamības trūkumu"[15].** Patiešām, uzņēmumi, kas cenšas ievērot vai izstrādāt uzticamas vidiskuma marķējuma shēmas, ir nelabvēlīgākā situācijā nekā uzņēmumi, kas izmanto neuzticamus vidiskuma marķējumus, jo patērētāji bieži vien nespēj noteikt atšķirību. Šo problēmu pastiprināja daudzu (privātu/brīvprātīgu) marķējuma shēmu straujā rašanās valstu/dalībvalstu līmenī, kas **patērētājiem rada arvien lielākas grūtības salīdzināt produktus**.

Ieinteresēto personu atsauksmes apliecina īpaši **spēcīgu atbalstu ES rīcībai**, ar kuru varētu ieviest kopīgu pieeju ilgtspējas informācijas sniegšanai patērētājiem, **nostiprināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus uzņēmumiem** un ierobežot marķējumu un maldinošu vidiskuma norāžu savairošanos vienotajā tirgū[14].

Uzņēmumi, kas piedāvā patiesi ilgtspējīgus produktus, ir nelabvēlīgākā situācijā nekā uzņēmumi, kas to nedara. Tie arī **riskē ar nevajadzīgi augstām atbilstības nodrošināšanas izmaksām**, jo ES valstis sāk ieviest dažādus valsts risinājumus, lai risinātu iepriekš aprakstītās problēmas[25].

---

23 *Preparatory study to gather evidence on ways to empower consumers to play an active role in the green transition*, 2021. gada oktobris. Pieejams: Priekšlikums Direktīvai par patērētāju iespēcināšanu zaļās pārkārtošanās procesam un pielikums (europa.eu)

24 Eiropas Komisija, Sākotnējais ietekmes novērtējums: Patērētāju iespēcināšana zaļās pārkārtošanās procesam, 2020. Apspriešanās pārskats, kas iekļauts ietekmes novērtējuma 2. pielikumā, 69. lpp.

25 Plašāka informācija par problēmu ietekmi uz patērētāju tirgu un vidi ir iekļauta SWD(2022) 85 final 12. pielikumā.

1.2. Saskanība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā rīcībpolitikas jomā

- **ES iniciatīva patērētāju iespēcināšanai zaļās pārkārtošanās procesam**

Negodīgas komercprakses direktīva reglamentē maldinošu praksi un maldinošus noklusējumus ar vispārīgiem noteikumiem, ko var piemērot vidiskuma norādēm uzņēmumu komercpraksē darījumos ar patērētājiem, ja tās negatīvi ietekmē patērētāju lēmumus par darījumu. Tajā dalībvalstu patērētāju tiesību aizsardzības iestādes tiek aicinātas novērtēt šo praksi katrā gadījumā atsevišķi pēc lēmuma par darījumu pārbaudes (katra atsevišķa gadījuma novērtējums)[26]. Tajā ir iekļauts arī "melnais saraksts" ar negodīgas komercprakses veidiem[27], kas jebkuros apstākļos ir uzskatāmi par negodīgām un kam nav nepieciešams katra atsevišķa gadījuma novērtējums. Apsūdzību par neatbilstību direktīvas prasībām iesniedz patērētājs vai kompetentā iestāde rīkojas pēc savas iniciatīvas.

Ar priekšlikumu grozīt Negodīgas komercprakses direktīvu[1] daļēji risina 1.1 iedaļā uzskaitītās problēmas ("zaļmaldināšana" un nepārredzami ilgtspējas marķējumi). Ar to attiecībā uz vidiskuma norādēm ievieš virkni pasākumu, kas izriet no vēlamajiem rīcībpolitikas variantiem, tai skaitā:

1) Direktīvas 2005/29/EK 6. panta 1. punktā noteikto **produkta īpašību sarakstu, par kurām tirgotājs nedrīkst krāpt patērētāju**, groza, lai tajā iekļautu "**ietekmi uz vidi** vai sociālo ietekmi, "ilgizturību" un "remontējamību";

2) Direktīvas 2005/29/EK 6. panta 2. punktā noteikto to **darbību sarakstu, kuras uzskatāmas par maldinošām**, ja tās rosina vai, visticamāk, vidusmēra patērētāju **rosinās** pieņemt tādu lēmumu par darījuma veikšanu, kādu viņš citādi nebūtu pieņēmis, groza, lai tajā iekļautu tekstu "vidiskuma norāžu sniegšana saistībā ar turpmāko vidisko sniegumu, ja nenorāda skaidras, objektīvas un pārbaudāmas saistības un mērķus un nepastāv neatkarīga uzraudzības sistēma";

3) Direktīvas 2005/29/EK I pielikumā iekļautais tādu **komercprakšu, kas jebkādos apstākļos uzskatāmas par negodīgām**, saraksts ir paplašināts, iekļaujot tajā četrus prakses veidus, kas saistīti ar zaļmaldināšanu:

   - ja izvieto tādu ilgtspējas marķējumu, kas nav balstīts uz sertifikācijas shēmu vai ko nav noteikušas publiskas iestādes;
   - ja sniedz vispārinātu vidiskuma norādi, attiecībā uz kuru tirgotājs nespēj pierādīt atzītu izcilu vidisko sniegumu;
   - ja vidiskuma norādi izdara attiecībā uz visu produktu, lai gan tā faktiski attiecas tikai uz konkrētu produkta aspektu;
   - ja īpašu tirgotāja piedāvājuma iezīmi pasniedz tādas prasības, kas visiem attiecīgās produktu kategorijas produktiem Savienības tirgū ir noteiktas ar likumu.

---

[26] 6. un 7. pants Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2005/29/EK (2005. gada 11. maijs), kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 ("Negodīgas komercprakses direktīva") (OV L 149, 11.6.2005., 22. lpp.).

[27] I pielikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2005/29/EK (2005. gada 11. maijs), kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 ("Negodīgas komercprakses direktīva") (OV L 149, 11.6.2005., 22. lpp.).

Tādējādi priekšlikums par patērētāju iespēcināšanu zaļās pārkārtošanās procesam vispārīgākā veidā attiecas uz plašu prakses veidu, produktu un pārdošanas metožu klāstu. Ar to nodrošina svarīgus aizsardzības pasākumus, kas aizsargā patērētājus no maldinošām vidiskuma norādēm un neuzticamiem marķējumiem.

- **Citi ES tiesību akti, kas veicina ilgtspējīgu patēriņu ar vidiskās informācijas sniegšanu**

Papildus patērētāju tiesību aizsardzības regulējumam spēkā ir ES tiesiskais regulējums, kas attiecas uz vidiskās informācijas sniegšanu, nosaka metodoloģiskās prasības vidiskās ietekmes mērīšanai un aprēķināšanai, piemēram, ES sertifikācijas metodiku oglekļa piesaistījumiem, kas izstrādāta saskaņā ar Oglekļa piesaistījumu sertifikācijas regulu[28] (pēc pieņemšanas), vai uz informāciju un marķējumiem par produkta vai tirgotāja vidisko ietekmi, aspektiem vai sniegumu. Piemēram, ar Ekodizaina direktīvu[29] izveido sistēmu, ar ko nosaka obligātas ekodizaina prasības ar enerģiju saistītiem ražojumiem, lai veicinātu to energosniegumu un aprites dizainu un sekmētu jaunus uzņēmējdarbības modeļus. Komisija 2022. gada martā pieņēma arī priekšlikumu Produktu ilgtspējas ekodizaina regulai[30], lai būtiski uzlabotu apritīgumu, energosniegumu, vidisko ietekmi un citus vidiskās ilgtspējas aspektus konkrētām prioritārajām produktu grupām. Tā nodrošinās, ka snieguma un informācijas prasības varēs noteikt gandrīz visu kategoriju fiziskajām precēm, kas laistas ES tirgū. Saskaņā ar aprites ekonomikas rīcības plānu un produktu rīcībpolitiku dažos citos Komisijas priekšlikumos, piemēram, ierosinātajā Būvizstrādājumu tirdzniecības regulā[31] un Bateriju un bateriju atkritumu regulā[32], ir ietvertas informācijas prasības.

Turklāt ir arī tiesību akti, kas attiecas ES līmenī izstrādātiem marķējumiem (gan obligātiem, gan brīvprātīgiem), piemēram, ES ekomarķējumu. ES ekomarķējums, kas izveidots 1992. gadā, ir ES oficiāls brīvprātīgs marķējums par produktu vidisko izcilību, kas apliecina visaugstāko sniegumu. Ar ES ekomarķējuma regulu[33] paredz noteikumus par šīs brīvprātīgās ES ekomarķējuma sistēmas izveidi un piemērošanu. Citi saistītie ES tiesību akti par marķējumiem ir Regula par vides vadības un audita sistēmu (*EMAS*)[34], Regula par bioloģiskās lauksaimniecības marķējumu[35], Regula par energomarķējumu[36] un Regula par *CE* zīmi[37].

- **ES noteikumu par vidiskuma norādēm pabeigšana**

---

28 COM(2022) 672 final.

29 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/125/EK (2009. gada 21. oktobris), ar ko izveido sistēmu, lai noteiktu ekodizaina prasības ar enerģiju saistītiem ražojumiem (L 285/10).

30 COM(2022) 142 final.

31 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 305/2011 (2011. gada 9. marts), ar ko nosaka saskaņotus būvizstrādājumu tirdzniecības nosacījumus un atceļ Padomes Direktīvu 89/106/EEK (OV L 88, 4.4.2011., 5. lpp.).

32 COM(2020) 798 final.

33 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 66/2010 (2009. gada 25. novembris) par ES ekomarķējumu (OV L 27, 30.1.2010., 1. lpp.).

34 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1221/2009 (2009. gada 25. novembris) par organizāciju brīvprātīgu dalību Kopienas vides vadības un audita sistēmā (*EMAS*), kā arī par Regulas (EK) Nr. 761/2001 un Komisijas Lēmumu 2001/681/EK un 2006/193/EK atcelšanu (OV L 342, 22.12.2009., 1. lpp.).

35 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/848 (2018. gada 30. maijs) par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 834/2007 (OV L 150, 14.6.2018., 1. lpp.).

36 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/1369 (2017. gada 4. jūlijs), ar ko izveido energomarķējuma satvaru un atceļ Direktīvu 2010/30/ES (OV L 198, 28.7.2017., 1. lpp.).

37 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/125/EK (2009. gada 21. oktobris), ar ko izveido sistēmu, lai noteiktu ekodizaina prasības ar enerģiju saistītiem ražojumiem (OV L 285, 31.10.2009., 10. lpp.).

Lai turpinātu risināt ar zaļmaldināšanu un neuzticamiem vidiskuma marķējumiem saistīto problēmu, būtu lietderīgi pašreizējo regulējumu papildināt ar konkrētākām prasībām attiecībā uz nereglamentētām norādēm neatkarīgi no tā, vai tās attiecas uz konkrētām produktu grupām, konkrētām nozarēm vai konkrētu vidisko ietekmi vai vidiskiem aspektiem. **Ar šo priekšlikumu par vidiskuma norāžu pamatošanu un izdarīšanu kā *lex specialis* papildina esošo ES patērētāju tiesību aizsardzības noteikumu kopumu.** Priekšlikums ļaus pilnībā īstenot vēlamos rīcībpolitikas variantus, kas apzināti ietekmes novērtējumā, kā aprakstīts 3.2. iedaļā.

Tādējādi priekšlikuma par vidiskuma norādēm galvenie mērķi ir šādi:

– paaugstināt vides aizsardzības līmeni un palīdzēt paātrināt zaļo pārkārtošanos uz tīru un klimatneitrālu aprites ekonomiku ES,

– aizsargāt patērētājus un uzņēmumus no zaļmaldināšanas un nodrošināt, ka patērētāji var veicināt zaļās pārkārtošanās paātrināšanu, pieņemot informētus pirkšanas lēmumus, kas balstīti uz uzticamām vidiskuma norādēm un marķējumiem,

– uzlabot juridisko noteiktību attiecībā uz vidiskuma norādēm un vienlīdzīgiem konkurences apstākļiem iekšējā tirgū, palielināt to uzņēmēju konkurētspēju, kuri cenšas palielināt savu produktu un darbību vidisko ilgtspēju, un radīt izmaksu aiztaupījuma iespējas uzņēmējiem, kas nodarbojas ar pārrobežu tirdzniecību.

Šā priekšlikuma darbības joma, kas ir *lex specialis*, ir saskaņota ar attiecīgo *lex generalis*. Pārskatītā Negodīgas komercprakses direktīva attiecas uz visu uzņēmumu brīvprātīgo komercpraksi darījumos ar patērētājiem ar produktu saistīta komercdarījuma laikā, pirms tā un pēc tā. Šā priekšlikuma darbības joma aptver **brīvprātīgu *vidiskuma* norāžu** pamatošanu un izdarīšanu.

Tāpat arī priekšlikums par patērētāju iespēcināšanu zaļās pārkārtošanās procesam attiecas uz ilgtspējas marķējumiem, kas aptver *vidiskos un sociālos aspektus vai abus.* Tomēr šis priekšlikums attiecas tikai uz ***vidiskuma* marķējumiem**, t. i., tiem marķējumiem, kas galvenokārt attiecas uz produkta vai tirgotāja *vidiskiem* aspektiem.

Kā jau minēts, priekšlikums par vidiskuma norādēm **ir paredzēts kā drošības tīkls visām nozarēm, kurās vidiskuma norādes vai marķējumi nav reglamentēti ES līmenī. Tā mērķis nav mainīt spēkā esošos vai turpmākos nozaru noteikumus.** Gluži pretēji, citos Savienības tiesību aktos noteiktās novērtēšanas un norāžu izdarīšanas prasības prevalēs pār priekšlikumā izklāstītajām prasībām, un tāpēc tās būtu jāizmanto vidiskuma norāžu pamatošanā un izdarīšanā šajās konkrētajās jomās.

1.3. Saskanība ar citām Savienības rīcībpolitikām

Priekšlikums par vidiskuma norādēm atbalsta Eiropas zaļā kursa mērķu sasniegšanu un palīdz risināt trīskāršo — klimata pārmaiņu, piesārņojuma un biodaudzveidības izzušanas — krīzi. Tas veicina zaļmaldināšanas apkarošanu, kas tika noteikta kā prioritāte Komisijas jaunajā aprites ekonomikas rīcības plānā[5] un jaunajā Patērētāju tiesību aizsardzības programmā[6]. Priekšlikums arī nostiprinās visaptverošās stratēģijas, piemēram, nulles piesārņojuma rīcības plānu[38] vai Biodaudzveidības stratēģiju 2030. gadam[39], un papildinās stratēģijas, kas vērstas uz konkrētām nozarēm, piemēram, stratēģiju "No laukuma līdz galdam"[40], vai tādus

38 https://ec.europa.eu/environment/strategy/zero-pollution-action-plan_en.

39 COM(2020) 380 final.

40 COM(2020) 381 final.

jautājumus kā aicinājumi uzlabot ūdensefektivitāti un atkalizmantošanu ES Klimatadaptācijas stratēģijā[41].

Kā aprakstīts, ar šo priekšlikumu direktīvai par vidiskuma norādēm un priekšlikumu, ar ko groza Negodīgas komercprakses direktīvu, kopīgi izveido saskaņotu rīcībpolitisku satvaru, kas Savienībai palīdzēs īstenot zaļo pārkārtošanos, pārveidojot patēriņa modeļus ilgtspējīgākā virzienā. To mērķis ir veidot zaļāku iekšējo tirgu, veicinot Savienībā patērējamo produktu vidiskās pēdas samazināšanu. Tie arī palīdzēs sasniegt Eiropas Klimata akta mērķi — ne vēlāk kā līdz 2050. gadam Savienībā līdzsvarot siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju un piesaistījumu apjomu, pastiprinot ar SEG emisiju samazināšanu un klimatneitralitāti saistītas norādes.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

2.1. Juridiskais pamats

Šā priekšlikuma pamatā ir Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 114. pants, kas piemērojams pasākumiem, kuru mērķis ir izveidot iekšējo tirgu vai nodrošināt tā darbību, vienlaikus par pamatu ņemot augstu vides aizsardzības līmeni.

Atšķirīgas prasības, kas noteiktas valstu tiesību aktos vai privātās iniciatīvās, kuras reglamentē vidiskuma norādes, rada nevajadzīgu slogu uzņēmumiem, kad tie veic pārrobežu tirdzniecību, jo tiem ir jāatbilst dažādām prasībām katrā valstī. Tas ietekmē to spēju darboties iekšējā tirgū un izmantot tā priekšrocības. Tajā pašā laikā tirgus dalībniekiem ir grūtības identificēt uzticamas vidiskuma norādes un pieņemt optimālus lēmumus par pirkumu iekšējā tirgū.

Tāpēc priekšlikuma mērķis ir nodrošināt iekšējā tirgus darbību ekonomikas dalībniekiem, kas darbojas iekšējā tirgū, un patērētājiem, kuri paļaujas uz vidiskuma norādēm. Šajā direktīvā ierosinātie pasākumi palielinās vides aizsardzības līmeni, vienlaikus veicinot tālāku vidiskuma norāžu regulējuma saskaņošanu, un novērsīs tirgus sadrumstalotību, kuru rada atšķirīgās valstu pieejas, kas ir ieviestas vai tiktu ieviestas, ja ES līmenī nebūtu noteikumu.
Vides aizsardzības mērķa sasniegšanā iekšējā tirgus aspekts ir dominējošais, un tāpēc 114. pants ir piemērots juridiskais pamats.

2.2. Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)

Ir svarīgi ES iekšējā tirgū ieviest kopīgu noteikumu kopumu, lai uzņēmējiem nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus. Ja dalībvalstis rīkotos atsevišķi, vides aizsardzības līmenis joprojām nebūtu optimāls un pastāv risks, ka tiktu izmantotas dažādas savā starpā konkurējošas sistēmas, kuru pamatā ir dažādas metodes un pieejas.

Priekšlikumā par patērētāju iespēcināšanu zaļās pārkārtošanās procesam nav noteikts, kas uzņēmumiem būtu jādara, lai pienācīgi pamatotu savas vidiskuma norādes. Tas savukārt var visā ES radīt ievērojami atšķirīgas pieejas norāžu pamatošanai. Tas sadrumstalotu iekšējo tirgu, kropļojot konkurences apstākļus un radot nepieciešamību grozīt/pārveidot norādes katru reizi, kad tiek šķērsotas iekšējās robežas. Tas savukārt radītu juridisko nenoteiktību un palielinātu atbilstības nodrošināšanas izmaksas, kā arī negodīgu konkurenci vienotajā tirgū un apdraudētu efektīvu tirgus darbību.

ES, balstoties uz dalībvalstu pieredzi un privātām iniciatīvām šajā jomā, ir labas iespējas veicināt tādu metodoloģisko prasību tālāku saskaņošanu, kas attiecas uz produktu,

[41] COM(2021 82.

pakalpojumu un organizāciju ietekmes uz vidi novērtēšanu visā vienotajā tirgū. **ES var dot būtisku pievienoto vērtību**, un ciešāka koordinācija aiztaupītu izmaksas valdībām un privātajam sektoram.

Ieinteresēto personu atsauksmes apliecina īpaši spēcīgu atbalstu ES rīcībai, ar kuru varētu ieviest **kopīgu pieeju** ilgtspējas informācijas sniegšanai patērētājiem un **ierobežot marķējumu un maldinošu vidiskuma norāžu savairošanos vienotajā tirgū**. Ja dalībvalstis rīkotos individuāli un bez norādījumu satvara, būtu liels risks, ka rastos daudzas, dažādas savā starpā konkurējošas sistēmas, kas tādējādi sadrumstalotu iekšējo tirgu, jo īpaši pārrobežu pakalpojumu (piemēram, digitālo pakalpojumu) tirgu.

ES rīcība ir pamatota un nepieciešama, jo vidiskuma norāžu ziņā saskaņots un labi funkcionējošs ES iekšējais tirgus palielinātu vides aizsardzības līmeni un radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus uzņēmumiem, kas darbojas ES. Priekšlikums arī mazina grūtības, ar kurām saskaras valstu iestādes, īstenojot uz principiem balstītos Negodīgas komercprakses direktīvas noteikumus tādās sarežģītās jomās kā maldinošas vidiskuma norādes. Ciešāka ES koordinācija aiztaupa izmaksas gan valdībām, gan iesaistītajiem privātā sektora aktoriem, kā arī stiprina ietekmi uz saistītajiem globālajiem procesiem, arī globālajām vērtības ķēdēm.

2.3. Proporcionalitāte

Priekšlikumā paredzētie pasākumi nepārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai patērētāji varētu pieņemt uz informāciju balstītus lēmumus par pirkumu un veicināt ilgtspējīgu patēriņu, balstoties uz uzticamu un verificētu informāciju.

Proporcionalitātes principa ievērošanu attiecībā uz vispārīgajiem kritērijiem, kas piemērojami vidiskuma norādēm, kuras izmanto tirdzniecībā ar patērētājiem, nodrošina, ieviešot vienotas prasības, kas uzņēmumiem jāievēro, sniedzot šādas norādes. Šajā priekšlikumā nav paredzēta īpaša novērtēšanas metode jebkādu attiecīgo vidiskuma norāžu pamatošanai, un tas ir balstīts uz vispārīgām prasībām, kas patērētājiem nodrošina uzticamu informāciju. Priekšlikums arī nodrošinās kompetentajām valsts iestādēm vienotus kritērijus. **Tas palīdzēs tām novērtēt jebkādas vidiskuma norādes patiesumu, nodrošinot augstu juridiskās noteiktības pakāpi un atvieglojot izpildes panākšanas darbības.** Šāds rezultāts ir iegūts, rūpīgi apsverot ieinteresēto personu, jo īpaši uzņēmumu, tostarp MVU, ieguldījumu.

Vidiskuma marķējumu prasību proporcionalitāte ir saistīta ar to attēlojuma patiesumu tirdzniecībā ar patērētājiem. Lai lietotājiem nodrošinātu šādu marķējumu pārredzamību un uzticamību, ir paredzēts tikai ierobežots skaits vienotu prasību. Šīs vienotās prasības nodrošina, ka uzņēmumi, kas izmanto vidiskuma marķējumu, kā arī uzņēmumi, kuri piesakās uz šiem marķējumiem, nesaskaras ar nesamērīgām izmaksām. Tajā pašā laikā tas uzņēmumiem nodrošinās augstu juridiskās noteiktības pakāpi. Šis pasākums, nodrošinot kompetentajām valstu iestādēm vienotus kritērijus jebkāda vidiskuma marķējuma izmantošanas patiesuma novērtēšanai, atvieglos arī izpildes panākšanas pasākumus un nodrošinās augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni.

2.4 Juridiskā instrumenta izvēle

Priekšlikums ir atsevišķs juridisks instruments, un ar to negroza spēkā esošos tiesību aktus. Tajā ir noteikta sistēma brīvprātīgu vidiskuma norāžu pamatošanai. Ņemot vērā to, ka tās mērķis ir nodrošināt patērētāju tiesību aizsardzību jomā, ko reglamentē direktīvas, šāda juridiskā forma labāk atbilst spēkā esošajam Savienības un valstu tiesiskajam regulējumam un dalībvalstu izveidotajiem izpildes panākšanas mehānismiem. Tāpēc tiek uzskatīts, ka vispiemērotākais instruments ir direktīva.

3. APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMA REZULTĀTI, LABĀKA REGULĒJUMA PRINCIPU UN PAMATTIESĪBU IEVĒROŠANA

3.1. Apspriešanās ar ieinteresētajām personām

Šā priekšlikuma sagatavošanas procesā Komisija apspriedās ar ieinteresētajām personām, veicot:

– vairākas sabiedriskās apspriešanas attiecībā uz priekšlikumu par patērētāju iespēcināšanu zaļās pārkārtošanās procesam[15, 42],

– sabiedrisko apspriešanu par aprites ekonomikas produktu politikas sistēmu, kurā ir sadaļa, kas veltīta iespējamiem nākotnes rīcībpolitikas variantiem, kuru pamatā ir vidiskās pēdas metodes (no 2018. gada 29. novembra līdz 2019. gada 24. janvārim)[43]. No 291 respondenta daži norādīja, ka uzņēmumiem vajadzētu būt iespējai brīvi izvēlēties, kā iegūt vidisko informāciju, ar noteikumu, ka tā atbilst minimālajiem kritērijiem, lai izvairītos no zaļmaldināšanas. Respondenti arī uzsvēra, ka ir nepieciešama elastība attiecībā uz saziņas līdzekli: informācijas sniegšanai nevajadzētu obligāti izmantot marķējumu vai kvadrātkodu, jo informācijas veids un detalizācijas pakāpe var būt atkarīga no mērķauditorijas. Respondenti arī uzsvēra, ka ir nepieciešams piedāvāt MVU instrumentu vai Eiropas Komisijas atbalstu īstenošanai,

– mērķorientētas tiešsaistes apspriešanās, kurās piedalījās galvenās ieinteresētās personas, kas saistītas ar vidiskās pēdas metodēm (no 2018. gada 12. novembra līdz 2018. gada 18. decembrim); tajās piedalījās 124 respondenti[44],

– atklātu sabiedrisko apspriešanu par Zaļuma norāžu iniciatīvu, kuras laikā (no 2020. gada 27. augusta līdz 3. decembrim) tika saņemtas 362 atbildes[16].

- Dažas *uzņēmumu asociācijas* ierosināja izmantot neatkarīgas sertifikācijas/verifikācijas organizācijas, kas darbojas saskaņā ar ISO14025.
- *Lielie uzņēmumi* uzsvēra, ka ES regulējumā būtu jāparedz elastība attiecībā uz saziņas līdzekli, ko izmanto, lai sniegtu norādes.
- *Vides NVO* pauda viedokli, ka vienots vides vērtējums nekādā gadījumā nedrīkst būt veids, kā slēpt nevēlamus kompromisus, un no tā būtu jāizvairās.
- *Patērētāju NVO* arī norādīja, ka vidiskuma norādes varētu pamatot ar tādiem esošajiem instrumentiem kā 1. tipa ekomarķējums, *Eco Lighthouse*, *EMAS* un ISO14001.
- Dažu *valsts iestāžu* pārstāvji uzskatīja, ka vajadzētu būt iespējai pamatot norādes ar tādiem "oficiāliem" ekomarķējumiem kā, piemēram, Ziemeļvalstu marķējums "Gulbis" (*Nordic Swan*) un ES ekomarķējumu. Valsts pārvaldes iestādes nedaudz dod priekšroku neatkarīgai sertificēšanai un verificēšanai.
- *Iedzīvotāji* uzskata, ka vēlamais variants ir neatkarīga sertificēšana/verificēšana, ko veic akreditētas organizācijas.

---

42 Pārskats par visām apspriešanām, kas veiktas ietekmes novērtējuma sakarā, ir atrodams COM(2022) 85 final 2. pielikumā.

43 https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/1740-Towards-an-EU-Product-Policy-Framework-contributing-to-the-Circular-Economy_en

44 https://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/pdf/EF_stakeholdercons19.pdf

Ieinteresēto personu darbseminārs, kas ar vairākām sesijām norisinājās 2020. gada novembrī un kas veltīts vispārējām atsauksmēm, atsauksmēm par norāžu izdarīšanas iespējām, par praktiskām problēmām, kuras uzņēmumiem rodas vidiskuma norāžu pamatošanā, par informācijas uzticamību un ietekmi uz ekomarķējumu; katrā sesijā piedalījās vidēji 200 ieinteresētās personas[45]. Darbsemināri apstiprināja, ka ir jāpievēršas zaļmaldināšanai un ka ir vajadzīga saskaņota ES līmeņa pieeja. Vairākas ieinteresētās personas norādīja, ka ir jāturpina izmantot ES ekomarķējums un citi uzticami I tipa ekomarķējumi.

3.2. Ietekmes novērtējums

3.2.1. Problēmas noteikšana un vēlamais rīcībpolitikas variants

Šis priekšlikums ir balstīts uz ietekmes novērtējumu, kas publicēts kopā ar Komisijas priekšlikumu par patērētāju iespēcināšanu zaļās pārkārtošanās procesam[46]. Komisijas Regulējuma kontroles padome (RKP) 2021. gada 5. februārī vispirms sniedza negatīvu atzinumu (ar izsmeļošām piezīmēm). Pēc tam, kad sākotnējais projekts tika būtiski pārskatīts, RKP 2021. gada 17. septembrī sniedza pozitīvu atzinumu ar papildu piezīmēm[47]. Ietekmes novērtējuma I pielikumā ir paskaidrots, kā tika ņemtas vērā RKP piezīmes.

Ietekmes novērtējumā ir konstatētas divas problēmas, kas iedalītas vairākās apakšproblēmās. Šajā priekšlikumā galvenā uzmanība pievērsta vienai no šīm divām problēmām un divām tās apakšproblēmām.

2. problēma: patērētāji saskaras ar maldinošu komercpraksi, kas saistīta ar produktu ilgtspēju.

2.2. apakšproblēma: patērētāji saskaras ar neskaidrām vai vāji pamatotām uzņēmumu vidiskuma norādēm (“zaļmaldināšanu”).

2.3. apakšproblēma: patērētāji saskaras ar tādiem ilgtspējas marķējumiem, kas ne vienmēr ir pārredzami vai uzticami[48].

Katras atsevišķās apakšproblēmas risināšanai tika apsvērti vairāki rīcībpolitikas varianti. Ir paredzēts, ka Negodīgas komercprakses direktīvu un tās grozījumus izmantos kā *lex generalis*. Tādējādi tika nolemts, ka daži no vēlamo rīcībpolitikas variantu elementiem, kas ietekmes novērtējumā izraudzīti 2.2. un 2.3. apakšproblēmas risināšanai, tiks īstenoti nevis ar iniciatīvu “Patērētāju iespēcināšana zaļās pārkārtošanās procesam”, bet gan ar īpašu un papildinošu *lex specialis* — priekšlikumu par vidiskuma norādēm.

Balstoties uz vairāku kritēriju analīzi, ko papildina izmaksu un ieguvumu analīze un dažādu apsvērto risinājumu proporcionalitātes kvalitatīvs novērtējums, šo problēmu risināšanai tika ierosināta šāda divu vēlamo rīcībpolitikas variantu kombinācija[49].

1) Aizliegums izmantot tādas vidiskuma norādes, kas neatbilst minimālajam kritēriju kopumam[50] (lai risinātu 2.2. apakšproblēmu)

---

45 Plašāka informācija ir pieejama: https://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/initiative_on_green_claims.htm

46 SWD(2022) 85 final.

47 SEC(2022) 165.

48 Šis priekšlikums nav vērsts uz digitālajiem informācijas rīkiem, kas aplūkoti priekšlikumā par patērētāju iespēcināšanu zaļās pārkārtošanās procesam.

49 SWD(2022) 85 final, 7. iedaļa “Vēlamie rīcībpolitikas varianti”, 59. lpp.

50 SWD(2022) 85 final, 29. un 30. lpp.

Vēlamais variants nodrošinātu patērētāju aizsardzību pret zaļmaldināšanu, jo personām, kas sniedz šādas norādes, būs jāievēro noteikts standarts. Tas arī atvieglotu izpildi patērētāju tiesību aizsardzības iestādēm.

2) Aizliegums izmantot tādu ilgtspējas marķējumu, kas neatbilst obligātajām pārredzamības un uzticamības prasībām[51] (lai risinātu 2.3. apakšproblēmu)

Vēlamais variants nodrošinātu patērētāju aizsardzību pret maldināšanu, kas notiek, izmantojot šādus marķējumus un rīkus.

Turklāt šīs iniciatīvas sagatavošanas laikā tika noteikti šādi papildu pasākumi, lai palielinātu ES noteikumu par vidiskuma norādēm efektivitāti un lietderību:

– **izveidot verifikācijas mehānismu,** lai atvieglotu ieviešanu un izpildes panākšanu, kas nodrošina, ka tiek ievēroti norāžu pamatošanas minimālie kritēriji, tiek radīti vienlīdzīgi konkurences apstākļi ES tirgū un ka uzņēmumiem, kas darbojas vienotajā tirgū, ir lielāka juridiskā noteiktība un mazāks slogs,

– **vidiskās ietekmes kopvērtējumu izmantošanu** attiecināt **tikai** uz vidiskuma norādēm, tai skaitā marķējumiem, kas noteikti **tikai ES līmenī**, ar mērķi nodrošināt, ka tiek **izmantotas** atziņas, kas gūtas, izstrādājot kopīgu standartizētu metodi ES līmenī (sk. nākamo ierāmējumu),

– ieviest iespēju no pamatošanas prasībām **un** saistītajiem noteikumiem par izdarīšanu **atbrīvot mikrouzņēmumus**, lai izvairītos no nesamērīgas ietekmes uz mazākajiem tirgotājiem,

– **efektīvi ierobežot vidiskuma marķējumu savairošanos** un vairāk censties palielināt esošo valstu shēmu ieviešanu un izstrādāt ES līmeņa marķēšanas prasības vienotajam tirgum,

  – dalībvalstīm jaunu privātu shēmu izveide būtu jāapstiprina tikai tad, ja tās nodrošina pievienoto vērtību, un

  – būtu jāaizliedz izveidot jaunas valsts shēmas valsts vai reģionālā līmenī. Jaunas valstu shēmas būtu jāizstrādā tikai ES līmenī.

Atziņas, kas gūtas, izstrādājot standarta metodiku vidiskuma norāžu pamatošanai

Eiropas Komisija, sākotnēji gatavojoties Zaļuma norāžu iniciatīvai, uzsāka izstrādāt risinājumu, kas paredz izmantot *standarta metodiku* vidiskuma norāžu pamatošanai, un organizēja apspriešanos par to. Šā darba tvērums bija vērsts uz ES produktu un organizācijas vidiskās pēdas metožu izmantošanu vidiskuma norāžu pamatošanai. Atkarībā no produkta kategorijas ar šīm metodēm[52] var izmērīt produkta vai organizācijas vidisko sniegumu visā vērtības ķēdē no izejvielu ieguves līdz aprites cikla beigām. Vidiskās pēdas metožu mērķis ir nodrošināt stabilas un nepārprotamas metodikas, kas izstrādātas, pilnībā pārredzami sadarbojoties ar ieinteresētajām personām un balstoties uz zinātniskiem pierādījumiem.

Sagatavošanas darbā Komisija uzskatīja, ka viens no šādiem risinājumiem ir izstrādāt ES tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru uzņēmumiem, kas sagatavo ietekmes norādes, uz kurām

[51] SWD(2022) 85 final, 31. un 32. lpp.

[52] Plašāka informācija par metodēm un izmēģinājuma posmu, kurā tās tika pārbaudītas, ir pieejama šeit: https://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/

attiecas vidiskās pēdas metodes[53], ir jāpamato šīs norādes ar šīm metodēm. Tomēr pat tad, ja vidiskās pēdas metodes uzņēmumiem palīdz noteikt jomas, kurās tiem būtu jāuzlabo sava vidiskā ietekme un sniegums, un ar tām var pienācīgi pamatot konkrētas norādes vairākām produktu kategorijām, metodes vēl neaptver visas attiecīgās ietekmes kategorijas attiecībā uz visiem produktu veidiem (piemēram, attiecībā uz jūras zvejniecību — attiecīgo zivju krājumu ilgtspēju; attiecībā uz pārtiku un lauksaimniecības produktiem — biodaudzveidība saimniecības līmenī un dabas aizsardzība, kā arī dažādas lauksaimniecības prakses; attiecībā uz tekstilizstrādājumiem — mikroplastmasas izdalīšanās) un tādējādi var sniegt nepilnīgu priekšstatu par produkta atbilstību vidiskām prasībām zaļuma norāžu kontekstā. Turklāt daudzas vidiskuma norādes tiek sagatavotas arī par vidiskiem aspektiem (piemēram, ilgizturība, atkalizmantojamība, remontējamība, reciklējamība, reciklēta materiāla saturs, dabiska materiāla saturs), kuriem vidiskās pēdas metodes nav piemērotas, lai tās izmantotu kā vienīgo metodi pamatošanai. Ļoti plašās un strauji mainīgās vidiskuma norāžu jomas risināšanā vienas metode izmantošanai ir savi ierobežojumi. Vienas metodes, piemēram, vidiskās pēdas metodes, kā vidiskuma norāžu pamatošanas standarta metodes noteikšana nebūtu piemērota un radītu risku, ka uzņēmumi nespēj uzrādīt relevantos savu produktu vai darbību vidiskos aspektus vai sniegumu.

Šo iemeslu dēļ un balstoties uz apspriešanās rezultātiem, iekšēju novērtējumu par ietekmi uz uzņēmumu slogu un tālāku informācijas apmaiņu ar ieinteresētajām personām, risinājums ar *vienas standarta metodikas* izmantošanu vidiskuma norāžu pamatošanai netika izmantots. Tās vietā par piemērotu tika uzskatīta elastīgāka pieeja, kuras pamatā ir vēlamais rīcībpolitikas variants no ietekmes novērtējuma, kas izstrādāts iniciatīvai “Patērētāju iespēcināšana zaļās pārkārtošanās procesam”.

3.2.2. Vēlamā rīcībpolitikas varianta ietekme

Vēlamais rīcībpolitikas variants, kas noskaidrots ietekmes novērtējuma izmaksu un ieguvumu analīzē, ir iestrādāts vairākos noteikumos gan priekšlikumā par patērētāju iespēcināšanu zaļās pārkārtošanās procesam, gan priekšlikumā par vidiskuma norādēm. Tālāk norādītā ietekme attiecas uz vēlamo rīcībpolitikas variantu kopumā un tādējādi aptver abu priekšlikumu noteikumus.

Priekšlikumā ir iekļauti pasākumi, kas saistīti ar Komisijas principu “viens pieņemts — viens atcelts”, lai samazinātu administratīvo slogu, un par tiem iepriekš ir paziņots un tie ir ņemti vērā ietekmes novērtējumā, kas pievienots priekšlikumam par patērētāju iespēcināšanu zaļās pārkārtošanās procesam.

- **Noteiktā tvēruma paredzamā ietekme**

Ar priekšlikumu ieviešminimālās prasības attiecībā uz tādu vidiskuma norāžu pamatošanu un izdarīšanu, uz kurām attiecas trešās puses veikta verifikācija, kas jāveic pirms norādes izmantošanas komercpaziņojumos. Lai gan paredzams, ka šis pasākums novērsīs maldinošas vai nepatiesas norādes un palīdzēs panākt pienācīgu izpildi, tas radīs papildu izmaksas tirgotājiem, kuri vēlas šādas norādes izdarīt. Paredzams, ka ietekme uz mazākiem uzņēmumiem būs proporcionāli lielāka nekā uz lielākiem uzņēmumiem. Šā iemesla dēļ un lai nodrošinātu, ka šīs papildu administratīvās izmaksas nesamērīgi neietekmē vismazākos uzņēmumus (piemēram, mazas ģimenes saimniecības, kas pārdod tieši patērētājiem),

[53] Klimata pārmaiņas, ozona noārdīšanās, toksicitāte cilvēkiem — vēzis, toksicitāte cilvēkiem — vēzi neizraisoša, suspendētās daļiņas, jonizējošais starojums — cilvēku veselība, ozona fotoķīmiska veidošanās — cilvēku veselība, acidifikācija, eitrofikācija — sauszemes, eitrofikācija — saldūdens, eitrofikācija — jūras, ekotoksicitāte — saldūdens, zemes izmantošana, ūdens izmantošana, resursu izmantošana — minerāli un metāli, resursu izmantošana — fosilie.

priekšlikumā paredzēts no šajā priekšlikumā noteiktajiem pienākumiem attiecībā uz norāžu pamatošanas un izdarīšanas prasībām, kas saistītas ar pamatojuma novērtējumu, atbrīvot mikrouzņēmumus (mazāk par 10 darbiniekiem un gada apgrozījums nepārsniedz 2 miljonus EUR[54]). Tomēr, ja šie mazie uzņēmumi vēlētos saņemt visā Savienībā atzītu vidiskuma norādes atbilstības sertifikātu, tiem būtu jāatbilst visām šā priekšlikuma prasībām.

Tomēr uz visiem tirgotājiem, tostarp mazākajiem uzņēmumiem, attiecas Negodīgas komercprakses direktīva. Tas nozīmē, ka tās vispārīgie noteikumi par vidiskuma norādēm joprojām ir piemērojami, un patērētāji, kurus skārusi negodīga komercprakse, joprojām varēs iesniegt sūdzības kompetentajām iestādēm un lūgt tiesisko aizsardzību valsts un ES tiesās.

Turklāt priekšlikumā dalībvalstis tiek aicinātas veikt atbilstošus pasākumus, lai palīdzētu maziem un vidējiem uzņēmumiem piemērot priekšlikuma prasības. Atvieglojot piekļuvi tādiem pasākumiem kā finansiālais atbalsts un organizatoriskā un tehniskā palīdzība, paredzams, ka šie uzņēmumi tiks mudināti iesaistīties zaļajā pārkārtošanā.

- **Prasību paredzamā ietekme uz norāžu pamatošanu**

Šis tiesību akts, aizliedzot norādes, kas neatbilst minimālajiem kritērijiem, palīdzēs **uzlabot** patērētājiem sniegtās **informācijas uzticamību** un tādējādi **pozitīvi ietekmēs patērētāju lēmumu pieņemšanu**, atvieglojot to produktu izvēli, kuri piedāvā labāku vidisko sniegumu un tādējādi paliela patērētāju labklājību. Tiek paredzēts, ka, tā noteikta daļa patērētāju iegādāsies produktus, kas patiešām būs nekaitīgāki videi, **ietekme uz vidi būs ļoti pozitīva.**

Kas attiecas uz **uzņēmumiem radīto ietekmi**, būs jāatceļ norādes, kas neatbilst šiem minimālajiem kritērijiem. Atceļot norādes, būs jāpielāgo produktu iepakojums, skrejlapas utt., bet tās būs vienreizējas pielāgošanas izmaksas[55].

Turklāt **uzņēmumiem būs jāsedz norāžu pamatošanas izmaksas**. Šīs izmaksas lielā mērā būs atkarīgas no vidiskuma norāžu veida, ko uzņēmums brīvprātīgi vēlas sniegt, un no tā, cik daudz ir produktu. Norādes par produkta ietekmi uz vidi visā aprites ciklā (piemēram, SEG emisiju samazināšana aprites ciklā un vērtības ķēdē) prasīs ievērojami lielākas investīcijas nekā norādes, kas vērstas uz konkrētu vidiskuma aspektu (piemēram, reciklēta materiāla saturs iepakojumā). Atkarībā no norādes veida un sarežģītības saistītās pamatošanas izmaksas var ievērojami atšķirties. Piemēram, vienkāršas norādes pamatošanas izmaksas, piemēram, par ražošanā izmantotajiem materiāliem, tiek lēstas 500 EUR apmērā[56]. Ja uzņēmums, piemēram, nolemj sniegt norādi par kāda no saviem produktiem vidisko pēdu un izvēlas veikt pētījumu, izmantojot produkta vidiskās pēdas metodi, tas izmaksātu aptuveni 8000 EUR (tie varētu samazināties līdz 4000 EUR, ja ir spēkā produktu vidiskās pēdas kategoriju noteikumi). Ja izvēlētā norāde attiecas, piemēram, uz pašas organizācijas pēdu, organizācijas vidiskās pēdas metožu izmantošana norādes pamatošanai var sasniegt 54 000 EUR (ja nav nozaru noteikumi)[57].

---

54 *Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003 concerning the definition of micro, small and medium-sized enterprises* (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.).

55 Tiek pieņemts, ka tieši pirms risinājuma apstiprināšanas ļoti nelielai krājumos esošai produktu daļai norādes likvidēs pārdevējs (piemēram, pārklājot tās ar uzlīmi). Tas risinājuma īstenošanas pirmajos divos gados radīs zināmas izmaksas, kas saistītas ar nelielu krājumos esošo produktu daļu, un pēc tam mēs pieņemam, ka visi šie produkti būs pārdoti.

56 Iekšēja aplēse konkrētai norādei par individuālu ietekmi (piemēram, produkta satura biobāzētā (vai reciklētā) daļa (procentos)), par kuru pierādījumi ir vienkārši, t. i., norāde, ko var pamatot, balstoties uz viegli pieejamu informāciju/dokumentiem par ražošanā izmantotajiem materiāliem.

57 Iekšējā aplēse, kas attiecas uz visas organizācijas vidiskās pēdas norādes validēšanu. Vidējās vērtības, kas balstītas uz papildu, mērķorientētu pētījumu, kuru veica ENV ĢD un kurā piedalījās septiņi galvenie konsultanti, kas

Tomēr tas, vai vidiskuma norādes iekļaut (vai neiekļaut) *brīvprātīgajos* komercpaziņojumos, joprojām ir uzņēmumu ziņā. Tas nozīmē, ka **uzņēmumi var savas izmaksas kontrolēt**, nosakot norāžu tvērumu (ja tāds ir) atbilstoši paredzamajai peļņai no kapitāla ieguldījuma. Īsumā, pamatošanas izmaksas uzņēmumiem ir brīvprātīgas, jo tās ir daļa no vienas tirgvedības stratēģijas, un tāpēc ir grūti ticami aplēst Savienības tirgus kopējās izmaksas.

Runājot par **izpildes panākšanas izmaksām un citām izmaksām**, kompetentajām iestādēm būs jānovērtē, cik lielā mērā konkrētā norāde atbilst šajā risinājumā noteiktajiem kritērijiem, t. i., vai uzņēmumam, kas sniedz norādi, ir akreditēta verificētāja izsniegts atbilstības sertifikāts. Tomēr vairākas aptaujātās patērētāju tiesību aizsardzības iestādes norādīja, ka šis risinājums varētu radīt ietaupījumus, jo tas nozīmēs, ka vajadzēs mazāk resursu, lai pamatotu to zaļmaldināšanas novērtējumu.

- **Prasību paredzamā ietekme uz norāžu izdarīšanu**

Paredzams, ka norāžu izdarīšanas noteikumi nodrošinās skaidrākas un pārredzamākas norādes un tādējādi **palielinās patērētāju labklājību**. Kas attiecas uz uzņēmumu izmaksām pēc tam, kad būs veikts norādes pamatošanas novērtējums, papildu izmaksas, kuras saistītas ar norāžu izdarīšanas prasību izpildi, būs nenozīmīgas un galvenokārt tiks iekļautas pamatošanas izmaksās.

- **Prasību paredzamā ietekme uz marķējuma shēmām**

Minimālo kritēriju ieviešana visiem vidiskuma marķējumiem palielinās marķējumu pārredzamību un uzticamību (un palēninās vai pat novērsīs šo marķējumu pašreizējo savairošanos) un uzlabos patērētāju lēmumu pieņemšanas kvalitāti. Patērētāji būs pārliecināti, ka produkti ar ilgtspējas marķējumu atbildīs minimālajām pārredzamības un uzticamības prasībām, kas uzlabos patērētāju uzticēšanos un izpratni par marķējumiem. Paredzams, ka šīs papildu prasības attiecībā uz marķējuma shēmu pārvaldību samazinās marķējumu skaitu, jo shēmas, kas nav stabilas, tiks aizvāktas. Jānorāda, ka nosacījumi mazo un vidējo uzņēmumu dalībai vidiskuma marķējuma shēmās ir proporcionāli uzņēmuma lielumam un apgrozījumam.

Paredzams, ka 2.3.B variantā paredzēto minimālo kritēriju ieviešana ilgtspējas marķējumu patiesuma novērtēšanai palielinās **patērētāju labklājību**. Runājot par **ietekmi uz uzņēmumiem**, paredzams, ka šis tiesību akts veicinās vienlīdzīgus konkurences apstākļus starp produktiem, uz kuriem ir marķējums, jo visiem būs jāievēro vienādi minimālie kritēriji. Turklāt tas arī veicinās vienlīdzīgus konkurences apstākļus starp organizācijām, kas izmanto marķējumus.

Turklāt sagaidāms, ka šis tiesību akts palīdzēs samazināt šķēršļus pārrobežu tirdzniecībai, novēršot nesaskaņotas valstu pieejas, ko attiecīgās dalībvalstis īsteno attiecībā uz tādu marķējumu/logotipu savairošanos, kuri nav pārredzami vai uzticami. Tas samazinās juridisko nenoteiktību un izmaksas uzņēmumiem, jo tiem iekšējā tirgū būs jāievēro vienādi noteikumi.

Paredzamas, ka iestādēm, kas vada un pārvalda marķējumus/logotipus, radīsies dažas administratīvās izmaksas[58]. Tām būs arī būtiskas **atbilstības nodrošināšanas izmaksas**, kas radīsies, īstenojot nepieciešamās izmaiņas to iekšējos procesos, tostarp veicot trešās puses sertifikāciju katram pieteikumam (ja tās jau to nedara saskaņā ar pamatscenāriju). Iestādēm, kuras vada un pārvalda marķējumus, radušās izmaksas, kas noteiktas ietekmes novērtējumā, tiks pārnestas uz ražotājiem un pārdevējiem, kuri piesakās marķējuma saņemšanai.

---

atbalstīja produktu vidiskās pēdas kategoriju noteikumu (PVPKN) / organizācijas vidiskās pēdas nozares noteikumu (OVPNN) izstrādi, un salīdzinātas ar citiem literatūras avotiem.

58 Sīkāku informāciju par administratīvo izmaksu sadalījumu skatīt SWD(2022) 85 final, 200. lpp.

Netiešo izmaksu ziņā ir paredzams, ka marķējumu pieteikumu izmaksas palielināsies. No otras puses, lielāka saskaņošana varētu samazināt vajadzību iesniegt vairākus pieteikumus marķējumiem.

Paredzams, ka ietekmes novērtējumā aplēstās **izpildes panākšanas izmaksas** valsts pārvaldei nebūs nozīmīgas, jo ierosinātie minimālie kritēriji paredz, ka visa attiecīgā informācija ir jāsniedz tiešsaistē un marķējumiem ir nepieciešama trešās personas verifikācija.

Papildu marķēšanas pasākumi, kas izstrādāti papildus ietekmes novērtējumam, sniegs spēcīgu atbalstu tāda mērķa sasniegšanā, kas saistītas ar vidiskuma marķējuma shēmu savairošanās apturēšanu visā ES, un uzlabos iekšējā tirgus darbību. Apturot jaunu valstu shēmu ieviešanu, tiks novērsts tas, ka reģionālās un valstu iestādes izstrādā marķējumus un marķēšanas shēmas, kas drīz pēc līdzvērtīga marķējuma ieviešanas ES līmenī būs jāizskata vai jāizbeidz. Laikposms, kas paredzēts no šā tiesību akta pieņemšanas līdz tā īstenošanai, nodrošinās laiku plānošanai un novērsīs šīs papildu izmaksas valstu iestādēm. Marķējumu izstrāde vienām un tām pašām produktu grupām ES līmenī arī nodrošinās efektīvāku resursu izmantošanu salīdzinājumā ar to, ja tos izstrādātu tikai valsts līmenī.

Samazināsies arī privāto uzņēmēju izstrādāto jauno marķējumu shēmu nekontrolēta ieviešana. Dalībvalstu iestādēm šādu shēmu izstrāde būs jāvalidē, balstoties uz to pievienoto vērtību. Paredzams, ka tas palīdzēs samazināt shēmu savairošanos. **Administratīvās izmaksas, kas publiskām iestādēm radīsies** validācijas procedūras izstrādes un īstenošanas sakarā, ir grūti aplēst, jo nav skaidrības par iespējamo pieteikumu skaitu. Paredzams, ka šis tiesību akts **uzņēmumiem** radīs **administratīvās izmaksas**, kas saistītas ar tādas informācijas sniegšanu, kura jāpievieno pieteikumam par privātas marķējuma shēmas izveidi. Šīs administratīvās izmaksas vēl nav paziņotas un būs saistītas ar principu "viens pieņemts — viens atcelts", kas nodrošina administratīvā sloga samazināšanu. Tomēr sagaidāms, ka izmaksas nebūs būtiskas tāpēc, ka paredzams, ka šādu iesniegumu skaits būs salīdzinoši neliels, jo par šādu shēmu izveides ierobežojumiem iepriekš tiks paziņots, ņemot vērā laika starpību starp šā priekšlikuma iesniegšanas datumu un tā transponēšanas datumu (paredzams, ka tas būs aptuveni četri gadi).

Tam, ka rangu vai vērtējumu, kas balstīts uz vidiskās ietekmes koprādītāju, varēs izmantot tikai marķējumā, kas izstrādāts ES līmenī, mērķis ir mazināt neskaidrības un nepatiesas informācijas izplatīšanu patērētājiem, kā arī marķējumu savairošanos kopumā. Pastāv risks, ka koprādītāju varētu izmantot, lai produkta konkrētu parametru negatīvo ietekmi mazinātu ar citu parametru pozitīvāku ietekmi un tādējādi sniegtu patērētājam maldinošu informāciju par produkta faktisko galveno ietekmi. Lai nodrošinātu iekšējā tirgus saskaņošanu, ir būtiski apturēt reģionālā vai valsts mērogā potenciālās shēmas ar kopvērtējumu. Turklāt šādi marķējumi parasti ir izstrādāti, izmantojot atšķirīgas metodikas vienai un tai pašai produktu grupai, tāpēc viens un tas pats produkts var saņemt atšķirīgu rangu atkarībā no shēmas.

- **Paredzamā *ex ante* verifikācijas ietekme**

Ex ante verifikācija, ko veic neatkarīgas akreditētas struktūras, atvieglos un atbalstīs **priekšlikuma prasību izpildi**, neradot pārmērīgu slogu kompetento iestāžu resursiem. Atbilstības sertifikāts vietējām kompetentajām iestādēm dod iespēju viegli pārbaudīt norādes uzticamību tirgū. Sūdzības par norādēm, attiecībā uz kurām ir spēkā esošs atbilstības sertifikāts, varētu izskatīt ātrāk, kas tādējādi salīdzinājumā ar ierasto darbību **aiztaupītu izpildes panākšanas izmaksas**.

Uzņēmumi, kuri sniedz vidiskuma norādes, **gūtu labumu no norāžu sertificēšanas**, jo visā ES atzītais atbilstības sertifikāts nodrošinātu juridisko noteiktību un visā ES būtu

nepieciešama tikai viena sertifikācija, kas tādējādi padarītu sertifikācijas procesu lētāku un vienkāršāku personām, kuras tirgojas iekšējā tirgū.

Kas attiecas uz **uzņēmumu administratīvajām izmaksām**, tiem pirms vidiskuma norāžu sniegšanas būs jāiesniedz *ex ante* pieprasījums verificētājam atbilstības sertifikāta saņemšanai. Šīs administratīvās izmaksas būs atkarīgas no katras sagatavotās brīvprātīgās norādes tvēruma un paredzamajiem norāžu daudzumiem, un tādējādi ir grūti ticami aplēst Savienības tirgus kopējās izmaksas. Šā iemesla dēļ šīs izmaksas vēl nav paziņotas, un vienlaikus tās būs saistītas ar principu "viens pieņemts — viens atcelts", kas nodrošina administratīvā sloga samazināšanu.

- **Paredzamais progress, kas gūts attiecīgo ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) sasniegšanā**

Attiecībā uz 12. IAM "nodrošināt ilgtspējīgus patēriņa paradumus un ražošanas modeļus", paredzams, ka šajā priekšlikumā un priekšlikumā par patērētāju iespēcināšanu zaļās pārkārtošanās procesam paredzētā vēlamā rīcībpolitikas varianta īstenošana palielinās tādu produktu iegādi, par kuriem patērētājiem netiek sniegta maldinoša informācija par to ietekmi uz vidi. Paredzams, ka iniciatīvas labāk aizsargās patērētājus pret negodīgu komercpraksi, piemēram, zaļmaldināšanu vai nepārredzamiem brīvprātīgiem ilgtspējas marķējumiem, kas nav saderīgi ar zaļo pārkārtošanos. Attiecībā uz 13. IAM klimatrīcības jomā paredzams, ka, īstenojot iniciatīvas, 15 gadu laikā varēs aiztaupīt 5–7 Mt CO2 ekv.[59].

3.3. Normatīvā atbilstība un vienkāršošana

Priekšlikums ir jauna iniciatīva, kuras mērķis ir papildināt vispārējās patērētāju tiesību aizsardzības direktīvas, un jo īpaši ar šo priekšlikumu kā *lex specialis* papildina priekšlikumu par patērētāju iespēcināšanu zaļās pārkārtošanās procesam. Priekšlikuma mērķis ir tieši samazināt regulatīvos slogus, stiprinot iekšējā tirgus darbību attiecībā uz videi nekaitīgiem produktiem un uzņēmumiem un nosakot minimālos kritērijus vidiskuma norādēm. Tas samazinās vienotā tirgus juridiskās sadrumstalotības risku un palielinās juridisko noteiktību. Paredzams, ka tas savukārt mazinās izmaksas uzņēmumiem, kas vēlas sniegt šādas norādes, un kompetentajām iestādēm, kuras ir atbildīgas par patērētāju tiesību aizsardzības tiesību aktu izpildi. Turklāt priekšlikumā ir paredzēta izskatīšanas klauzula sešus gadus pēc direktīvas stāšanās spēkā, lai novērtētu, vai ar direktīvu ir sasniegti tās mērķi un vai ir vajadzīga tālāka saskaņošana attiecībā uz vidiskuma norāžu pamatošanu un izdarīšanu, lai šos mērķus sasniegtu efektīvāk. Priekšlikums attiecas uz vidiskuma norādēm, kas sniegtas gan fiziskajā, gan digitālajā vidē, un tāpēc tas ir uzskatāms par "digitāli gatavu".

3.4. Pamattiesības

Šis priekšlikums ir saskaņā ar Pamattiesību hartas 38. pantu, saskaņā ar kuru ES nodrošina patērētāju tiesību augstu aizsardzības līmeni. Tas tiks īstenots, nodrošinot vidiskuma norāžu uzticamību, salīdzināmību un verificējamību un novēršot zaļmaldināšanu un neuzticamu un nepārredzamu vidiskuma norāžu un marķējumu izmantošanu. Ar priekšlikumu arī tiks aizsargātas tiesības uz augsta līmeņa vides aizsardzību un vides kvalitātes uzlabošanu, kā noteikts Hartas 37 pantā. Turklāt, apkarojot zaļmaldināšanu, ar priekšlikumu tiks nodrošināti vienlīdzīgi konkurences apstākļi uzņēmumiem, kad tie popularizē savu "zaļumu", un tādējādi tiks garantēta darījumdarbības brīvība saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un valstu tiesību aktiem un praksi.

[59] SWD(2022) 85 final.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Iniciatīva ietver kopējo budžetu aptuveni 25 miljonu EUR apmērā līdz 2027. gadam (t. i., saskaņā ar pašreizējo daudzgadu finanšu shēmu (DFS)).

Kā sīki izklāstīts tiesību akta priekšlikuma finanšu pārskatā, iniciatīvā ir paredzēti cilvēkresursi un administratīvie izdevumi, kas nepieciešami, lai īstenotu direktīvu un izstrādātu deleģētos un īstenošanas aktus.
Tajā ir arī paredzētas apropriācijas, kas tiks pilnībā finansētas, pārdalot ieņēmumus programmas *LIFE* piešķīrumu ietvaros. Kā sīki izklāstīts tiesību akta priekšlikuma finanšu pārskata 3. iedaļā ietvertajās tabulās, šī summa aptver vidiskās pēdas un citu tādu datu kopu iegādi, kas nepieciešamas, lai atbalstītu uzņēmumus, jo īpaši MVU, vidiskuma norāžu priekšlikuma prasību izpildē. Patiešām, MVU, lielākiem uzņēmumiem, valsts aģentūrām un visām ieinteresētajām personām publiska piekļuve šai informācijai palīdzēs samazināt izmaksas, kas saistītas ar savas metodikas izstrādi un stiprināšanu, un, iespējams, palīdzēs samazināt izstrādāto metodiku lietotāju izmaksas. Piekļuve vidiskuma pēdas datu kopām atbalstīs arī citu ES vidiskās ilgtspējas rīcībpolitikas īstenošanu un palīdzēs patērētājiem izdarīt pareizo izvēli, piemēram, priekšlikumu Produktu ilgtspējas ekodizaina regulai (PIER). Ar PIER ievieš iespēju noteikt obligātas informācijas prasības, kas var būt saistītas arī ar marķēšanas prasībām, un uzlabos informācijas plūsmu, izmantojot digitālās produktu pases. VP datu kopas palīdzēs aprēķināt un noteikt informācijas un veiktspējas prasības deleģētajos aktos, kas saistīti ar PIER, piemēram, ar oglekļa un vidisko pēdu, balstoties uz saskaņotu augstas kvalitātes sekundāro datu kopumu. Kopā šie dati un pierādījumos balstīta rīcībpolitika nodrošinās, ka patērētāji ir labāk informēti un tie var uzticēties uzņēmumu sniegtajai vidiskajai informācijai.

5. CITI ELEMENTI — ĪSTENOŠANAS PLĀNI UN UZRAUDZĪBA, IZVĒRTĒŠANAS UN ZIŅOŠANAS PASĀKUMI

Ne vēlāk kā sešus gadus pēc šīs direktīvas pieņemšanas Komisija iesniegs Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu, kurā novērta šīs direktīvas mērķu sasniegšana. Dalībvalstīm regulāri jāuzrauga šīs direktīvas piemērošana, sagatavojot pārskatu par vidiskuma norādēm, kas paziņotas izpildiestādēm. Dalībvalstīm šī informācija ir jāsniedz Komisijai katru gadu. Eiropas Vides aģentūrai reizi divos gados ir jāpublicē ziņojums ar novērtējumu par vidiskuma norāžu un marķēšanas shēmu attīstību katrā dalībvalstī.

6. KONKRĒTU PRIEKŠLIKUMA NOTEIKUMU SĪKĀKS SKAIDROJUMS

6.1. Priekšlikuma darbības joma

Darbības joma ir noteikta 1. pantā. Priekšlikumā ir noteiktas minimālās prasības attiecībā uz brīvprātīgu vidiskuma norāžu un vidiskuma marķējumu pamatošanu un izdarīšanu uzņēmumu komercpraksē darījumos ar patērētājiem, neskarot citus Savienības tiesību aktus, kuros paredzēti nosacījumi vidiskuma norādēm, kas attiecas uz konkrētiem produktiem vai nozarēm (kā aprakstīts 1.2. iedaļā).

6.2. Vidiskuma norāžu pamatošanas prasības

Priekšlikuma 3. pantā galvenā uzmanība pievērsta elementiem, kas nav integrēti patērētāju tiesību aizsardzības tiesību aktos, jo īpaši tiem, kas attiecas uz norāžu pamatošanu, un dažos gadījumos ir sniegti papildu precizējumi. Priekšlikumā paredzēts, ka eksplicītu vidiskuma norāžu pamatojumam jābūt balstītam uz novērtējumu, kas atbilst izraudzītajiem minimālajiem kritērijiem, lai novērstu maldinošas norādes, proti, ka pamatā esošajā novērtējumā:

– paļaujas uz atzītiem zinātniskiem pierādījumiem un jaunākajām tehniskajām atziņām,

– ietekmes, aspektu un snieguma nozīmīgums ir pierādīts no aprites cikla viedokļa,

– lai novērtētu sniegumu, ir ņemti vērā visi būtiskie aspekti un ietekme,

– ir pierādīts, ka norāde attiecas uz visu produktu vai tikai tā daļām (visu aprites ciklu vai tikai uz noteiktiem tā posmiem, visām tirgotāja darbībām vai tikai uz daļu no tām),

– ir pierādīts, ka norāde neapliecina tikai likumā noteikto prasību izpildi,

– ir sniegta informācija par to, ka produkta vidiskais sniegums ir ievērojami labāks nekā ierastajā praksē,

– ir konstatēts, vai pozitīvs sasniegums būtiski nepasliktina citu ietekmi,

– ir pieprasīts pārredzami ziņot par siltumnīcefekta gāzu kompensācijām,

– ir ietverta precīza primārā vai sekundārā informācija.

Mikrouzņēmumi (kuros ir mazāk par 10 darbiniekiem un kuru gada apgrozījums nepārsniedz 2 miljonus EUR[60]) ir atbrīvoti no šā panta prasībām, ja vien tie nevēlas saņemt vidiskuma norādes atbilstības sertifikātu, tad šādā gadījumā tiem būs jāatbilst šīm prasībām.

Turklāt 4. pantā ir noteiktas papildu prasības salīdzinošām norādēm (t. i., norādēm, kas norāda vai netieši norāda, ka produktam vai tirgotājam ir mazāka vai lielāka ietekme uz vidi vai ka tam ir labāka vai sliktāka ietekme vidisko aspektu ziņā nekā citiem produktiem vai tirgotājiem). Šīs prasības ir šādas:

- izmantot līdzvērtīgu informāciju salīdzināmo produktu vidiskās ietekmes, aspektu vai snieguma novērtēšanā;
- izmantot datus, kas attiecībā uz produktiem vai tirgotājiem, kuri tiek salīdzināti, ir sagatavoti vai iegūti līdzvērtīgā veidā;
- salīdzinātajiem produktiem un tirgotājiem ir līdzvērtīgs vērtības ķēdē posmu tvērums, vienlaikus ir nodrošināts, ka visnozīmīgākie posmi ir ņemti vērā attiecībā uz salīdzinātajiem produktiem un tirgotājiem;
- salīdzināmajiem produktiem un tirgotājiem ir līdzvērtīgs vidiskās ietekmes, aspektu vai snieguma aptvērums un ir nodrošināts, ka tie, kas ir visnozīmīgākie, ir ņemti vērā attiecībā uz visiem salīdzinātajiem produktiem un tirgotājiem;
- salīdzinājumam izmantotie pieņēmumi salīdzinātajiem produktiem un tirgotājiem ir noteikti konsekventi;
- salīdzinošas norādes par ietekmes uzlabojumiem (salīdzinājumā ar agrāku produkta versiju) ietver skaidrojumu par uzlabojumu ietekmi uz citiem aspektiem un ietekmi un norādi uz atsauces gadu.

Dažādu veidu norādēm būs jānodrošina atšķirīgu līmeņu pamatojumi. Priekšlikumā nav paredzēta viena metode un pilna aprites cikla analīze katra veida norādēm. Novērtējumā, kas izmantots eksplicītas vidiskuma norādes pamatošanai, nosakot attiecīgo ietekmi, uz kuru attiecas norāde, ir jāņem vērā viss produkta aprites cikls vai tirgotāja darbības kopumā, un tas nedrīkst dot iespēju tirgotājam izlaist kādus būtiskus aspektus. Tajā ir arī jāpārbauda, vai

[60] OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.

norādītie ieguvumi neizraisa ietekmes pārnesi uz citiem aprites cikla posmiem vai citas vidiskās ietekmes ievērojamu pieaugumu.

Lai novērtējumu uzskatītu par pamatīgu, tajā būtu jāiekļauj primārie, uzņēmumam raksturīgie dati par attiecīgajiem aspektiem, kas būtiski ietekmē norādē minēto produkta vai tirgotāja vidisko sniegumu. Dažās valstīs patērētāju tiesību aizsardzības iestādes sāk apšaubīt ar konkrētiem produktiem saistītas vidiskuma norādes, ja pamatojumā nav izmantoti primārie dati. Būtu jārod pareizais līdzsvars starp būtiskas un pamatotas informācijas nodrošināšanu norāžu pamatošanai un centieniem, kas vajadzīgi, lai apkopotu primāro informāciju, ņemot vērā primārās informācijas pieejamību. Attiecībā uz prasību iekļaut primāro informāciju būtu jāņem vērā, cik lielā mērā tirgotājs, kas sniedz norādi, ietekmē attiecīgo procesu un vai ir pieejama primārā informācija. Šajā prasībā būtu jāņem vērā arī tas, vai procesus vada tirgotājs, kas sniedz norādi, un, ja tas tā nav, vai tirgotājam ir piekļuve primārajai informācijai par procesu. Turklāt, ja procesu nevada tirgotājs, kas sniedz norādi, un ja primārā informācija nav pieejama, būtu jāatļauj izmantot sekundāro informāciju pat attiecībā uz procesiem, kuri būtiski ietekmē produkta vai tirgotāja vidisko sniegumu. Jebkurā gadījumā gan primārajiem, gan sekundārajiem, t. i., vidējiem datiem, būtu jābūt ar augstu kvalitāti un precizitāti.

Tiek uzskatīts par lietderīgu pārredzamāk izskatīt ar klimatu saistītas norādes, kuru pamatā ir kompensācijas. Tāpēc priekšlikumā attiecībā uz klimatiskajām norādēm ir prasīts atsevišķi no siltumnīcefekta gāzu emisijām ziņot visu siltumnīcefekta gāzu emisiju kompensēšanu, kuras tirgotāji izmanto, kā papildu vidisko informāciju, kas ir arī pieeja, kuru izmanto produkta vidiskās pēdas / organizācijas vidiskās pēdas metodēs. Turklāt šajā informācijā būtu arī jānorāda, vai šīs kompensācijas attiecas uz emisiju samazinājumiem vai piesaistījumiem, un jānodrošina, ka norādītās kompensācijas ir pilnībā patiesas un pareizi uzskaitītas, lai saskaņoti un pārredzami atspoguļotu norādīto ietekmi uz klimatu.

Mikrouzņēmumi ir atbrīvoti no šā panta prasībām, ja vien tie nevēlas saņemt vidiskuma norādes atbilstības sertifikātu, tad šādā gadījumā tiem būs jāatbilst šīm prasībām.

Komisija būtu jāpilnvaro pieņemt deleģētos aktus, kas nepieciešami, lai papildinātu prasības attiecībā noteiktu veidu norāžu pamatošanu. Šo deleģēto aktu pamatā principā būtu jāizmanto rezultāti, kas gūti, uzraugot vidiskuma norāžu dinamiku tirgū, lai par prioritārām varētu noteikt tās norādes, kurām ir tendence maldināt patērētājus. Tomēr attiecībā uz dažu veidu norādēm Komisijai var būt jārīkojas pirms tam.

6.3. Vidiskuma norāžu izdarīšanas prasības

Ar 5. panta noteikumiem risina problēmu, kas saistīta ar to, ka trūkst uzticamas informācijas par produkta vidiskiem raksturlielumiem[61] tiem tirgotājiem, kuri sniedz vidiskuma norādes. Šīs prasības arī atbalsta mērķi nodrošināt, ka vidiskuma norādes tiek izdarītas par produktiem vai tirgotājiem, kas salīdzinājumā ar vispārpieņemto praksi nodrošina ieguvumus videi.

Proti, priekšlikumā ir noteikts, ka, izdarot jebkādas norādes, tās:

- aptver tikai tādu vidiskuma ietekmi, aspektus vai sniegumu, kas novērtēti saskaņā ar šajā priekšlikumā noteiktajām pamatošanas prasībām un atzīti par būtiskiem attiecīgajam produktam vai tirgotājam.

[61] SWD(2022) 85 final, 50. lpp.: "Attiecībā uz 1.1. apakšproblēmu (tirdzniecības vietā nav uzticamas informācijas par produkta vidiskuma raksturlielumiem) visi varianti jau agrīnā posmā ir noraidīti, jo nav iespējams pierādīt to pievienoto vērtību, un ir paredzams, ka pasākumi, kas veikti saskaņā ar Zaļuma norāžu iniciatīvu un Ilgtspējīgu produktu iniciatīvu, ievērojami samazinās šo apakšproblēmu."

- ja tas attiecas uz izdarīto norādi, satur informāciju par to, kā patērētāji var attiecīgi izmantot produktu, lai samazinātu ietekmi uz vidi;
- ir papildinātas ar informāciju par pamatojumu (tai skaitā informāciju par produktu vai tirgotāja darbībām; aspektiem, ietekmi vai snieguma rezultātiem, uz kuriem attiecas norāde; attiecīgā gadījumā ar citiem atzītiem starptautiskajiem standartiem; pamatā esošajiem pētījumiem un aprēķiniem; kā tiek panākti norādē uzrādītie uzlabojumi; atbilstības sertifikātu un informāciju par verificētāju).

Mikrouzņēmumi no šā panta prasībām sniegt informāciju par pamatojumu ir atbrīvoti, ja vien tie nevēlas saņemt vidiskuma norādes atbilstības sertifikātu, kādā gadījumā tiem būs šīs prasības jāizpilda.

Komisija būtu jāpilnvaro pieņemt deleģētos aktus, kas nepieciešami, lai papildinātu prasības attiecībā uz noteiktu veidu norāžu izdarīšanu, ja tas ir nepieciešams, lai papildinātu papildu noteikumus par pamatošanu, kuri ietverti 3. pantā. Turklāt 6. pantā ir noteikts, ka salīdzinošas norādes par produkta vidiskās ietekmes uzlabojumiem salīdzinājumā ar citiem tā paša tirgotāja produktiem vai par to, ka tirgotājs tos vairs nepārdod patērētājiem, pamato ar pierādījumiem, ka uzlabojumi ir būtiski un panākti pēdējo piecu gadu laikā.

6.4. Noteikumi par vidiskuma marķējumiem un marķēšanas shēmām

Šīs prasības būtu jāuzskata par papildinājumu prasībām, kas attiecas uz ilgtspējas marķējuma izvietošanu un izklāstītas priekšlikumā par patērētāju iespēcināšanu zaļās pārkārtošanās procesam un Komisijas Pamatnostādnēs par to, kā interpretēt un piemērot Negodīgas komercprakses direktīvu[62].

Šis priekšlikums papildus pamatošanas un izdarīšanas prasībām, kas piemērojamas visu veidu norādēm, ir balstīts uz prasībām, kuras noteiktas priekšlikumā par patērētāju iespēcināšanu[63], kas aizliedz marķējumus, kuru pamatā ir pašsertifikācija[64], un paredz papildu pasākumus, kas nepieciešami, lai uzlabotu ekomarķējumu sistēmu kvalitāti, nosakot pārredzamības un ticamības prasības (saskaņā ar ietekmes novērtējumā apzināto rīcībpolitikas variantu).

Ar 7. pantu nodrošina, ka marķējumi atbilst prasībām, kas jau noteiktas iepriekšējos pantos, un uz marķējumiem attiecas verifikācija saskaņā ar 11. pantu.

Sakarā ar vidiskuma marķējumu savairošanos un no tās izrietošajām neskaidrībām, kuras rodas patērētājiem, tirgus sadrumstalotību un augošo slogu, ko rada prasību ievērošana dažādās dalībvalstīs, ir vajadzīgi vērienīgi pasākumi, kuri dod labumu gan patērētājiem, gan uzņēmumiem. Tāpēc lēmumu pieņemšanas procesā tika uzskatīts par lietderīgu priekšlikumā par vidiskuma norādēm paredzēt papildu noteikumus, lai vērstos pret marķējumu savairošanos, papildus tiem, kuri novērtēti ietekmes novērtējumā, kas pievienots šim priekšlikumam un priekšlikumam par patērētāju iespēcināšanu zaļās pārkārtošanās procesam, jo īpaši aizliegumu izmantot marķējumus, kuros norādīts rangs vai vērtējums, kas pamatots ar koprādītāju, kurš atspoguļo kumulatīvo vidisko ietekmi, ja vien tas nav noteikts ES līmenī.

---

62 Komisijas paziņojums — Pamatnostādnes par to, kā interpretēt un piemērot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem (OV C 526, 29.12.2021., 1. lpp.).

63 COM(2022) 143 final, pielikums Priekšlikumam — Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva, ar ko attiecībā uz patērētāju iespēcināšanu zaļās pārkārtošanās procesam, nodrošinot viņiem labāku aizsardzību pret negodīgu praksi un viņu labāku informētību, groza Direktīvu 2005/29/EK un Direktīvu 2011/83/ES.

64 t. i., nav balstīts uz sertifikācijas shēmu vai nav izveidojušas publiskas iestādes.

Direktīvas 8. pantā ir sīkāk izklāstītas prasības vidiskuma marķējumu shēmām. Šīs prasības ir salīdzinoši līdzīgas pārvaldības kritērijiem, ko piemēro vairākām labi zināmām un cienījamām publiskā un privātā sektora ilgtspējas marķējumu shēmām, un tās ir šādas:

- prasības attiecībā uz pārredzamību un pieejamību informācijai par īpašumtiesībām, lēmumpieņēmēju struktūru un mērķiem;
- kritērijus, kas ir marķējuma piešķiršanas pamatā, izstrādā eksperti, un tos izskata ieinteresētās personas;
- pastāv sūdzību un strīdu izšķiršanas mehānisms;
- ir procedūras, kas nepieciešamas, lai novērstu neatbilstību, un nodrošina iespēju atsaukt vai apturēt marķējumu pastāvīgas un acīmredzamas neatbilstības gadījumā.

To pašu iemeslu dēļ, kas minēti iepriekš saistībā ar vidiskuma marķējumu savairošanos un no tās izrietošajām neskaidrībām, kuras rodas patērētājiem, ar 8. pantu ievieš arī papildu noteikumus, lai vērstos pret marķējumu shēmu savairošanos, proti:

- aizliegumu izveidot jaunas valsts vai reģionālas valsts shēmas;
- validēšanas procedūru jaunām shēmām, ko izveidojuši privāti uzņēmēji no ES un trešām valstīm un kas valsts iestādēm būtu jānovērtē un jāapstiprina tikai tad, ja salīdzinājumā ar esošajām Savienības, valsts vai reģionālajām shēmām tās sniedz pievienoto vērtību vides mērķu, to vidiskās ietekmes, produktu kategoriju grupu vai nozaru tvēruma un spējas atbalstīt MVU zaļo pārkārtošanos ziņā.

Jaunām trešo valstu publiskām shēmām, kas vēlas darboties Savienības tirgū, ir jāatbilst šā priekšlikuma prasībām, un par tām ir iepriekš jāpaziņo Komisijai un jāsaņem tās apstiprinājums, lai nodrošinātu, ka šīs shēmas sniedz pievienoto vērtību vides mērķu, vidiskās ietekmes, produktu grupu vai nozaru tvēruma ziņā.

Direktīvas 9. pantā ir noteiktas tirgotāju izdarīto vidiskuma norāžu izskatīšanas prasības.

6.5. Vidiskuma norāžu un marķējuma shēmu *ex ante* verifikācija

Direktīvas 10. pantā ir sīki izklāstīts, kā vidiskuma norāžu un marķējumu pamatošanu un izdarīšanu/izvietošanu verificē un sertificē trešā persona, lai nodrošinātu, ka tie atbilst direktīvas prasībām, pirms tos izmanto komercpaziņojumos. Šo norāžu, ko iesnieguši uzņēmumi, kuri vēlas tās izmantot, verifikāciju veiks oficiāli akreditēta iestāde ("verificētājs"). Šis pasākums nodrošinās, ka ikviena norāde, kas sniegta patērētājam, ir verificēta attiecībā uz tās ticamību un uzticamību. Priekšlikumā ir noteiktas arī sīki izstrādātas prasības, kas jāizpilda verificētājiem, lai dalībvalstis tos akreditētu.

Kad verificētājs ir veicis iesniegtās norādes verifikāciju, tas lemj par to, vai izsniegt (vai neizsniegt) *atbilstības sertifikātu*. Šis sertifikāts tiks atzīts visā ES, kopīgots starp dalībvalstīm, izmantojot Iekšējā tirgus informācijas sistēmu[65], un ļaus uzņēmumiem norādi izmantot komercpaziņojumā patērētājiem visā iekšējā tirgū. Norāžu atbilstības sertifikāts uzņēmumiem dos garantiju, ka viņu sertificēto norādi neapstrīdēs citas dalībvalsts kompetentās iestādes. Šo procedūru piemēros arī marķējumu shēmu verifikācijai attiecībā uz to atbilstību pārvaldības noteikumiem. Komisija būs pilnvarota pieņemt īstenošanas aktus, ar kuriem nosaka norāžu atbilstības sertifikāta formātu.

[65] Izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1024/2012 (2012. gada 25. oktobris) par administratīvo sadarbību, izmantojot Iekšējā tirgus informācijas sistēmu, un ar ko atceļ Komisijas Lēmumu 2008/49/EK (OV L 316, 14.11.2012., 1.–11. lpp.).

Direktīvas 11. pantā ir noteikts, ka verificētājam ir jābūt oficiāli akreditētai[66] neatkarīgai iestādei, kurai nav interešu konfliktu, lai nodrošinātu sprieduma neatkarību un nodrošinātu visaugstāko profesionālās godprātības pakāpi. Tam jābūt verifikāciju veikšanai vajadzīgajām zināšanām, aprīkojumam un infrastruktūrai, kā arī pietiekamā daudzumā attiecīgajam personālam, kas ievēro dienesta noslēpumu.

6.6. Mazie un vidējie uzņēmumi

To programmu kontekstā, no kurām mazie un vidējie uzņēmumi var gūt labumu, ar 12. pantu nodrošina, ka šādas iniciatīvas tiek ņemtas vērā un tiek veikti atbilstīgi pasākumi, lai tiem palīdzētu, tai skaitā nodrošināts finansiāls atbalsts, piekļuve finansējumam, specializēta vadība un personāla apmācība, kā arī organizatoriskā un tehniskā palīdzība.

6.7. Noteikumu izpildes nodrošināšana

Direktīvas 13. pantā paredzēts, ka katra dalībvalsts izraugās vienu vai vairākas attiecīgas kompetentās iestādes, kas ir atbildīgas par priekšlikumā izklāstīto noteikumu izpildes nodrošināšanu. Tā kā patērētāju tiesību aizsardzības mehānismi dažādās dalībvalstīs ir atšķirīgi, ir lietderīgāk ļaut tām izraudzīties visefektīvāko kompetento iestādi, kas nodrošina izpildi, tai skaitā pārbaudes, sankcijas un tiesas darbības. Tādējādi priekšlikums sniedz dalībvalstīm iespēju izvēlēties esošos mehānismus saskaņā ar patērētāju tiesību aizsardzības tiesību aktiem.

Ja dalībvalsts teritorijā ir izraudzīta vairāk nekā viena kompetentā iestāde, dalībvalstīm būs jāprecizē katras kompetentās iestādes pienākumi un jāizveido atbilstoši saziņas un koordinācijas mehānismi, lai panāktu efektivitāti.

Direktīvas 14. pantā ir noteiktas kompetento iestāžu pilnvaras izmeklēt un panākt prasību izpildi. Tām ir pilnvaras piekļūt attiecīgai informācijai, kas saistīta ar pārkāpumu, pieprasīt piekļuvi attiecīgajai informācijai, lai noteiktu, vai ir noticis pārkāpums, sākt izmeklēšanu vai tiesvedību, pieprasīt tirgotājiem pieņemt tiesiskās aizsardzības līdzekļus un veikt pārkāpuma izbeigšanai nepieciešamās darbības, vajadzības gadījumā pieņemt pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļus un piemērot sodus.

Direktīvas 15. pantā ir noteikts, ka arī kompetentajām iestādēm ir pienākums uzraudzīt atbilstību priekšlikuma prasībām iekšējā tirgū. Paredzams, ka tās veiks regulāras norāžu un marķējumu shēmu pārbaudes (balstoties uz publiski pieejamiem ziņojumiem), kā arī izvērtēs norādes un marķējuma shēmas, kas rada pārkāpumu risku. Direktīvas 16. pantā ir sīki izklāstīti sūdzību izskatīšanas mehānismi un prasības attiecībā uz tiesu iestāžu pieejamību.

Attiecībā uz pārkāpumu novēršanu 17. pantā ir noteikta virkne pienākumu, kas dalībvalstīm jāievēro, nosakot sodu režīmu. Sodam jābūt atkarīgam no pārkāpuma veida, smaguma, apmēra un ilguma, tā rakstura (t. i., izdarīts tīši vai nolaidības dēļ), atbildīgās puses finansiālā stāvokļa, no pārkāpuma gūtajiem ekonomiskajiem ieguvumiem, kā arī no visiem iepriekšējiem pārkāpumiem vai citiem atbildību pastiprinošiem faktoriem. Ņem vērā arī sodus, kas citās dalībvalstīs jau piemēroti par to pašu pārkāpumu.

Direktīvas 18. pantā ir aplūkota deleģēto pilnvaru īstenošana. Komiteju procedūra ir izklāstīta 19. pantā.

Direktīvas 20. pantā ir noteiktas uzraudzības prasības, kuru pamatā jābūt dalībvalstu sniegtajam pārskatam par kļūdainām vidiskuma norādēm un marķējumiem. EVA ik pēc

[66] Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 765/2008 (2008. gada 9. jūlijs), ar ko nosaka akreditācijas un tirgus uzraudzības prasības attiecībā uz produktu tirdzniecību un atceļ Regulu (EEK) Nr. 339/93 (OV L 218, 13.8.2008., 30. lpp.).

diviem gadiem publicē ziņojumu, kurā novērtēta vidiskuma norāžu dinamika katrā dalībvalstī un Savienībā kopumā. Noteikumos ir paredzēts arī direktīvas izvērtējums.

2023/0085 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA

par eksplicītu vidiskuma norāžu pamatošanu un izdarīšanu (Zaļuma norāžu direktīva)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu[1],

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

(1) Zaļuma un ilgtspējas norādes ir kļuvušas par konkurētspējas faktoru, jo videi draudzīgi produkti uzrāda lielāku izaugsmi nekā standarta produkti. Ja iekšējā tirgū piedāvātās un iepirktās preces un pakalpojumi nav tik videi draudzīgi, kā norādīts, tiek maldināti patērētāji, bremzēta zaļā pārkārtošanās un traucēta negatīvās vidiskās ietekmes mazināšana. Zaļo tirgu potenciāls nav pilnvērtīgi atraisīts. Ar valstu tiesību aktiem vai privātām iniciatīvām noteiktās atšķirīgās prasības attiecībā uz vidiskuma norādēm ir nasta uzņēmumiem, kas nodarbojas ar pārrobežu tirdzniecību, jo tiem katrā dalībvalstī nākas ievērot atšķirīgas prasības. Tas ietekmē to spēju darboties iekšējā tirgū un izmantot tā priekšrocības. Tajā pašā laikā tirgus dalībniekiem ir grūtības saprast, kuras vidiskuma norādes ir uzticamas, un iekšējā tirgū pieņemt optimālus pirkšanas lēmumus. Tirgū savairojoties dažādiem marķējumiem un aprēķina metodēm, patērētājiem, uzņēmumiem, investoriem un ieinteresētajām personām ir grūti saprast, vai norādēm var ticēt.

(2) Ja vidiskuma norādes nav uzticamas, salīdzināmas un verificējamas, patērētāji un citi tirgus dalībnieki nevar ar saviem pirkšanas lēmumiem pilnvērtīgi atalgot labāku vidisko sniegumu. Tāpat uzticamas, salīdzināmas un verificējamas informācijas trūkums slāpē stimulus šo vidisko sniegumu optimizēt, kas parasti turklāt nestu efektivitātes pieaugumus un izmaksu aiztaupījumus uzņēmumiem visā piegādes ķēdē. Šīs sekas saasina visam iekšējam tirgum kopīga atsauces standarta trūkums un no tā izrietošās neskaidrības.

(3) Vidiskuma norādēs iekļautās vidiskās informācijas lietotājiem (patērētājiem, uzņēmumiem, investoriem, publiskās pārvaldes iestādēm, NVO) uzticamības, salīdzināmības un verificējamības trūkums raisa šaubas par to, vai vidiskajai informācijai var uzticēties, un neskaidrības, kā interpretēt nevienveidīgus, pretrunīgus

[1] OV C [...], [...]., [...]. lpp.

vēstījumus. Tas kaitē patērētājiem un citiem tirgus dalībniekiem, jo tiem var sanākt produktu vai darījumu izvēlēties, nevilšus balstoties uz maldinošu informāciju.

(4) Tāpēc vidiskuma norāžu regulējums ir jāsaskaņo vēl pilnīgāk. Šāda saskaņošana stiprinās ilgtspējīgāku produktu un tirgotāju tirgu, paverot iespēju izvairīties no tirgus sadrumstalotības atšķirīgu valsts pieeju dēļ. Tā turklāt kļūs par etalonu, kas varēs orientēt visas pasaules pārkārtošanos uz taisnīgu, klimatneitrālu un resursefektīvu aprites ekonomiku[2].

(5) Sīki izstrādāti Savienības noteikumi par eksplicītu vidiskuma norāžu pamatošanu, kuri piemērojami uzņēmumiem, kas Savienības tirgū nodarbojas ar uzņēmumu saziņu ar patērētājiem, veicinās Savienības zaļo pārkārtošanos uz klimatneitrālu un tīru aprites ekonomiku, patērētājiem dodot iespēju pieņemt informētus pirkšanas lēmumus, un palīdzēs radīt vienlīdzīgus konkurences apstākļus tirgus dalībniekiem, kuri šādas norādes izmanto.

(6) Vidiskuma norāžu regulatīvais satvars ir viens no pasākumiem, ko Komisija ierosinājusi, lai īstenotu Eiropas zaļo kursu[3], kurā atzīts, ka, lai pircēji varētu pieņemt ilgtspējīgākus lēmumus un saruktu zaļmaldināšanas risks, ir vajadzīga uzticama, salīdzināma un verificējama informācija, un kurš ietver saistības pastiprināt regulatīvos un neregulatīvos centienus apkarot nepatiesas vidiskuma norādes. Kopā ar citiem piemērojamiem Savienības regulatīvajiem satvariem, arī priekšlikumu direktīvai attiecībā uz patērētāju iespēcināšanu zaļās pārkārtošanās procesam[4], ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/29/EK[5], kuru šis priekšlikums tiecas papildināt, ir noteikta skaidra vidiskuma norāžu, arī vidiskuma marķējuma, kārtība.

(7) Šī direktīva ir viena no savstarpēji saistītām iniciatīvām, kuru mērķis ir izveidot pamatīgu un saskanīgu produktu rīcībpolitikas satvaru, kas vidiski ilgtspējīgus produktus un uzņēmējdarbības modeļus padarītu par normu, nevis izņēmumu, un patēriņa modeļus pārveidotu tā, lai atkritumi vispār nerastos. Direktīvu cita starpā papildina intervences pasākumi attiecībā uz aprites principam atbilstošu produktu dizainu, jaunu uzņēmējdarbības modeļu veicināšanu un prasību minimuma noteikšanu ar mērķi nepieļaut videi kaitīgu produktu laišanu ES tirgū, izmantojot priekšlikumu produktu ilgtspējas ekodizaina regulai[6].

(8) Būtu jāatzīst dažādu ekonomikas nozaru atšķirīgās vajadzības, tāpēc šī direktīva būtu jāpiemēro brīvprātīgām eksplicītām vidiskuma norādēm un vidiskuma marķējuma shēmām, kuru pamatošanu vai izdarīšanu, vai verifikāciju nereglamentē neviens cits

---

2 Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Jauns aprites ekonomikas rīcības plāns "Par tīrāku un konkurētspējīgāku Eiropu"" (COM/2020/98 final).

3 Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Eiropas zaļais kurss" (COM(2019) 640 final).

4 Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai, ar ko attiecībā uz patērētāju iespēcināšanu zaļās pārkārtošanās procesam, nodrošinot viņiem labāku aizsardzību pret negodīgu praksi un viņu labāku informētību, groza Direktīvu 2005/29/EK un Direktīvu 2011/83/ES (COM(2022) 143 final).

5 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/29/EK (2005. gada 11. maijs), kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 ("Negodīgas komercprakses direktīva") (OV L 149, 11.6.2005., 22. lpp.).

6 Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko izveido satvaru ekodizaina prasību noteikšanai ilgtspējīgiem produktiem un atceļ Direktīvu 2009/125/EK (COM(2022) 132 final).

Savienības tiesību akts. Tāpēc šī direktīva nebūtu jāpiemēro eksplicītām vidiskuma norādēm, attiecībā uz kurām Savienības tiesību akti paredz īpašus noteikumus, cita starpā par metodiskajiem satvariem, novērtēšanas vai uzskaites noteikumiem, kuri saistīti ar produktu vai tirgotāju vidiskās ietekmes, vidisko aspektu vai vidiskā snieguma mērīšanu un aprēķināšanu, obligātas un neobligātas informācijas sniegšanu patērētājiem par produktu un tirgotāju vidisko sniegumu vai ilgtspējas informāciju, kas ietver vēstījumus vai attēlojumus, kuri saskaņā ar Savienības noteikumiem var būt vai nu obligāti, vai brīvprātīgi.

(9) Eiropas zaļā kursa, stratēģijas "No lauka līdz galdam" un Biodaudzveidības stratēģijas kontekstā un saskaņā ar mērķrādītāju, kas paredz līdz 2030. gadam panākt, ka 25 % ES lauksaimniecības zemes tiek izmantota bioloģiskajai lauksaimniecībai, un ieceri ievērojami kāpināt bioloģisko akvakultūru, kā arī saskaņā ar Bioloģiskās ražošanas attīstības rīcības plānu (COM(2021) 141) ir jāturpina attīstīt bioloģisko lauksaimniecību un bioloģisko ražošanu. Attiecībā uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/848[7] šī direktīva nebūtu jāpiemēro vidiskuma norādēm par sertificēti bioloģiskiem produktiem, kas pamatotas saskaņā ar minēto regulu un attiecas, piemēram, uz pesticīdu, mēslošanas līdzekļu un antimikrobiālu līdzekļu izmantošanu vai, piemēram, uz bioloģiskās lauksaimniecības pozitīvo ietekmi uz biodaudzveidību, augsni vai ūdeni[8]. Tā turklāt pozitīvi ietekmē biodaudzveidību, rada jaunas darbvietas un piesaista gados jaunus lauksaimniekus. Patērētāji atzīst tās vērtību. Saskaņā ar Regulu (ES) 2018/848 apzīmējumus "bio" un "eko" un to atvasinājumus atsevišķi vai kādā kombinācijā Savienībā drīkst lietot tikai tādiem minētās regulas darbības jomā ietilpstošiem produktiem, to sastāvdaļām vai barības sastāvdaļām, kas ražoti saskaņā ar Regulu (ES) 2018/848. Piemēram, lai kokvilnai piemērotu apzīmējumu "eko", tai jābūt sertificētai bioloģiskajai kokvilnai, jo tā ietilpst Regulas (ES) 2018/848 darbības jomā. Savukārt tad, ja apzīmējumu "eko" attiecina uz trauku mazgājamās mašīnās lietojamu mazgāšanas līdzekli, tas Regulas (ES) 2018/848 darbības jomā neietilpst — tā vietā to reglamentē Direktīvas 2005/29/EK noteikumi.

(10) Turklāt šo direktīvu nepiemēro ilgtspējas informācijai, kas ietver vēstījumus vai attēlojumus, kuri var būt vai nu obligāti, vai brīvprātīgi saskaņā ar Savienības vai valstu noteikumiem par finanšu pakalpojumiem, piemēram, noteikumiem, kas attiecas uz banku darbību, kredītiem, apdrošināšanu un pārapdrošināšanu, arodpensijām vai privātajām pensijām, vērtspapīriem, investīciju fondiem, investīciju brokeru sabiedrībām, maksājumiem, portfeļu pārvaldību un investīciju konsultācijām, arī pakalpojumiem, kas uzskaitīti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/36[9] I pielikumā, kā arī norēķinu un tīrvērtes darbībām un konsultāciju, starpniecības un citiem finanšu palīgpakalpojumiem, arī standartiem vai sertifikācijas shēmām, kas uz šādiem finanšu pakalpojumiem attiecas.

---

7 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/848 (2018. gada 30. maijs) par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 834/2007 (OV L 150, 14.6.2018., 1. lpp.).

8 https://agriculture.ec.europa.eu/system/files/2023-01/agri-market-brief-20-organic-farming-eu_en_1.pdf.

9 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2013/36/ES (2013. gada 26. jūnijs) par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālo uzraudzību, ar ko groza Direktīvu 2002/87/EK un atceļ Direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK (OV L 176, 27.6.2013., 338. lpp.).

(11) Turklāt šī direktīva nebūtu jāpiemēro vidiskajai informācijai, ko ziņo uzņēmumi, kuri saskaņā ar Direktīvu 2013/34/ES[10] obligāti vai brīvprātīgi piemēro Eiropas ilgtspējas ziņu sniegšanas standartus, un ilgtspējas informācijai, ko brīvprātīgi ziņo šīs direktīvas 3. panta 1. punktā, 3. panta 2. punktā vai 3. panta 3. punktā noteiktie uzņēmumi, ja minētā informācija tiek ziņota saskaņā ar standartiem, kas minēti Direktīvas 2013/34/ES 29.b vai 29.c pantā, vai saskaņā ar citiem starptautiskiem, Eiropas vai valstu ilgtspējas ziņu sniegšanas standartiem vai vadlīnijām.

(12) Šīs direktīvas noteikumiem nebūtu jāattiecas uz piedāvājumiem iegādāties preces vai saņemt pakalpojumus ar nosacījumu, ka ir izpildīti pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja noteikti vidiski kritēriji, vai piedāvājumiem, kuros patērētāji šādu kritēriju izpildes gadījumā saņem labvēlīgākus līguma noteikumus vai cenas, piemēram, tā sauktajiem zaļajiem aizdevumiem, zaļo mājokļu apdrošināšanai vai finanšu pakalpojumu produktiem ar līdzīgu atlīdzību par vidisku darbību vai rīcību.

(13) Ja kādi vēl gaidāmi Savienības tiesību akti noteiks noteikumus par vidiskuma norādēm, vidiskuma marķējumu vai to, kā novērtējama vai paziņojama noteiktu produktu vai tirgotāju vidiskā ietekme, vidiskie aspekti vai vidiskais sniegums konkrētās nozarēs, piemēram, izziņotais *Count Emissions EU*, gaidāmais Komisijas priekšlikums par Savienības pārtikas sistēmas ilgtspējas tiesisko satvaru, Produktu ilgtspējas ekodizaina regula[11] vai Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1007/2011[12], attiecīgajām eksplicītajām vidiskuma norādēm būtu jāpiemēro minētie noteikumi, nevis šajā direktīvā izklāstītie noteikumi.

(14) Priekšlikumā direktīvai par patērētāju iespēcināšanu zaļās pārkārtošanās procesam, ar ko groza Direktīvu 2005/29/EK, ir noteiktas vairākas konkrētas prasības par vidiskuma norādēm un aizliegtas vispārinātas vidiskuma norādes, kas nav balstītas uz atzītu izcilu vidisko sniegumu, kurš ir norādei relevants. Šādu vispārinātu vidiskuma norāžu piemēri ir "dabai draudzīgs", "eko", "zaļš", "dabas draugs", "ekoloģisks" un "videi piemērots". Šai direktīvai būtu minētajā priekšlikumā izklāstītās prasības jāpapildina, pievēršoties konkrētiem eksplicītu vidiskuma norāžu aspektiem un prasībām, kas skar to pamatošanu, izdarīšanu un verifikāciju. Šajā direktīvā izklāstītās prasības būtu jāpiemēro konkrētiem eksplicītu vidiskuma norāžu aspektiem un attiecībā uz minētajiem aspektiem pretrunu gadījumā prevalēs pār Direktīvā 2005/29/EK izklāstītajām prasībām saskaņā ar minētās direktīvas 3. panta 4. punktu.

(15) Lai nodrošinātu, ka patērētājiem tiek sniegta uzticama, salīdzināma un verificējama informācija, kas tiem dod iespēju pieņemt vidiski ilgtspējīgākus lēmumus un mazina zaļmaldināšanas risku, ir jānosaka eksplicītu vidiskuma norāžu pamatošanas prasības. Šādā pamatošanā būtu jāņem vērā starptautiski atzītas zinātniskas pieejas, kā noteikt un izmērīt produktu vai tirgotāju vidisko ietekmi, vidiskos aspektus un vidisko sniegumu, un tai būtu jāsagādā uzticama, caurredzama, salīdzināma un verificējama informācija patērētājiem.

---

10 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/34/ES (2013. gada 26. jūnijs) par noteiktu veidu uzņēmumu gada finanšu pārskatiem, konsolidētajiem finanšu pārskatiem un saistītiem ziņojumiem, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/43/EK un atceļ Padomes Direktīvas 78/660/EEK un 83/349/EEK (OV L 182, 29.6.2013., 19. lpp.).

11 COM(2022) 132 final.

12 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1007/2011 (2011. gada 27. septembris) par tekstilšķiedru nosaukumiem un par tekstilizstrādājumu šķiedru sastāva etiķetēšanu un marķēšanu saistībā ar tiem un par Padomes Direktīvas 73/44/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 96/73/EK un 2008/121/EK atcelšanu (OV L 272, 18.10.2011., 1. lpp.).

(16) Novērtējumā, ko veic, lai pamatotu eksplicītas vidiskuma norādes, ir jāņem vērā produkta vai tirgotāja vispārējās darbības aprites cikls, un tajā nevajadzētu izlaist nekādus relevantus vidiskos aspektus vai ietekmi uz vidi. Norādēs minētās priekšrocības nedrīkstētu nozīmēt nepamatotu negatīvās ietekmes pārnešanu uz citiem produkta vai tirgotāja darbības aprites cikla posmiem vai radīt vai palielināt citu negatīvu ietekmi uz vidi.

(17) Novērtējumam, ar ko pamato eksplicītu vidiskuma norādi, vajadzētu dot iespēju noskaidrot, kāda produkta vai tirgotāja vidiskā ietekme un kādi vidiskie aspekti kopā dod ievērojamu ieguldījumu produkta vai tirgotāja vispārējā vidiskajā sniegumā ("relevantā vidiskā ietekme" un "relevantie vidiskie aspekti"). Par vidiskās ietekmes un vidisko aspektu relevantumu var liecināt novērtējumi, kuros ņemts vērā aprites cikls, arī pētījumi, kuru pamatā ir vidiskās pēdas (VP) metodes, ar nosacījumu, ka tie pilnīgi atspoguļo produktu kategorijai relevanto ietekmi un neizlaiž nekādu svarīgu ietekmi uz vidi. Piemēram, Komisijas ieteikumā par vidiskās pēdas metožu izmantošanu[13] relevantākajām konstatētajām ietekmes kategorijām kopā būtu jāveido vismaz 80 % no vienotā kopējā vērtējuma. Par vidiskās ietekmes vai vidisko aspektu relevantumu var spriest, balstoties arī uz kritērijiem, kas noteikti dažādos I tipa ekomarķējumos, piemēram, ES ekomarķējumā vai Savienības zaļā publiskā iepirkuma kritērijos, Taksonomijas regulā[14] noteiktajām prasībām, konkrētiem produktiem piemērojamiem noteikumiem, kas pieņemti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu …./…., ar ko izveido satvaru ekodizaina prasību noteikšanai ilgtspējīgiem produktiem[15], vai citiem relevantiem Savienības noteikumiem.

(18) Saskaņā ar Direktīvu 2005/29/EK, kas grozīta ar priekšlikumu direktīvai par patērētāju iespēcināšanu zaļās pārkārtošanās procesam, tirgotājam nevajadzētu tādu prasību izpildi, kas attiecībā uz konkrētās produktu kategorijas produktiem noteiktas tiesību aktos, uzdot par īpašu tirgotāja piedāvājuma iezīmi vai reklamēt tādas priekšrocības patērētājiem, kuras attiecīgajā tirgū uzskatāmas par ierastu praksi. Tāpēc informācijai, ko izmanto, lai pamatotu eksplicītas vidiskuma norādes, būtu jādod iespēja apzināt produkta vai tirgotāja vidisko sniegumu salīdzinājumā ar ierasto praksi attiecībā uz produktiem attiecīgajā produktu grupā, piemēram, pārtikas produktu grupā, vai attiecīgajā nozarē. Tas ir nepieciešams, lai varētu novērtēt, vai attiecībā uz konkrētu produktu vai tirgotāju var izmantot eksplicītas vidiskuma norādes saskaņā ar vidiskuma norāžu funkciju, proti, pierādīt, ka produktam vai tirgotājam ir pozitīva ietekme uz vidi vai tādas nav vai ka produkts vai tirgotājs videi nodara mazāku kaitējumu nekā citi produkti vai tirgotāji. Ierastā prakse varētu atbilst juridisko prasību minimumam, kas piemērojams konkrētajam vidiskajam aspektam vai vidiskajam sniegumam, piemēram, attiecībā uz produkta sastāvu, obligāto reciklēta materiāla saturu vai apstrādi aprites cikla beigās. Tomēr, ja lielākā daļa produktu grupā ietilpstošo produktu vai lielākā daļa nozares tirgotāju uzrāda labākus rezultātus, nekā paredz minētās juridiskās prasības, juridisko prasību minimums nebūtu jāuzskata par ierasto praksi.

---

13 Komisijas Ieteikums (ES) 2021/2279 (2021. gada 15. decembris) par vidiskās pēdas metožu izmantošanu produktu un organizāciju aprites cikla vidiskā snieguma mērīšanai un uzrādīšanai (OV L 471, 30.12.2021., 1. lpp.).

14 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/852 (2020. gada 18. jūnijs) par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2019/2088 (OV L 198, 22.6.2020., 13. lpp.).

15 […].

(19) Ja eksplicītā vidiskuma norādē būtu norādīts uz priekšrocībām vidiskās ietekmes vai vidisko aspektu ziņā, vienlaikus nenorādot, ka šo priekšrocību panākšana savukārt negatīvi ietekmē citu vidisko ietekmi vai vidiskos aspektus, tas patērētājus maldinātu. Tāpēc informācijai, ko izmanto, lai pamatotu eksplicītas vidiskuma norādes, būtu jānodrošina, ka līdz ar iespējamiem kompromisiem ir iespējams noteikt savstarpējās saiknes starp relevanto vidisko ietekmi un starp vidiskajiem aspektiem un vidisko ietekmi. Novērtējumā, ko izmanto, lai pamatotu eksplicītas vidiskuma norādes, būtu jānosaka, vai vidiskās ietekmes vai vidisko aspektu uzlabojumi prasa tādus kompromisus, kas ievērojami pasliktina sniegumu citas vidiskās ietekmes vai vidisko aspektu ziņā, piemēram, vai ūdens ietaupījums ievērojami palielina siltumnīcefekta gāzu emisijas vai rodas tāda pati ietekme uz vidi citā produkta aprites cikla posmā, piemēram, CO_2 aiztaupījumi izgatavošanas posmā ievērojami palielina CO_2 emisijas izmantošanas posmā. Piemēram, norāde uz efektīvas resursu izmantošanas pozitīvo ietekmi intensīvās lauksaimniecības praksē var maldināt patērētājus, ja tā atstāj negatīvu ietekmi uz biodaudzveidību, ekosistēmām vai dzīvnieku labturību. Līdzīgā kārtā vidiskuma norāde, ka tekstilmateriāli satur plastmasas polimēru no reciklētām PET pudelēm, var maldināt patērētājus par šā aspekta vidiskajām priekšrocībām, ja šā reciklētā polimēra izmantošana konkurē ar slēgta cikla reciklēšanas sistēmu pārtikas kontaktmateriāliem un šis pēdējais variants tiek uzskatīts par labāku no apritīguma viedokļa.

(20) Lai vidiskuma norādi varētu uzskatīt par dibinātu, tai pēc iespējas precīzāk jāatspoguļo konkrētā produkta vai tirgotāja vidiskais sniegums. Tāpēc informācijā, ko izmanto, lai pamatotu eksplicītas vidiskuma norādes, ir jāiekļauj primārie uzņēmumam specifiskie dati par relevantajiem aspektiem, kas būtiski ietekmē norādē minētā produkta vai tirgotāja vidisko sniegumu. Ir jāatrod pareizais līdzsvars starp relevantas un dibinātas informācijas nodrošināšanu vidiskuma norāžu pamatošanai un centieniem, kas jāpieliek, lai ievāktu primāro informāciju. Prasība izmantot primāro informāciju būtu jāsamēro ar to, cik lielā mērā tirgotājs, kurš iesniedz prasību, spēj ietekmēt attiecīgo procesu un kāda ir primārās informācijas pieejamība. Ja procesu nevada tirgotājs, kurš izdara norādi, un primārā informācija nav pieejama, vajadzētu būt iespējai izmantot precīzu sekundāro informāciju pat attiecībā uz procesiem, kas produkta vai tirgotāja vidisko sniegumu ietekmē būtiski. Tas ir sevišķi svarīgi tāpēc, lai nenostādītu neizdevīgākā situācijā MVU un centieni, kas jāpieliek, lai iegūtu primāros datus, būtu samērīgi. Turklāt katra veida vidiskuma norādei relevantie vidiskie aspekti ir atšķirīgi. Piemēram, ja norāde attiecas uz reciklēta vai biobāzēta materiāla saturu, produkta sastāvs būtu jāaptver primārajiem datiem. Ja norādē apgalvots, ka noteiktā aprites cikla posmā tiek mazāk piesārņota vide, arī informācijai par attiecīgā aprites cikla emisijām un vidisko ietekmi būtu jāietver primārie dati. Gan primārajiem datiem, gan sekundārajiem datiem, t. i., vidējiem datiem, vajadzētu būt kvalitatīviem un precīziem.

(21) Ir konstatēts, ka sevišķi neskaidras un pārprotamas un līdz ar to maldinošas patērētājiem ir klimatiskās norādes. Tas it sevišķi attiecas uz vidiskuma norādēm, ka produkti vai subjekti ir "klimatneitrāli", "oglekļneitrāli", "ar 100 % kompensētām CO_2 emisijām", līdz noteiktam gadam sasniegs "neto nulles emisijas" u. tml. Šādu apgalvojumu pamatā mēdz būt siltumnīcefekta gāzu emisiju "kompensēšana", izmantojot "oglekļa kredītus", kas radīti ārpus uzņēmuma vērtības ķēdes, piemēram, mežsaimniecības vai atjaunīgās enerģijas projektos. Kompensēšanas pamatā esošās metodikas ir ļoti atšķirīgas un ne vienmēr ir caurredzamas, precīzas un konsekventas. Tāpēc rodas ievērojams risks, ka nepieļautās vai samazinātās emisijas tiks pārvērtētas un uzskaitītas divkārši sakarā ar to, ka nav emisiju papildsamazinājuma, samazinājuma pastāvības, vērienīgu un dinamisku kreditēšanas bāzlīniju, kas atkāptos no ierastās

darbības scenārija, kā arī precīzas uzskaites. Šo faktoru dēļ kompensēšanas kredītiem dažkārt ir zema vidiskā integritāte un uzticamība, līdz ar to, kad tie tiek izmantoti eksplicītu vidiskuma norāžu izdarīšanai, patērētāji tiek maldināti. Kompensēšana turklāt var tirgotājus atturēt no emisiju samazināšanas savās operācijās un vērtības ķēdēs. Lai dotu pienācīgi ieguldījumu pasaules klimata pārmaiņu mīkstināšanas mērķrādītāju sasniegšanā, tirgotājiem par prioritāti būtu jānosaka rezultatīva emisiju samazināšana savās operācijās un vērtības ķēdēs, nevis jāpaļaujas uz kompensēšanu. Atlikušās emisijas atšķirsies atkarībā no konkrētās nozares trajektorijas saskaņā ar globālajiem klimata mērķrādītājiem, un to problēma būs jārisina, kāpinot piesaistījumus. Ja kompensēšanu tomēr izmanto, tiek uzskatīts par lietderīgu uz kompensēšanu balstītas klimatiskās norādes, arī norādes par nākotnes vidisko sniegumu, organizēt caurredzami. Tāpēc klimatisku norāžu pamatojumā jebkāda tirgotāju izmantota siltumnīcefekta gāzu emisiju kompensēšana būtu jāskata atsevišķi no tirgotāja vai produkta siltumnīcefekta gāzu emisijām. Turklāt šajā informācijā būtu jānorāda arī tas, kāda kopējo emisiju daļa tiek kompensēta, vai šī kompensēšana nozīmē emisiju samazinājumus vai lielākus piesaistījumus, kā arī izmantotā metodika. Klimatiskās norādes, kas ietver kompensēšanu, ir jāpamato ar metodiku, kas nodrošina šīs kompensēšanas integritāti un pareizu uzskaiti un tādējādi saskanīgi un caurredzami atspoguļo no tās izrietošo ietekmi uz klimatu.

(22) Tirgotājus aizvien vairāk interesē iespēja izmantot vidiskuma norādes, kas attiecas uz produkta vai tirgotāja nākotnes vidisko sniegumu, un tie ar šādu mērķi iesaistās iniciatīvās, kas atbalsta praksi, kura varētu veicināt mazāku ietekmi uz vidi vai lielāku apritīgumu. Šīs norādes būtu jāpamato saskaņā ar noteikumiem, kas piemērojami visām eksplicītajām vidiskuma norādēm.

(23) Informācijai, ko izmanto, lai pamatotu eksplicītas vidiskuma norādes, vajadzētu būt balstītai zinātnē, un būtu rūpīgi jāapsver, vai nav izlaista kāda konkrēta vidiskā ietekme vai vidiskie aspekti.

(24) VP metodes var pamatot eksplicītas vidiskuma norādes par konkrētu ietekmi uz vidi aprites ciklā, ko metodes aptver, ar nosacījumu, ka tās pilnīgi raksturo ietekmi, kas ir relevanta attiecīgās kategorijas produktiem un neizlaiž nekādu svarīgu ietekmi uz vidi. Metodes aptver 16 dažādus vidiskās ietekmes elementus, kas aptver klimata pārmaiņas un ietekmi, kura saistīta ar ūdeni, gaisu, augsni, resursiem, zemes izmantojumu un toksiskumu.

(25) Tam, ka ievērojama kāda produkta vidiskā ietekme neietilpst nevienā no 16 VP metožu ietekmes kategorijām, nevajadzētu būt iemeslam šādu ietekmi neņemt vērā. Ekonomikas dalībniekam, kas izdara eksplicītu vidiskuma norādi par šādu produktu grupu, vajadzētu būt rūpības pienākumam iegūt pierādījumus, kas šo norādi pamato. Piemēram, ekonomikas dalībniekam, kas izdara eksplicītu vidiskuma norādi par zvejas produktu, kas definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1379/2013[16] 5. pantā, vajadzētu būt rūpības pienākumam iegūt pierādījumus, kas pamato zivju mērķkrājuma ilgtspēju. Šim nolūkam var izmantot Starptautiskās Jūras pētniecības padomes un līdzīgu krājumu novērtēšanas struktūru veiktus krājumu novērtējumus.

(26) Turklāt vēl nav uzticamas metodikas, kā novērtēt, kāda ietekme uz vidi aprites ciklā ir mikroplastmasas nonākšanai vidē. Tomēr, ja šāda nonākšana vidē noved pie

[16] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1379/2013 (2013. gada 11. decembris) par zvejas un akvakultūras produktu tirgu kopīgo organizāciju un ar ko groza Padomes Regulas (EK) Nr. 1184/2006 un (EK) Nr. 1224/2009 un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 104/2000 (OV L 354, 28.12.2013., 1. lpp.).

ievērojamas vidiskās ietekmes, uz kuru norāde neattiecas, tirgotājam, kurš izdara norādi uz citu aspektu, nedrīkstētu būt tiesības to ignorēt, bet tā vietā būtu jāņem vērā pieejamā informācija un novērtējums jāatjaunina, tiklīdz kļūst pieejami vispārpieņemti zinātniski pierādījumi.

(27) Patērētājus var maldināt arī eksplicītas vidiskuma norādes, kas tieši vai netieši norāda, ka produktam vai tirgotājam ir mazāka vai lielāka ietekme uz vidi vai labāks vai sliktāks vidiskais sniegums nekā citiem produktiem vai tirgotājiem ("salīdzinošas vidiskuma norādes"). Neskarot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/114/EK[17] piemērošanu (attiecīgā gadījumā), lai patērētājiem nodrošinātu piekļuvi uzticamai informācijai, ir jāgādā par to, lai salīdzinošas vidiskuma norādes varētu pienācīgi salīdzināt. Piemēram, ja izvēlas rādītājus vieniem un tiem pašiem vidiskajiem aspektiem, bet to kvantificēšanai izmanto atšķirīgas formulas, salīdzināšana nav iespējama, līdz ar to ir risks maldināt patērētājus. Ja divi tirgotāji izdara vidiskuma norādi par klimata pārmaiņām, bet viens no tiem ņēmis vērā tikai tiešo ietekmi uz vidi, bet otrs — gan tiešo, gan netiešo ietekmi uz vidi, šie rezultāti nav salīdzināmi. Arī lēmums salīdzināšanu veikt tikai noteiktos produktu aprites cikla posmos var novest pie maldinošām norādēm, ja tas nenotiek caurredzami. Salīdzinošai vidiskuma norādei ir jānodrošina, ka arī produktiem ar ļoti atšķirīgām izejvielām, izmantojumu un tehnoloģisko procesu ķēdēm, piemēram, biobāzētai plastmasai un fosilajai plastmasai, attiecībā uz visiem produktiem tiek ņemti vērā relevantākie aprites cikla posmi. Piemēram, biobāzētas plastmasas kontekstā relevanta ir lauksaimniecība vai mežsaimniecība, savukārt fosilās plastmasas kontekstā relevanta ir jēlnaftas ieguve, un jautājums, vai kāds noteikts produkta īpatsvars nonāk poligonā, ir ļoti relevants, ja runa ir par plastmasu, kas labi bionoārdās poligona apstākļos, bet var būt mazāk relevants, ja runa ir par plastmasu, kas šādos apstākļos bioloģiski nenoārdās.

(28) Nosakot eksplicītu vidiskuma norāžu pamatošanas un izdarīšanas prasības, arī ar Komisijas pieņemtiem deleģētajiem aktiem, būtu jāņem vērā grūtības, ar kādām tirgotāji var saskarties, vācot informāciju no aktoriem visā vērtības ķēdē vai informāciju par produkta vispārējo aprites ciklu, it sevišķi pakalpojumu gadījumā vai tad, ja nav pietiekamu zinātnisku pierādījumu. Tas ir svarīgi, piemēram, attiecībā uz tādiem pakalpojumiem kā elektronisko sakaru pakalpojumi, kuru gadījumā var būt grūti noteikt tvērumu un sistēmas robežas, piemēram, kur aprites cikls sākas un kur beidzas, un vēl jo vairāk gadījumos, kad piegādes ķēdes ir sarežģītas un nav stabilas, piemēram, gadījumos, kad aprīkojumu vai komponentus ražo daudzi uzņēmumi ārpus ES un tādējādi informācija, kas saistīta ar ilgtspēju, attiecīgajiem ES tirgotājiem var nebūt viegli piekļūstama.

(29) Dažās nozarēs vai attiecībā uz noteiktiem produktiem vai tirgotājiem varētu būt aizdomas par ievērojamu vidisko ietekmi vai vidiskajiem aspektiem, bet vēl var nebūt atzītas zinātniskas metodes, ar ko šo vidisko ietekmi un vidiskos aspektus pilnībā novērtēt. Šādos gadījumos, ja tiek pieliktas pūles, lai izstrādātu metodes un vāktu pierādījumus, kas dotu iespēju minēto nozaru, tirgotāju vai produktu attiecīgo vidisko ietekmi vai vidiskos aspektus novērtēt, tirgotājiem vajadzētu būt iespējai savus ilgtspējas centienus popularizēt, publicējot uzņēmuma ilgtspējas ziņojumus, faktu izklāstus par uzņēmuma snieguma rādītājiem un ziņas par darbu pie enerģijas patēriņa samazināšanas, arī savās vietnēs. Šī elastība uzturētu un stiprinātu minēto nozaru vai

[17] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/114/EK (2006. gada 12. decembris) par maldinošu un salīdzinošu reklāmu (OV L 376, 27.12.2006., 21. lpp.).

tirgotāju stimulus turpināt centienus izstrādāt kopīgus vidiskos novērtējumus saskaņā ar šo direktīvu, vienlaikus dodot laiku, kas vajadzīgs šāda darba pabeigšanai.

(30) Lai gan Direktīva 2005/29/EK[18] visiem tirgotājiem aizliedz negodīgu komercpraksi, arī maldinošas vidiskuma norādes, administratīvais slogs, ko vidisko apgalvojumu pamatošana un verifikācija uzliktu vismazākajiem uzņēmumiem, varētu būt nesamērīgs, un no tā būtu jāizvairās. Šajā nolūkā no 3. un 4. pantā noteiktajām prasībām par pamatojumu būtu jāatbrīvo mikrouzņēmumi, ja vien šie uzņēmumi nevēlas saņemt eksplicītu vidiskuma norāžu atbilstības sertifikātu, ko kompetentās iestādes atzītu visā Savienībā.

(31) Lai apmierinātu gan tirgotāju vajadzības pēc dinamiskām tirgvedības stratēģijām, gan patērētāju vajadzības pēc sīkākas un precīzākas vidiskās informācijas, Komisija var pieņemt deleģētos aktus, lai noteikumus par eksplicītu vidiskuma norāžu pamatošanu papildinātu, sīkāk precizējot šādas pamatošanas kritērijus konkrētu veidu norādēm (piemēram, klimatiskajām norādēm, arī norādēm par emisiju kompensēšanu, "klimatneitralitāti" u. tml. norādēm, norādēm par reciklējamību un reciklēta materiāla saturu). Komisija būtu jāpilnvaro noteikt arī noteikumus, kā vidisko ietekmi, vidiskos aspektus un vidisko sniegumu mērīt un aprēķināt, nosakot, kuras darbības, procesi, materiāli, emisijas vai produkta vai tirgotāja izmantošana būtiski iespaido vai nevar iespaidot relevanto vidisko ietekmi un vidiskos aspektus, nosakot, kādiem vidiskajiem aspektiem un vidiskajai ietekmei būtu jāizmanto primārā informācija, un nosakot primārās un sekundārās informācijas precizitātes novērtēšanas kritērijus. Lai gan vairumā gadījumu Komisija apsvērtu, vai šādus noteikumus pieņemt ir nepieciešams, tikai pēc tam, kad tās rīcībā būtu rezultāti, kas iegūti, apsekojot vidiskuma norāžu situācijas attīstību Savienības tirgū, attiecībā uz dažu veidu norādēm Komisijai papildu noteikumi var būt jāpieņem, pirms šīs apsekošanas rezultāti ir pieejami. Piemēram, klimatisko norāžu gadījumā šādus papildu aktus pieņemt var būt nepieciešams, lai iedzīvinātu noteikumus par tādu norāžu pamatošanu, kuru pamatā ir emisiju kompensēšana.

(32) Komisijas Ieteikumā (ES) 2021/2279 ir norādījumi, kā izmērīt konkrētu produktu vai organizāciju aprites cikla vidisko sniegumu un kā izstrādāt produktu vidiskās pēdas kategoriju noteikumus (PVPKN) un organizāciju vidiskās pēdas nozaru noteikumus (OVPNN), kas dod iespēju produktus salīdzināt ar etalonu. Šādus kategoriju noteikumus konkrētiem produktiem vai tirgotājiem var izmantot, lai saskaņā ar šīs direktīvas prasībām pamatotu norādes. Tāpēc Komisija būtu jāpilnvaro pieņemt deleģētos aktus, lai noteiktu produktu grupai vai nozarei specifiskus noteikumus, ja tam varētu būt pievienotā vērtība. Tomēr, ja produkta vidiskās pēdas metode vēl neaptver produktu grupai relevantu ietekmes kategoriju, PVPKN var pieņemt tikai pēc tam, kad ir pievienotas šīs jaunās relevantās vidiskās ietekmes kategorijas. Piemēram, attiecībā uz jūras zvejniecībām PVPKN būtu, piemēram, jāatspoguļo konkrēto zvejniecību vidiskās ietekmes kategorijas un it sevišķi mērķkrājuma ilgtspēja. Attiecībā uz kosmosu PVPKN būtu jāatspoguļo aizsardzības un ar kosmosu saistītās vidiskās ietekmes kategorijas, arī orbitālās telpas izmantojums. Attiecībā uz pārtiku un lauksaimniecības produktiem, pirms apsvērt PVPKN pieņemšanu, tajos būtu jāintegrē

[18] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/29/EK (2005. gada 11. maijs), kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 ("Negodīgas komercprakses direktīva") (OV L 149, 11.6.2005., 22. lpp.), ar grozījumiem.

arī, piemēram, biodaudzveidība un dabas aizsardzība, kā arī lauksaimniecības prakse, arī ekstensīvās lauksaimniecības pozitīvās eksternalitātes un dzīvnieku labturība. Attiecībā uz tekstilizstrādājumiem, pirms apsvērt PVPKN pieņemšanu, PVPKN, piemēram, būtu jāatspoguļo mikroplastmasas atdalīšanās.

(33) Tā kā maldinošām vidiskuma norādēm jau ir piemērojama Direktīva 2005/29/EK, tā valstu tiesām un administratīvajām iestādēm dod iespēju šādām norādēm pielikt punktu un tās aizliegt. Piemēram, lai atbilstu Direktīvai 2005/29/EK, vidiskuma norādēm būtu jāattiecas tikai uz aspektiem, kas ir būtiski no produkta vai tirgotāja vidiskās ietekmes viedokļa. Vidiskuma norādēm turklāt vajadzētu būt skaidrām un nepārprotamām attiecībā uz to, uz kādiem produkta vai tirgotāja aspektiem tās attiecas, un tās nedrīkstētu izlaist vai slēpt tādu svarīgu informāciju par produkta vai tirgotāja vidisko sniegumu, kas patērētājiem vajadzīga, lai izdarītu informētu izvēli. Vidiskuma norādes formulējumam, attēlojumam un visam produkta noformējumam, ieskaitot izkārtojumu, krāsu izvēli, dažādu veidu attēlus, skaņas, simbolus vai marķējumu, būtu patiesi un precīzi jāatspoguļo vidiskās priekšrocības mērogs, un vidisko priekšrocību tajā nedrīkstētu pārspīlēt.

(34) Ja eksplicītā vidiskuma norāde attiecas uz gatavo produktu un kāda relevanta šā produkta vidiskā ietekme vai vidiskie aspekti rodas vai aktualizējas lietošanas posmā un patērētāji šādu vidisko ietekmi vai vidiskos aspektus var ietekmēt ar attiecīgu rīcību, piemēram, pareizi šķirojot atkritumus, vai lietošanas modelis ietekmē produkta ilgmūžību, norādē būtu jāiekļauj arī skaidrojums patērētājiem, kā viņu rīcība var pozitīvi ietekmēt vides aizsardzību.

(35) Lai patērētājiem atvieglotu ilgtspējīgāku produktu izvēli un stimulētu tirgotāju centienus samazināt savu ietekmi uz vidi, ja izdarītā norāde attiecas uz nākotnes vidisko sniegumu, tai prioritārā kārtā būtu jābalstās uz uzlabojumiem tirgotāja paša operācijās un vērtības ķēdēs, nevis uz siltumnīcefekta gāzu emisiju kompensēšanu vai citādu ietekmi uz vidi.

(36) Informācijai par produktu vai tirgotāju, uz kuru attiecas eksplicīta vidiskuma norāde, un informācijai, kas minēto norādi pamato, vajadzētu būt viegli piekļūstamai patērētājiem. Šajā informācijā būtu jāņem vērā arī vecāku patērētāju vajadzības. Šajā nolūkā tirgotājiem šī informācija būtu vai nu jāsniedz fiziskā formā, vai arī jānorāda saite, kvadrātkods vai tamlīdzīgs ceļš uz vietni, kurā vismaz vienā no tās dalībvalsts oficiālajām valodām, kurā norāde izdarīta, ir pieejama sīkāka informācija par eksplicītās vidiskuma norādes pamatojumu. Lai atvieglotu šīs direktīvas izpildes panākšanu, saitei, kvadrātkodam vai tamlīdzīgam ceļam būtu arī jānodrošina viegla piekļuve eksplicītās vidiskuma norādes pamatojuma atbilstības sertifikātam un tā verificētāja kontaktinformācijai, kurš minēto sertifikātu sagatavojis.

(37) Lai izvairītos no iespējamas nesamērīgas ietekmes uz mikrouzņēmumiem, vismazākie uzņēmumi būtu no 5. panta prasībām, kas saistītas ar informāciju par eksplicītu vidiskuma norāžu pamatojumu, jāatbrīvo, ja vien šie uzņēmumi nevēlas saņemt eksplicītas vidiskuma norādes atbilstības sertifikātu, ko kompetentās iestādes atzītu visā Savienībā.

(38) Ja Komisija pieņem deleģētos aktus, kas noteikumus par eksplicītu vidiskuma norāžu pamatošanu papildina, var būt jāpapildina arī noteikumi par šādu norāžu izdarīšanu. Piemēram, ja pieņem īpašus uz aprites ciklu balstītus noteikumus par konkrētas produktu grupas vai nozares eksplicīto vidiskuma norāžu pamatošanu, var būt jāpievieno arī papildu noteikumi par saskaņā ar šiem noteikumiem novērtētās vidiskās ietekmes izklāstīšanu, proti, jānosaka prasība kopā ar vispārējā vidiskā snieguma

koprādītāju norādīt trīs galvenos vidiskās ietekmes elementus. Šajā nolūkā Komisija būtu jāpilnvaro pieņemt deleģētos aktus, kas papildinātu noteikumus par eksplicītu vidiskuma norāžu izdarīšanu.

(39) Pašlaik Savienības tirgū izmanto vairāk nekā 200 veidu vidiskuma marķējumu. To izmantojums ievērojami atšķiras, piemēram, atšķiras izmantoto standartu vai metožu caurredzamība un vispusība, pārskatīšanas biežums vai revīzijas vai verifikācijas līmenis. Šīs atšķirības ietekmē vidiskuma marķējumā sniegtās informācijas uzticamību. Lai gan norādes, kuru pamatā ir ES ekomarķējums vai tā ekvivalents valsts līmenī, ir labi zinātniski pamatotas, tām ir caurredzami izstrādāti kritēriji, prasīta testēšana un trešās puses veikta verifikācija un tās paredz regulāru apsekošanu, pierādījumi liecina, ka daudzu veidu vidiskuma marķējums, kas pašlaik ir ES tirgū, ir maldinošs. Konkrētāk, daudzu veidu vidiskuma marķējumam trūkst pietiekamu verifikācijas procedūru. Tāpēc eksplicītām vidiskuma norādēm, ko izdara vidiskuma marķējumā, būtu jābalstās uz sertifikācijas shēmu.

(40) Ja vidiskuma marķējums ietver patērētājiem domātu komercpaziņojumu, kas vedina domāt vai rada iespaidu, ka ražojumam ir pozitīva ietekme uz vidi vai tādas nav vai ka tas videi ir mazāk kaitīgs nekā konkurējoši produkti bez šāda marķējuma, šāds vidiskuma marķējums ir arī eksplicīta vidiskuma norāde. Tāpēc uz šāda vidiskuma marķējuma saturu attiecas prasības par eksplicītu vidiskuma norāžu pamatošanu un izdarīšanu.

(41) Vidiskuma marķējuma mērķis mēdz būt patērētājiem sniegt kopvērtējumu, kas atspoguļo produktu vai tirgotāju kumulatīvo ietekmi uz vidi, lai produktus vai tirgotājus būtu iespējams tieši salīdzināt. Tomēr šāds kopvērtējums rada patērētāju maldināšanas risku, jo koprādītājs var nomaskēt dažu produkta aspektu negatīvo vidisko ietekmi tāpēc, ka citu produkta aspektu vidiskā ietekme ir pozitīvāka. Turklāt, ja šādu veidu marķējumu izstrādā dažādi operatori, kopvērtējuma pamatā parasti ir atšķirīga metodika, piemēram, tas, kāda vidiskā ietekme ņemta vērā vai kādi svērumi šai ietekmei piemēroti. Tas nozīmē, ka viens un tas pats produkts atkarībā no izmantotās shēmas varētu saņemt atšķirīgu vērtējumu vai rangu. Šīs bažas rodas attiecībā uz shēmām, kas izveidotas Savienībā un trešās valstīs. Tas veicina iekšējā tirgus sadrumstalotību, rada risku, ka mazāki uzņēmumi varētu nonākt neizdevīgākā situācijā, un var vēl vairāk maldināt patērētājus un mazināt viņu uzticēšanos vidiskuma marķējumam. Lai šo risku novērstu un vienotajā tirgū nodrošinātu lielāku saskaņotību, eksplicītas vidiskuma norādes, arī vidiskuma marķējums, kura pamatā ir kopvērtējums, kas atspoguļo produktu vai tirgotāju kumulatīvo ietekmi uz vidi, nebūtu jāuzskata par pietiekami pamatotām, ja šie kopvērtējumi neizriet no Savienības noteikumiem, to vidū deleģētajiem aktiem, kurus Komisija ir pilnvarota pieņemt saskaņā ar šo direktīvu, kā rezultātā ir izveidotas tādas saskaņotas Savienības mēroga shēmas visiem produktiem vai konkrētai produktu grupai, kurām pamatā ir vienota metodika saskanības un salīdzināmības nodrošināšanai.

(42) Saskaņā ar priekšlikumu direktīvai par patērētāju iespēcināšanu zaļās pārkārtošanās procesam, ar ko groza Direktīvu 2005/29/EK, tāda ilgtspējas marķējuma izvietošana, kura pamatā nav sertifikācijas shēma vai kuru nav izveidojušas publiskās iestādes, jebkuros apstākļos ir negodīga komercprakse. Tas nozīmē, ka ir aizliegts izmantot "pašsertificētu" ilgtspējas marķējumu, kura atbilstību ilgtspējas marķējuma pamatprasībām neverificē un regulāri neapseko trešā puse.

(43) Lai cīnītos pret maldinošām eksplicītām vidiskuma norādēm, kas izdarītas vidiskuma marķējuma veidā, un palielinātu patērētāju uzticēšanos vidiskuma marķējumam, ar šo

direktīvu būtu jānosaka pārvaldības kritēriji, kuri jāievēro visām vidiskuma marķējuma shēmām, tādējādi papildinot prasības, kas noteiktas minētajā priekšlikumā aktam, ar ko groza Direktīvu 2005/29/EK.

(44) Lai izvairītos no nacionālu vai reģionālu oficiāli atzītu EN ISO 14024 I tipa vidiskuma marķējuma (ekomarķējuma) shēmu un citu vidiskuma marķējuma shēmu tālākas savairošanās un lai nodrošinātu lielāku saskaņotību iekšējā tirgū, jaunas nacionālas vai reģionālas vidiskuma marķējuma shēmas būtu jāizstrādā tikai saskaņā ar Savienības tiesību aktiem. Tomēr dalībvalstis var Komisijai lūgt apsvērt iespēju Savienības līmenī izstrādāt publiskas marķējuma shēmas produktu grupām vai nozarēm, kurām Savienības tiesību aktos šāds marķējums vēl nav noteikts un kuru gadījumā saskaņošana sniegtu pievienoto vērtību efektīvā ilgtspējas un iekšējā tirgus mērķu sasniegšanā.

(45) Lai neradītu nevajadzīgus šķēršļus starptautiskajai tirdzniecībai un nodrošinātu tādu pašu attieksmi kā pret Savienībā izveidotajām publiskajām shēmām, ārpussavienības publiskajām iestādēm, kuras izveido jaunas marķējuma shēmas, būtu jāatļauj Komisijai pieprasīt apstiprinājumu marķējuma izmantošanai Savienības tirgū. Šā apstiprinājuma piešķiršanas nosacījumam vajadzētu būt shēmas ieguldījumam šīs direktīvas mērķu sasniegšanā un tam, ka shēma pierāda pievienoto vērtību vidiskā vēriena, vidiskās ietekmes, produktu grupas vai nozares aptvēruma ziņā un atbilst visām šīs direktīvas prasībām.

(46) Privāto operatoru izveidotās vidiskuma marķējuma shēmas, ja to ir pārāk daudz un tās pārklājas tvēruma ziņā, var radīt neskaidrības patērētājiem vai mazināt viņu uzticēšanos vidiskuma marķējumam. Tāpēc dalībvalstīm būtu privātiem operatoriem jāatļauj jaunas vidiskuma marķējuma shēmas veidot tikai ar nosacījumu, ka tās salīdzinājumā ar esošajām nacionālajām vai reģionālajām shēmām dod ievērojamu pievienoto vērtību marķējuma piešķiršanas kritēriju vidiskā vēriena, relevantās vidiskās ietekmes aptvēruma un pamatā esošā novērtējuma pilnīguma ziņā. Dalībvalstīm būtu jāizveido jaunu vidiskuma marķējuma shēmu apstiprināšanas procedūra, kuras pamatā būtu atbilstības sertifikāts, ko sagatavojis neatkarīgs verificētājs. Tā būtu jāpiemēro gan shēmām, kas izveidotas Savienībā, gan shēmām, kas izveidotas ārpus Savienības.

(47) Lai nodrošinātu juridisko noteiktību un atvieglotu jaunu oficiāli atzītu nacionālu un reģionālu vidiskuma marķējuma shēmu un jaunu privātu marķējuma shēmu noteikumu izpildes panākšanu, Komisijai būtu jāpublicē saraksts ar šādām shēmām, kuras vai nu drīkst Savienības tirgū izmantot arī turpmāk, vai drīkst tajā ienākt.

(48) Lai nodrošinātu, ka dalībvalstis īsteno saskaņotu pieeju privātu operatoru izstrādāto vidiskuma marķējuma shēmu novērtēšanai un apstiprināšanai un lai izveidotu Komisijas apstiprinājuma procedūru ierosinātām shēmām, ko izveidojušas publiskas iestādes ārpus Savienības, būtu Komisijai jāpiešķir īstenošanas pilnvaras pieņemt kopīgus noteikumus, ar ko precizētu detalizētas šādu vidiskuma marķējuma shēmu, apliecinošo dokumentu formāta un satura apstiprināšanas prasības un šādu shēmu apstiprināšanas kārtību. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011[19].

[19] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

(49) Ir būtiski, lai eksplicītas vidiskuma norādes pareizi atspoguļotu vidisko sniegumu un vidisko ietekmi, ko norāde aptver, un lai tajās būtu ņemti vērā jaunākie zinātniskie pierādījumi. Tāpēc dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka tirgotājs, kurš iesniedz prasību, norāžu pamatojumu un izdarīšanas veidu vismaz reizi 5 gados izskata un atjaunina, lai nodrošinātu atbilstību šīs direktīvas prasībām.

(50) Lai nodrošinātu, ka eksplicītas vidiskuma norādes ir uzticamas, dalībvalstīm ir jāizveido procedūra, kurā verificē, vai eksplicītu vidiskuma norāžu, arī vidiskuma marķējuma, pamatošana un izdarīšana/izvietošana vai vidiskuma marķējuma shēmas atbilst šajā direktīvā noteiktajām prasībām.

(51) Lai kompetentās iestādes varētu efektīvāk kontrolēt šīs direktīvas noteikumu īstenošanu un lai pēc iespējas novērstu nepamatotu eksplicītu vidiskuma norāžu, arī vidiskuma marķējuma, parādīšanos tirgū, verificētājiem, kas ievēro ar šo direktīvu noteiktās saskaņotās prasības, būtu jāpārbauda, vai gan informācija, kas izmantota eksplicītu vidiskuma norāžu pamatošanai, gan to izdarīšana atbilst šīs direktīvas prasībām. Lai izvairītos no patērētāju maldināšanas, verifikācijai jebkurā gadījumā būtu jānotiek pirms vidiskuma norāžu publiskošanas vai vidiskuma marķējuma izvietošanas. Verificētājs vajadzības gadījumā var norādīt vairākus veidus, kā izdarīt eksplicītu vidiskuma norādi atbilstoši šīs direktīvas prasībām, lai izvairītos no nepieciešamības sertifikāciju katrreiz atkārtot, kad norādes izdarīšanas veids tiek nedaudz mainīts, neietekmējot atbilstību šīs direktīvas prasībām. Lai tirgotājiem būtu vieglāk panākt atbilstību noteikumiem par eksplicītu vidiskuma norāžu, arī vidiskuma marķējuma, pamatošanu un izdarīšanu/izvietošanu, verifikācijā būtu jāņem vērā norādes vai vidiskuma marķējuma veids un saturs, arī tas, vai tie šķiet negodīgi, ņemot vērā Direktīvu 2005/29/EK.

(52) Lai tirgotājiem visā iekšējā tirgū nodrošinātu juridisko noteiktību attiecībā uz eksplicītu vidiskuma norāžu atbilstību šīs direktīvas prasībām, atbilstības sertifikāts būtu jāatzīst kompetentajām iestādēm visā Savienībā. Mikrouzņēmumiem būtu jāatļauj šādu sertifikātu pieprasīt, ja tie vēlas savas norādes sertificēt saskaņā ar šīs direktīvas prasībām un izmantot to, ka sertifikāts tiek atzīts visā Savienībā. Tomēr atbilstības sertifikātam nebūtu jāietekmē vidiskuma norādes novērtējums, ko veic publiskās iestādes vai tiesas, kuras nodrošina Direktīvas 2005/29/EK izpildi.

(53) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus noteikumiem par eksplicītu vidiskuma norāžu un vidiskuma marķējuma shēmu verifikāciju un lai atvieglotu šīs direktīvas verifikācijas noteikumu izpildes panākšanu, būtu Komisijai jāpiešķir īstenošanas pilnvaras pieņemt vienotu atbilstības sertifikātu veidolu un tehniskos līdzekļus šādu sertifikātu izdošanai. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011[20].

(54) Iespējai izmantot ilgtspējīgāku produktu tirgus pavērtās iespējas vajadzētu būt arī mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), taču tie varētu saskarties ar proporcionāli augstākām izmaksām un grūtībām, kas saistītas ar dažām eksplicītu vidiskuma norāžu pamatošanas un verifikācijas prasībām. Dalībvalstīm būtu jāsniedz pienācīga informācija un jāpanāk lielāka informētība par to, kādos veidos var izpildīt šīs direktīvas prasības, jānodrošina mērķorientēta un specializēta apmācība un jāsniedz īpaša palīdzība un atbalsts — arī finansiāls — MVU, kuri par saviem produktiem vai

[20] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

darbībām vēlas izdarīt eksplicītas vidiskuma norādes. Dalībvalstīm būtu jārīkojas, ņemot vērā piemērojamos valsts atbalsta noteikumus.

(55) Lai Savienības tirgū nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus, ja apgalvojumi par produkta vai tirgotāja vidisko sniegumu ir balstīti uz uzticamu, salīdzināmu un verificējamu informāciju, ir jānosaka kopīgi noteikumi par izpildes panākšanu un atbilstību.

(56) Lai nodrošinātu šīs direktīvas mērķu sasniegšanu un efektīvi panāktu tās prasību izpildi, dalībvalstīm būtu jānorīko kompetentās iestādes, kas būs atbildīgas par šīs direktīvas piemērošanu un izpildes panākšanu. Tomēr, ņemot vērā šīs direktīvas 5. un 6. panta ciešo komplementaritāti ar Direktīvas 2005/29/EK noteikumiem, būtu dalībvalstīm arī jāļauj tās izpildes panākšanai norīkot tās pašas kompetentās iestādes, kas ir atbildīgas par Direktīvas 2005/29/EK izpildes panākšanu. Ja dalībvalstis izvēlas rīkoties tā, tām konsekvences labad, atkāpjoties no šajā direktīvā paredzētajiem izpildes panākšanas noteikumiem, vajadzētu būt iespējai izmantot izpildes panākšanas līdzekļus un pilnvaras, ko tās noteikušas saskaņā ar Direktīvas 2005/29/EK 11. pantu. Ja dalībvalsts teritorijā ir norīkota vairāk nekā viena kompetentā iestāde, dalībvalstij, lai nodrošinātu kompetento iestāžu pienākumu rezultatīvu izpildi, būtu jānodrošina cieša visu norīkoto kompetento iestāžu sadarbība.

(57) Neskarot pilnvaras, kas patērētāju tiesību aizsardzības iestādēm jau piešķirtas ar Regulu (ES) 2017/2394[21], kompetentajām iestādēm vajadzētu būt izmeklēšanas un izpildes panākšanas pilnvaru minimumam, kas nodrošinātu atbilstību šai direktīvai un ātrāku un efektīvāku savstarpējo sadarbību un tirgus dalībniekus atturētu no šīs direktīvas pārkāpšanas. Minētajām pilnvarām vajadzētu būt pietiekamām, lai rezultatīvi varētu nodrošināt izpildi e-komercijā un digitālajā vidē un nepieļautu to, ka tirgotāji, kas noteikumus neievēro, izmanto robus izpildes panākšanas sistēmā, pārceļoties uz dalībvalstīm, kuru kompetento iestāžu rīcībā varētu nebūt pietiekamu līdzekļu, ar ko apturēt nelikumīgu praksi.

(58) Kompetentajām iestādēm būtu jāvar par pierādījumiem izmeklēšanas vajadzībām izmantot visus lietas faktus un apstākļus.

(59) Lai novērstu maldinošas un nepamatotas eksplicītas vidiskuma norādes Savienības tirgū, kompetentajām iestādēm būtu eksplicītās vidiskuma norādes un piemērotās vidiskuma marķējuma shēmas regulāri jāpārbauda, lai pārliecinātos, ka ir izpildītas šajā direktīvā noteiktās prasības.

(60) Ja kompetentās iestādes konstatē šīs direktīvas prasību pārkāpumu, tām būtu jāveic izvērtējums un atkarībā no tās rezultātiem par konstatēto pārkāpumu jāinformē tirgotājs un jāpieprasa, lai tas veiktu korektīvus pasākumus. Lai līdz minimumam samazinātu patērētāju maldināšanu, kuras cēlonis ir neatbilstīga eksplicīta vidiskuma norāde vai neatbilstīga vidiskuma marķējuma shēma, kompetentajām iestādēm būtu tirgotājam jāprasa rezultatīvi un ātri rīkoties, lai minēto pārkāpumu novērstu. Prasītajiem korektīvajiem pasākumiem vajadzētu būt samērīgiem ar konstatēto pārkāpumu un tā paredzamo nelabvēlīgo ietekmi uz patērētājiem.

[21] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/2394 (2017. gada 12. decembris) par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbild par tiesību aktu izpildi patērētāju tiesību aizsardzības jomā, un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (OV L 345, 27.12.2017., 1. lpp.).

(61) Ja pārkāpums neaprobežojas tikai ar attiecīgās valsts teritoriju un tirgotāji eksplicītas vidiskuma norādes ir virzījuši tālāk citiem tirgotājiem, kompetentajām iestādēm būtu par izvērtējuma rezultātiem un jebkādām darbībām, ko tās pieprasījušas veikt atbildīgajam tirgotājam, jāinformē pārējās dalībvalstis.

(62) Kompetentajām iestādēm būtu eksplicītas vidiskuma norādes, kas parādās Savienības tirgū, jāpārbauda arī tad, ja to rīcībā ir relevanta informācija — arī pamatotas trešo personu paustas bažas — un balstoties uz to. Trešām personām, kas bažas pauž, būtu jāspēj pierādīt pietiekamu ieinteresētību vai norādīt uz tiesību aizskārumu.

(63) Lai nodrošinātu, ka tirgotāji tiek rezultatīvi atturēti no šīs direktīvas prasību neievērošanas, dalībvalstīm būtu jānosaka noteikumi par sodiem, kas piemērojami par šīs direktīvas pārkāpumiem, un jānodrošina, ka minētie noteikumi tiek īstenoti. Paredzētajiem sodiem vajadzētu būt iedarbīgiem, samērīgiem un atturošiem. Lai veicinātu konsekventāku sodu piemērošanu, ir jānosaka vienoti neizsmeļoši kritēriji pārkāpumu gadījumā piemērojamo sodu veidu un līmeņu noteikšanai. Šiem kritērijiem cita starpā būtu jāaptver pārkāpuma veids un smagums, kā arī no pārkāpuma gūtais ekonomiskais labums, lai nodrošinātu, ka šis labums vainīgajiem tiek liegts.

(64) Nosakot sodus par pārkāpumiem un veicamos pasākumus, dalībvalstīm būtu jāparedz, ka atkarībā no pārkāpuma smaguma naudas sodam būtu neatbilstīgajam tirgotājam faktiski jāatņem ekonomiskais labums, kas gūts no maldinošas vai nepamatotas eksplicītas vidiskuma norādes vai neatbilstīgas vidiskuma marķējuma shēmas izmantošanas, arī atkārtotu pārkāpumu gadījumā. Tāpēc dalībvalstu paredzētajiem pasākumiem attiecībā uz pārkāpumiem būtu jāietver arī attiecīgā produkta konfiskācija no tirgotāja vai pārkāpuma skartajos darījumos gūto ieņēmumu konfiskācija, vai pagaidu izslēgšana no publiskā iepirkuma vai aizliegumi produktus laist vai pakalpojumus darīt pieejamus Savienības tirgū. Izpildes panākšanas iestāžu veikto pasākumu galvenajam kritērijam vajadzētu būt pārkāpuma smagumam. Ja pārkāpumi ir plaši, tiem ir Savienības dimensija un uz tiem attiecas koordinēti izmeklēšanas un izpildes panākšanas pasākumi saskaņā ar Regulu (ES) 2017/2394[22], naudas sodu maksimālajai summai vajadzētu būt atturošai un vismaz 4 % no tirgotāja kopējā gada apgrozījuma attiecīgajā dalībvalstī vai dalībvalstīs.

(65) Ir īpaši būtiski, lai Komisija, pieņemot deleģētos aktus saskaņā ar LESD 290. pantu, sagatavošanas darba laikā pienācīgi apspriestos, arī ekspertu līmenī, un lai šī apspriešanās notiktu saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu[23]. Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.

(66) Lai novērtētu, kā tiesību aktam izdodas sasniegt nospraustos mērķus, Komisijai būtu jāveic šīs direktīvas izvērtējums un būtu Eiropas Parlamentam un Padomei jāiesniedz ziņojums par galvenajiem konstatējumiem. Lai sagādātu šīs direktīvas izvērtēšanai vajadzīgo informāciju, dalībvalstīm būtu regulāri jāapkopo informācija par šīs direktīvas piemērošanu un tā ik gadu jāsniedz Komisijai.

---

22 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/2394 (2017. gada 12. decembris) par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbild par tiesību aktu izpildi patērētāju tiesību aizsardzības jomā, un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (OV L 345, 27.12.2017., 1. lpp.).

23 OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

(67) Ja, balstoties uz šīs direktīvas uzraudzības un izvērtēšanas rezultātiem, Komisija uzskata, ka ir lietderīgi ierosināt šīs direktīvas izskatīšanu, būtu jāapdomā arī tas, vai būtu reālistiski un lietderīgi ar papildu noteikumiem noteikt pienākumu izmantot kopīgu eksplicītu vidiskuma norāžu pamatošanas metodi, noteikt aizliegumu vidiskuma norādes izmantot attiecībā uz produktiem, kas satur bīstamas vielas, izņemot gadījumus, kad to izmantošana tiek uzskatīta par būtisku sabiedrībai, vai vēl pilnīgāk saskaņot prasības, kā pamatojamas eksplicītas vidiskuma norādes par vidiskuma aspektiem vai ietekmi uz vidi.

(68) Viskaitīgāko vielu izmantošana Savienībā galu galā būtu pakāpeniski jāizbeidz, lai nepieļautu un novērstu nopietnu kaitējumu cilvēka veselībai un videi, it sevišķi no to izmantojuma patēriņa precēs. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1272/2008[24] aizliedz maisījumus un vielas, kas satur bīstamas ķimikālijas, marķēt kā "netoksiskas", "nekaitīgas", "nepiesārņojošas", "ekoloģiskas" vai izmantot jebkādus citus apzīmējumus, kas norādītu, ka viela vai maisījums nav bīstams, vai izmantot apzīmējumus, kas neatbilst minētās vielas vai maisījuma klasifikācijai. Dalībvalstīm ir jānodrošina šā pienākuma izpilde. Kā noteikts Ilgtspēju sekmējošajā ķimikāliju stratēģijā, Komisija izstrādās būtisku lietojumu kritērijus, lai virzītu tās piemērošanu visos relevantajos Savienības tiesību aktos.

(69) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķus — proti, uzlabot iekšējā tirgus darbību ekonomikas dalībniekiem, kuri darbojas iekšējā tirgū, un patērētājiem, kuri paļaujas uz vidiskuma norādēm, — nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet tās mēroga un iedarbības dēļ tos var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.

(70) Saskaņā ar Dalībvalstu un Komisijas 2011. gada 28. septembra kopīgo politisko deklarāciju par skaidrojošiem dokumentiem[25] dalībvalstis ir apņēmušās, paziņojot savus transponēšanas pasākumus, pamatotos gadījumos pievienot vienu vai vairākus dokumentus, kuros paskaidrota saikne starp direktīvas sastāvdaļām un atbilstīgajām daļām valsts transponēšanas instrumentos. Attiecībā uz šo direktīvu likumdevējs uzskata, ka šādu dokumentu nosūtīšana ir pamatota.

(71) Lai atvieglotu kompetento iestāžu administratīvo sadarbību Iekšējā tirgus informācijas sistēmā, būtu jāgroza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1024/2012[26] pielikums, tajā iekļaujot atsauci uz šo direktīvu.

(72) Lai veicinātu pārrobežu sadarbību šīs direktīvas izpildes panākšanā, būtu jāgroza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2017/2394[27] pielikums, tajā iekļaujot atsauci uz šo direktīvu.

---

[24] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1272/2008 (2008. gada 16. decembris) par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakošanu un ar ko groza un atceļ Direktīvas 67/548/EEK un 1999/45/EK un groza Regulu (EK) Nr. 1907/2006 (OV L 353, 31.12.2008., 1. lpp.).

[25] OV C 369, 17.12.2011., 14. lpp.

[26] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1024/2012 (2012. gada 25. oktobris) par administratīvo sadarbību, izmantojot Iekšējā tirgus informācijas sistēmu, un ar ko atceļ Komisijas Lēmumu 2008/49/EK ("*IMI* regula") (OV L 316, 14.11.2012., 1. lpp.).

[27] OV L 345, 27.12.2017., 1. lpp.

(73) Lai nodrošinātu, ka ir aizsargātas šajā direktīvā noteiktās kolektīvās patērētāju intereses, būtu jāgroza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2020/1828[28] I pielikums, tajā iekļaujot atsauci uz šo direktīvu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Darbības joma

1. Šī direktīva attiecas uz eksplicītām vidiskuma norādēm, ko tirgotāji izdara par produktiem vai tirgotājiem uzņēmēju komercpraksē darījumos ar patērētājiem.

2. Šī direktīva neattiecas uz vidiskuma marķējuma shēmām vai eksplicītām vidiskuma norādēm, ko reglamentē vai pamato šādu tiesību aktu noteikumi:

   a) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 66/2010[29],

   b) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/848[30],

   c) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/1369[31],

   d) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/125/EK[32],

   e) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 305/2011[33],

   f) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 765/2008[34],

   g) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1221/2009[35],

   h) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 1999/94/EK[36],

   i) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 305/2011[37],

---

28 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2020/1828 (2020. gada 25. novembris) par pārstāvības prasībām patērētāju kolektīvo interešu aizsardzībai un ar ko atceļ Direktīvu 2009/22/EK (OV L 409, 4.12.2020., 1. lpp.).

29 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 66/2010 (2009. gada 25. novembris) par ES ekomarķējumu (OV L 27, 30.1.2010., 1. lpp.).

30 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/848 (2018. gada 30. maijs) par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 834/2007 (OV L 150, 14.6.2018., 1. lpp.).

31 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/1369 (2017. gada 4. jūlijs), ar ko izveido energomarķējuma satvaru un atceļ Direktīvu 2010/30/ES (OV L 198, 28.7.2017., 1. lpp.).

32 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/125/EK (2009. gada 21. oktobris), ar ko izveido sistēmu, lai noteiktu ekodizaina prasības ar enerģiju saistītiem ražojumiem (pārstrādāta versija) (OV L 285, 31.10.2009., 10. lpp.).

33 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 305/2011 (2011. gada 9. marts), ar ko nosaka saskaņotus būvizstrādājumu tirdzniecības nosacījumus un atceļ Padomes Direktīvu 89/106/EEK (OV L 88, 4.4.2011., 5. lpp.)

34 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 765/2008 (2008. gada 9. jūlijs), ar ko nosaka akreditācijas un tirgus uzraudzības prasības attiecībā uz produktu tirdzniecību un atceļ Regulu (EEK) Nr. 339/93 (OV L 218, 13.8.2008., 30. lpp.).

35 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1221/2009 (2009. gada 25. novembris) par organizāciju brīvprātīgu dalību Kopienas vides vadības un audita sistēmā (*EMAS*), kā arī par Regulas (EK) Nr. 761/2001 un Komisijas Lēmumu 2001/681/EK un 2006/193/EK atcelšanu (OV L 342, 22.12.2009., 1. lpp.).

36 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 1999/94/EK (1999. gada 13. decembris) attiecībā uz patērētājiem domātas informācijas pieejamību par degvielas ekonomiju un CO_2 emisijām saistībā ar jaunu vieglo automobiļu tirdzniecību (OV L 12, 18.1.2000., 16. lpp.).

j) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/66/EK[38],

k) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 94/62/EK[39],

l) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/852[40],

m) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) … /…[41],

n) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/27/ES[42],

o) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/34/ES[43] un citi Savienības, valstu vai starptautiskie noteikumi, standarti vai vadlīnijas, kas attiecas uz finanšu pakalpojumiem, finanšu instrumentiem un finanšu produktiem,

p) citi esoši vai turpmāki Savienības noteikumi, kuros izklāstīts, ar kādiem nosacījumiem var izdarīt vai ir jāizdara eksplicītas vidiskuma norādes par noteiktiem produktiem vai tirgotājiem, vai Savienības noteikumi, kuros noteiktas prasības par noteiktu produktu vai tirgotāju vidiskās ietekmes, vidisko aspektu vai vidiskā snieguma novērtēšanu vai paziņošanu, vai vidiskuma marķējuma shēmu nosacījumi.

2. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

(1) "vidiskuma norāde" ir vidiskuma norāde, kas definēta Direktīvas 2005/29/EK 2. panta o) punktā;

(2) "eksplicīta vidiskuma norāde" ir tekstā vai vidiskuma marķējumā ietverta vidiskuma norāde;

(3) "tirgotājs" ir tirgotājs, kas definēts Direktīvas 2005/29/EK 2. panta b) punktā;

(4) "produkts" ir produkts, kas definēts Direktīvas 2005/29/EK 2. panta c) punktā;

(5) "patērētājs" ir patērētājs, kas definēts Direktīvas 2005/29/EK 2. panta a) punktā;

---

37 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 305/2011 (2011. gada 9. marts), ar ko nosaka saskaņotus būvizstrādājumu tirdzniecības nosacījumus un atceļ Padomes Direktīvu 89/106/EEK (OV L 88, 4.4.2011., 5. lpp.)

38 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/66/EK (2006. gada 6. septembris) par baterijām un akumulatoriem un bateriju un akumulatoru atkritumiem un ar ko atceļ Direktīvu 91/157/EEK (OV L 266, 26.9.2006., 1. lpp.).

39 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 94/62/EK (1994. gada 20. decembris) par iepakojumu un izlietoto iepakojumu (OV L 365, 31.12.1994., 10. lpp.).

40 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/852 (2020. gada 18. jūnijs) par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2019/2088 (OV L 198, 22.6.2020., 13. lpp.).

41 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) … /…, ar ko izveido ar ko izveido Savienības sertifikācijas satvaru oglekļa piesaistījumiem (OV L …).

42 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/27/ES (2012. gada 25. oktobris) par energoefektivitāti, ar ko groza Direktīvas 2009/125/EK un 2010/30/ES un atceļ Direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK (OV L 315, 14.11.2012., 1. lpp.).

43 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/34/ES (2013. gada 26. jūnijs) par noteiktu veidu uzņēmumu gada finanšu pārskatiem, konsolidētajiem finanšu pārskatiem un saistītiem ziņojumiem, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/43/EK un atceļ Padomes Direktīvas 78/660/EEK un 83/349/EEK (OV L 182, 29.6.2013., 19. lpp.).

(6) “uzņēmumu komercprakse darījumos ar patērētājiem” ir Direktīvas 2005/29/EK 2. panta d) punktā definētā “uzņēmēja komercprakse attiecībā pret patērētājiem”;

(7) “ilgtspējas marķējums” ir ilgtspējas marķējums, kas definēts Direktīvas 2005/29/EK 2. panta r) punktā;

(8) “vidiskuma marķējums” ir ilgtspējas marķējums, kas aptver vienīgi vai galvenokārt produkta, procesa vai tirgotāja vidiskos aspektus;

(9) “produktu grupa” ir produktu kopums, ko izmanto līdzīgiem mērķiem vai kas ir līdzīgi lietojami, vai kam ir līdzīgas funkcionālās īpašības;

(10) “sertifikācijas shēma” ir sertifikācijas shēma, kas definēta Direktīvas 2005/29/EK 2. panta s) punktā;

(11) “verifikācija” ir atbilstības novērtēšanas process, ko veic verificētājs, lai verificētu to, vai eksplicītās vidiskuma norādes pamatojums un tās izdarīšanas veids atbilst šajā direktīvā noteiktajām prasībām, vai to, vai vidiskuma marķējuma shēmas atbilst šai direktīvai;

(12) “vērtības ķēde” ir visas darbības un procesi, kas ir produkta vai tirgotāja darbības aprites cikla daļa, arī pārražošana;

(13) “aprites cikls” ir secīgie un savstarpēji saistītie produkta aprites posmi, proti, izejvielu iegāde vai ieguve no dabas resursiem, priekšapstrāde, izgatavošana, glabāšana, izplatīšana, uzstādīšana, izmantošana, uzturēšana, remonts, modernizēšana, pārjaunošana, kā arī atkalizmantošana un kalpošanas laika beigas;

(14) “primārā informācija” ir informācija, ko tirgotājs tieši mēra vai ievāc no viena vai vairākiem kompleksiem, kuri ir reprezentatīvi tirgotāja darbībām;

(15) “sekundārā informācija” ir informācija, kuras pamatā ir citi avoti, kas nav primārās informācijas avoti, to vidū literatūras pētījumi, inženiertehniskie pētījumi un patenti;

(16) “sabiedrība” ir viena vai vairākas fiziskas vai juridiskas personas un to apvienības, tirgotāji vai grupas;

(17) “vidiskais sniegums” ir konkrēta produkta vai produktu grupas, tirgotāja vai nozares sniegums, kas saistīts ar šā produkta vai produktu grupas vai minētā tirgotāja vai nozares darbību vidiskajiem aspektiem vai ietekmi uz vidi;

(18) “vidisks aspekts” ir tirgotāja vai nozares darbību vai produktu vai produktu grupu elements, kas mijiedarbojas vai var mijiedarboties ar vidi;

(19) “ietekme uz vidi” jeb “vidiskā ietekme” ir jebkādas vides izmaiņas, pozitīvas vai negatīvas, kas pilnībā vai daļēji izriet no tirgotāja vai nozares darbībām vai no produkta vai produktu grupas aprites cikla laikā.

3. pants

Eksplicītu vidiskuma norāžu pamatošana

1. Dalībvalstis nodrošina, ka tirgotāji, lai pamatotu eksplicītas vidiskuma norādes, veic novērtējumu. Novērtējumā

– norāda, vai norāde attiecas uz visu produktu, produkta daļu vai konkrētiem produkta aspektiem vai uz visām tirgotāja darbībām vai konkrētu šo darbību daļu vai aspektu, kas ir norādei relevants;

– izmanto vispārpieņemtus zinātniskos pierādījumus, izmanto precīzu informāciju un ņem vērā relevantus starptautiskos standartus;

– pierāda, ka ietekme uz vidi, vidiskie aspekti vai vidiskais sniegums, uz ko attiecas norāde, ir no aprites cikla viedokļa būtiski;

– gadījumos, kad norāde attiecas uz vidisko sniegumu, ņem vērā visus vidiskos aspektus vai vidisko ietekmi, kas ir būtiska vidiskā snieguma novērtēšanai;

– pierāda, ka norāde neattiecas tikai uz to prasību izpildi, kas produktu grupas produktiem vai nozares tirgotājiem noteiktas tiesību aktos;

– sniedz informāciju par to, vai produkts vai tirgotājs, uz kuru norāde attiecas, vidiskās ietekmes, vidisko aspektu vai vidiskā snieguma ziņā uzrāda ievērojami labāku sniegumu nekā produkti vai tirgotāji, kuru sniegums atbilst attiecīgās produktu grupas produktiem vai attiecīgās nozares tirgotājiem ierastajai praksei;

– norāda, vai norādē ietvertās vidiskās ietekmes, vidisko aspektu vai vidiskā snieguma uzlabošana noved pie nopietna kaitējuma, kas saistīts ar vidisko ietekmi uz klimata pārmaiņām, resursu patēriņu un apritīgumu, ūdens un jūras resursu ilgtspējīgu izmantošanu un aizsardzību, piesārņojumu, biodaudzveidību, dzīvnieku labturību un ekosistēmām;

– jebkādu siltumnīcefekta gāzu emisiju kompensēšanu nošķir no siltumnīcefekta gāzu emisijām kā papildu vidisko informāciju, precizē, vai šī kompensēšana ir saistīta ar emisiju samazinājumiem vai piesaistījumiem, un apraksta, kādā ziņā izmantotā kompensēšana ir ar augstu integritāti un pareizu uzskaiti, lai pienācīgi atspoguļotu norādē minēto ietekmi uz klimatu;

– ietver tirgotājam pieejamo primāro informāciju par norādē ietverto vidisko ietekmi, vidiskajiem aspektiem vai vidisko sniegumu;

– gadījumos, kad primārā informācija nav pieejama, ietver relevantu sekundāro informāciju par vidisko ietekmi, vidiskajiem aspektiem vai vidisko sniegumu, kas ir reprezentatīvs tā produkta vai tirgotāja vērtības ķēdei, uz ko norāde attiecas.

2. Ja ir pierādīts, ka pastāv ievērojama vidiskā ietekme, ko norāde neapver, bet nav plaši atzītu zinātnisku pierādījumu 1. punkta c) apakšpunktā minētā novērtējuma veikšanai, tirgotājs, kas izdara norādi uz citu aspektu, ņem vērā pieejamo informāciju un vajadzības gadījumā novērtējumu saskaņā ar 1. punktu atjaunina, tiklīdz vispārpieņemti zinātniski pierādījumi kļuvuši pieejami.

3. Šā panta 1. un 2. punktā izklāstītās prasības nepiemēro tirgotājiem, kas ir mikrouzņēmumi Komisijas Ieteikuma 2003/361/EK[44] nozīmē, ja vien tie verifikāciju nepieprasa, lai saņemtu atbilstības sertifikātu saskaņā ar 10. pantu.

4. Ja, regulāri apsekojot 20. pantā minēto vidiskuma norāžu situācijas attīstību, atklājas atšķirības 1. punktā noteikto prasību piemērošanā konkrētām norādēm un šādas atšķirības rada šķēršļus iekšējā tirgus darbībai vai ja Komisija konstatē, ka konkrētām norādēm piemērojamu prasību trūkums noved pie plašas patērētāju maldināšanas, Komisija var saskaņā ar 18. pantu pieņemt deleģētos aktus, ar ko

[44] Komisijas Ieteikums 2003/361/EK (2003. gada 6. maijs) par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.).

1. punktā noteiktās prasības par eksplicītu vidiskuma norāžu pamatošanu papildina šādi:

– paredzot noteikumus, kā novērtēt vidiskos aspektus, vidisko ietekmi un vidisko sniegumu, cita starpā nosakot, kādas darbības, procesi, materiāli, emisijas vai produkta izmantojums būtiski ietekmē relevanto vidisko ietekmi, vidiskos aspektus vai vidisko sniegumu vai tos ietekmēt nevar,

– nosakot, par kādiem vidiskajiem aspektiem vai ietekmi uz vidi jāsniedz primārā informācija, un nosakot, pēc kādiem kritērijiem var novērtēt primārās informācijas un sekundārās informācijas precizitāti, vai

– pieņemot īpašus uz aprites ciklu balstītus noteikumus par konkrētu produktu grupu un nozaru eksplicītu vidiskuma norāžu pamatošanu.

5. Sīkāk precizējot eksplicītu vidiskuma norāžu pamatošanas prasības saskaņā ar iepriekšējo punktu, Komisija ņem vērā zinātnisko vai citu pieejamo tehnisko informāciju, arī relevantos starptautiskos standartus, un attiecīgā gadījumā ņem vērā šādus aspektus:

(a) to nozaru un produktu specifika, kuriem nepieciešama īpaša metodiskā pieeja,

(b) konkrētu produktu grupu vai nozaru potenciālais ieguldījums Savienības klimata un vides mērķu sasniegšanā,

– visa relevantā informācija, kas izriet no Savienības tiesību aktiem,

– atvieglota piekļuve novērtējuma veikšanai vajadzīgajai informācijai un datiem un atvieglota šīs informācijas un datu izmantošana mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU).

4. pants

Salīdzinošu eksplicītu vidiskuma norāžu pamatošana

1. Tādu eksplicītu vidiskuma norāžu pamatojums, kuras tieši vai netieši norāda, ka produktam vai tirgotājam ir mazāka ietekme uz vidi vai labāks vidiskais sniegums nekā citiem produktiem vai tirgotājiem (“salīdzinošas vidiskuma norādes”), papildus 3. pantā izklāstītajām prasībām atbilst šādām prasībām:

– informācija un dati, ko izmanto, lai novērtētu to produktu vai tirgotāju vidisko ietekmi, vidiskos aspektus vai vidisko sniegumu, ar kuriem izdara salīdzinājumu, ir pielīdzināmi informācijai un datiem, ko izmanto, lai novērtētu tā produkta vai tirgotāja vidisko ietekmi, vidiskos aspektus vai vidisko sniegumu, uz kuru attiecas norāde;

– datus, ko izmanto, lai novērtētu produktu vai tirgotāju vidisko ietekmi, vidiskos aspektus vai vidisko sniegumu, ģenerē vai iegūst pielīdzināmi datiem, ko izmanto, lai novērtētu to produktu vai tirgotāju vidisko ietekmi, vidiskos aspektus vai vidisko sniegumu, ar kuriem izdara salīdzinājumu;

– vērtības ķēdes posmu aptvērums salīdzinātajiem produktiem un tirgotājiem ir līdzvērtīgs un nodrošina, ka attiecībā uz visiem produktiem un tirgotājiem tiek ņemti vērā svarīgākie posmi;

– vidiskās ietekmes, vidisko aspektu vai vidiskā snieguma aptvērums salīdzinātajiem produktiem un tirgotājiem ir līdzvērtīgs un nodrošina, ka

attiecībā uz visiem produktiem un tirgotājiem tiek ņemta vērā svarīgākā vidiskā ietekme, vidiskie aspekti vai vidiskais sniegums;

– salīdzinājumam izmantotie pieņēmumi salīdzinātajiem produktiem un tirgotājiem ir izdarīti pielīdzināmi.

2. Ja salīdzinoša vidiskuma norāde norāda tāda produkta vidiskās ietekmes, vidisko aspektu vai vidiskā snieguma uzlabojumu, uz kuru norāde attiecas, salīdzinājumā ar cita tā paša tirgotāja produkta vidisko ietekmi, vidiskajiem aspektiem vai vidisko sniegumu vai tāda produkta vidisko ietekmi, vidiskajiem aspektiem vai vidisko sniegumu, ko tirgojis konkurējošs tirgotājs, kurš tirgū vairs nedarbojas, vai tirgotājs, kurš produktu patērētājiem vairs nepārdod, norādes pamatojumā paskaidro, kā minētais uzlabojums ietekmē citu relevantu tā produkta vidisko ietekmi, vidiskos aspektus vai vidisko sniegumu, uz kuru norāde attiecas, un skaidri norāda salīdzinājuma bāzlīnijas gadu.

3. Šajā pantā noteiktās prasības nepiemēro tirgotājiem, kas ir mikrouzņēmumi Komisijas Ieteikuma 2003/361/EK[45] nozīmē, ja vien tie verifikāciju nepieprasa, lai saņemtu atbilstības sertifikātu saskaņā ar 10. pantu.

5. pants

Eksplicītu vidiskuma norāžu izdarīšana

1. Dalībvalstis nodrošina, ka tirgotājam ir pienākums eksplicītu vidiskuma norādi izdarīt saskaņā ar šajā pantā izklāstītajām prasībām.

2. Eksplicītas vidiskuma norādes var aptvert tikai vidisko ietekmi, vidiskos aspektus vai vidisko sniegumu, kas ir pamatoti saskaņā ar 3., 4. un 5. pantā noteiktajām prasībām un kas attiecīgajam produktam vai tirgotājam ir apzināti kā būtiski saskaņā ar 3. panta 1. punkta c) vai d) apakšpunktu.

3. Ja eksplicītā vidiskuma norāde attiecas uz gatavo produktu un lietošanas posms ir viens no relevantākajiem minētā produkta aprites cikla posmiem, norādē iekļauj informāciju, kā patērētājam produkts būtu jāizmanto, lai produktam būtu paredzamais vidiskais sniegums. Šo informāciju dara pieejamu kopā ar norādi.

4. Ja eksplicītā vidiskuma norāde ir saistīta ar produkta vai tirgotāja nākotnes vidisko sniegumu, tajā iekļauj saistības noteiktā termiņā veikt uzlabojumus pašu operācijās un vērtības ķēdēs.

5. Eksplicītas vidiskuma norādes uz produkta vai tirgotāja kumulatīvo vidisko ietekmi, kam pamatā ir vidiskās ietekmes koprādītājs, var izteikt tikai saskaņā ar Savienības tiesību aktos noteiktajiem šāda koprādītāja aprēķināšanas noteikumiem.

6. Informāciju par produktu vai tirgotāju, uz kuru eksplicītā vidiskuma norāde attiecas, un par pamatojumu dara pieejamu kopā ar norādi fiziskā formā vai saites, kvadrātkoda vai tamlīdzīgā ceļā.

Šajā informācijā iekļauj vismaz šādas ziņas:

– vidiskie aspekti, vidiskā ietekme vai vidiskais sniegums, ko norāde aptver;

[45] Komisijas Ieteikums 2003/361/EK (2003. gada 6. maijs) par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.).

– relevantie Savienības vai attiecīgā gadījumā relevantie starptautiskie standarti;

– pamatā esošie pētījumi vai aprēķini, ko izmanto, lai novērtētu, izmērītu un apsekotu vidisko ietekmi, vidiskos aspektus vai vidisko sniegumu, kuru norāde aptver, neizlaižot šādu pētījumu vai aprēķinu rezultātus un skaidrojumus par to tvērumu, pieņēmumiem un ierobežojumiem, ja vien informācija nav komercnoslēpums saskaņā ar Direktīvas (ES) 2016/943[46] 2. panta 1. punktu;

– īss paskaidrojums, kā panākti uzlabojumi, uz kuriem norāde attiecas;

– 10. pantā minētais atbilstības sertifikāts par apgalvojuma pamatojumu un tā verificētāja kontaktinformācija, kurš atbilstības sertifikātu sagatavojis;

– ja tā ir klimatiska eksplicīta vidiskuma norāde, kuras pamatā ir siltumnīcefekta gāzu emisiju kompensēšana, informācija par to, cik lielā mērā tajā izmanto kompensēšanu un vai tā ir saistīta ar emisiju samazinājumiem vai piesaistījumiem;

– novērtējuma kopsavilkums, kas ietver šajā punktā norādītos elementus un kas ir skaidrs un saprotams patērētājiem, kuriem norāde ir domāta, un kas ir sagatavots vismaz vienā no tās dalībvalsts oficiālajām valodām, kurā norāde ir izdarīta.

7. Šā panta 2., 3. un 6. punktā izklāstītās prasības nepiemēro tirgotājiem, kas ir mikrouzņēmumi Komisijas Ieteikuma 2003/361/EK nozīmē, ja vien tie verifikāciju nepieprasa, lai saņemtu atbilstības sertifikātu saskaņā ar 10. pantu.

8. Ja uz konkrētas vidiskās ietekmes, vidisko aspektu vai vidiskā snieguma pamatošanu attiecas noteikumi, kas noteikti 3. pantā, 4. punkta a) apakšpunktā un 4. punkta c) apakšpunktā minētajos deleģētajos aktos, Komisija var saskaņā ar 18. pantu pieņemt deleģētos aktus, ar ko 5. pantā izklāstītās eksplicītu vidiskuma norāžu izdarīšanas prasības papildinātu, sīkāk precizējot, kādu informāciju par šādu vidisko ietekmi, vidiskajiem aspektiem vai vidisko sniegumu var norādīt vai norāda, lai nodrošinātu, ka patērētāji netiek maldināti.

6. pants

Salīdzinošu vidiskuma norāžu izdarīšana

Salīdzinošas vidiskuma norādes nenorāda tāda produkta vidiskās ietekmes, vidisko aspektu vai vidiskā snieguma uzlabojumu, uz kuru norāde attiecas, salīdzinājumā ar cita tā paša tirgotāja produkta vidisko ietekmi, vidiskajiem aspektiem vai vidisko sniegumu vai tāda produkta vidisko ietekmi, vidiskajiem aspektiem vai vidisko sniegumu, ko tirgojis konkurējošs tirgotājs, kurš tirgū vairs nedarbojas, vai tirgotājs, kurš produktu patērētājiem vairs nepārdod, ja vien to pamatā nav pierādījumi, kas apliecina, ka uzlabojums ir ievērojams un panākts pēdējo piecu gadu laikā.

[46] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/943 (2016. gada 8. jūnijs) par zinātības un darījumdarbības neizpaužamas informācijas (komercnoslēpumu) aizsardzību pret nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu un izpaušanu (OV L 157, 15.6.2016., 1. lpp.).

7. pants

Vidiskuma marķējums

1. Dalībvalstis nodrošina, ka vidiskuma marķējums atbilst 3. līdz 6. pantā noteiktajām prasībām un ka to verificē saskaņā ar 10. pantu.

2. Produkta vai tirgotāja rangu vai vērtējumu, kura pamatā ir produkta vai tirgotāja vidiskās ietekmes koprādītājs, drīkst norādīt tikai vidiskuma marķējumā, kas piešķirts vidiskuma marķējuma shēmās, kuras izveidotas saskaņā ar Savienības tiesību aktiem.

8. pants

Vidiskuma marķējuma shēmām piemērojamās prasības

1. Vidiskuma marķējuma shēma ir sertifikācijas sistēma, kas apliecina, ka produkts, process vai tirgotājs atbilst vidiskuma marķējuma prasībām.

2. Vidiskuma marķējuma shēmas atbilst šādām prasībām:

   – informācija par vidiskuma marķējuma shēmas piederību un lēmējstruktūrām ir caurredzama, piekļūstama bez maksas, viegli saprotama un pietiekami detalizēta;

   – informācija par vidiskuma marķējuma shēmas mērķiem un vidiskuma marķējuma shēmas prasībām un atbilstības uzraudzības procedūrām ir caurredzama, piekļūstama bez maksas, viegli saprotama un pietiekami detalizēta;

   – vidiskuma marķējuma shēmas dalības nosacījumi ir samērīgi ar uzņēmumu lielumu un apgrozījumu, lai neizslēgtu mazos un vidējos uzņēmumus;

   – vidiskuma marķējuma shēmas prasības ir izstrādājuši eksperti, kas var nodrošināt to zinātnisko pamatotību, un tās ir iesniegtas apspriešanai neviendabīgai ieinteresēto personu grupai, kas tās ir izskatījusi un gādājusi par to sabiedrisko relevantumu;

   – vidiskuma marķējuma shēmā ir sūdzību un strīdu izšķiršanas mehānisms;

   – vidiskuma marķējuma shēma nosaka procedūras neatbilstības gadījumiem un paredz vidiskuma marķējumu atsaukt vai apturēt, ja tiek konstatēta pastāvīga un klaja neatbilstība shēmas prasībām.

3. No [PB: ierakstīt datumu, kas ir *šīs direktīvas transponēšanas diena*] dalībvalstu publiskās iestādes jaunas nacionālas vai reģionālas vidiskuma marķējuma shēmas neveido. Tomēr nacionālas vai reģionālas vidiskuma marķējuma shēmas, kas izveidotas pirms minētā datuma, var turpināt Savienības tirgū piešķirt vidiskuma marķējumu, ja tās atbilst šīs direktīvas prasībām.

   No pirmajā daļā minētā datuma vidiskuma marķējuma shēmas var izveidot tikai saskaņā ar Savienības tiesību aktiem.

4. No [PB: ierakstīt datumu, kas ir *šīs direktīvas transponēšanas diena*] visām jaunajām vidiskuma marķējuma shēmām, ko izveidojušas trešo valstu publiskās iestādes, kuras piešķir vidiskuma marķējumu izmantošanai Savienības tirgū, pirms laišanas Savienības tirgū ir jāsaņem Komisijas apstiprinājums, lai nodrošinātu, ka šim

marķējumam, salīdzinot ar 3. punktā minētajām esošajām Savienības, nacionālajām vai reģionālajām shēmām, ir pievienotā vērtība vidiskā vēriena ziņā, arī vidiskās ietekmes, vidisko aspektu vai vidiskā snieguma aptvēruma ziņā vai konkrētas produktu grupas vai nozares aptvēruma ziņā, un ka tas atbilst šīs direktīvas prasībām. Vidiskuma marķējuma shēmas, ko publiskās iestādes trešās valstīs izveidojušas pirms minētā datuma, var turpināt piešķirt vidiskuma marķējumu, kas izmantojams Savienības tirgū, ja tās atbilst šīs direktīvas prasībām.

5. Dalībvalstis nodrošina, ka vidiskuma marķējuma shēmas, ko privāti operatori izveido pēc [PB: ierakstīt datumu, kas ir *šīs direktīvas transponēšanas diena*], tiek apstiprinātas tikai tad, ja minētajām shēmām, salīdzinot ar 3. punktā minētajām esošajām Savienības, nacionālajām vai reģionālajām shēmām, ir pievienotā vērtība vidiskā vēriena ziņā, arī vidiskās ietekmes, vidisko aspektu vai vidiskā snieguma aptvēruma ziņā vai konkrētas produktu grupas vai nozares aptvēruma ziņā, ka tās spēj atbalstīt MVU zaļo pārkārtošanos un ka tās atbilst šīs direktīvas prasībām.

Šo procedūru jaunu vidiskuma marķējuma shēmu apstiprināšanai piemēro shēmām, ko Savienībā un trešās valstīs izveidojuši privāti operatori.

Dalībvalstis par jaunu privātu shēmu apstiprināšanu paziņo Komisijai.

6. Lai saņemtu 4. un 5. punktā minētos apstiprinājumus, jaunu vidiskuma marķējuma shēmu operatori iesniedz apliecinošus dokumentus, kuros norāda šādas ziņas:

– shēmas izveides iemesli;

– ierosinātais shēmas tvērums;

– pierādījumi, ka shēmai būs pievienotā vērtība, kas attiecībā uz vidiskuma marķējuma shēmām, kuras izveidojušas publiskās iestādes trešās valstīs, prasīta 4. punktā, savukārt attiecībā uz vidiskuma marķējuma shēmām, kuras izveidojuši privāti operatori, prasīta 5. punktā;

– priekšlikums, kurā iekļauts kritēriju projekts un izklāstīta metodika, kas izmantota vidiskuma marķējuma izstrādei un ko izmanto tā piešķiršanai, un paredzamā ietekme uz tirgu;

– sīks apraksts par vidiskuma marķējuma shēmas piederību un lēmējstruktūrām.

Šā punkta pirmajā daļā minētos dokumentus kopā ar vidiskuma marķējuma shēmas atbilstības sertifikātu, kas sagatavots saskaņā ar 10. pantu, 4. punktā minēto shēmu gadījumā iesniedz Komisijai, savukārt 5. punktā minēto shēmu gadījumā — dalībvalstu iestādēm.

7. Komisija publicē un pastāvīgi atjaunina sarakstu ar oficiāli atzītiem vidiskuma marķējumiem, kurus saskaņā ar 3., 4. un 5. punktu atļauts Savienības tirgū izmantot pēc [PB: ierakstīt datumu, kas ir *šīs direktīvas transponēšanas diena*].

8. Lai nodrošinātu vienveidīgu piemērošanu visā Savienībā, Komisija pieņem īstenošanas aktus, kuros

– paredz detalizētas prasības vidiskuma marķējuma shēmu apstiprināšanai saskaņā ar 4. un 5. punktā minētajiem kritērijiem;

– sīkāk precizē 6. punktā minēto apliecinošo dokumentu formātu un saturu;

– paredz sīki izstrādātus noteikumus par 4. punktā minēto apstiprināšanas procedūru.

Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 19. pantā minēto pārbaudes procedūru.

9. pants

Eksplicītu vidiskuma norāžu pamatojuma izskatīšana

Dalībvalstis nodrošina, ka tirgotāji informāciju, kas izmantota eksplicītu vidiskuma norāžu pamatošanai, izskata un atjaunina, ja ir apstākļi, kas var ietekmēt norādes precizitāti, un ne vēlāk kā 5 gadus no dienas, kad sniegta 5. panta 6. punktā minētā informācija. Izskatīšanā tirgotājs pārskata izmantoto pamatā esošo informāciju, lai nodrošinātu, ka tiek pilnībā ievērotas 3. un 4. panta prasības.

Atjaunināto eksplicīto vidiskuma norādi verificē saskaņā ar 10. pantu.

10. pants

Vidiskuma norāžu pamatošanas un izdarīšanas un vidiskuma marķējuma shēmu verificēšana un sertificēšana

1. Dalībvalstis izveido procedūras, kurās verificē eksplicītu vidiskuma norāžu pamatošanas un izdarīšanas atbilstību 3.–7. pantā izklāstītajām prasībām.

2. Dalībvalstis izveido procedūras, kurās verificē vidiskuma marķējuma shēmu atbilstību 8. pantā izklāstītajām prasībām.

3. Tirgotājiem, kas ir mikrouzņēmumi Komisijas Ieteikuma 2003/361/EK nozīmē, verifikācijas un sertifikācijas prasības piemēro tikai tad, ja tie to pieprasa.

4. Verificētājs, kas atbilst 11. pantā izklāstītajām prasībām, verifikāciju saskaņā ar 1. un 2. punktā minētajām procedūrām veic, pirms tirgotājs publisko vidiskuma norādi vai izvieto vidiskuma marķējumu.

5. Veicot verifikāciju, verificētājs ņem vērā eksplicītās vidiskuma norādes vai vidiskuma marķējuma veidu un saturu.

6. Pēc verifikācijas pabeigšanas verificētājs attiecīgā gadījumā sagatavo atbilstības sertifikātu, kas apliecina, ka eksplicītā vidiskuma norāde vai vidiskuma marķējums atbilst šajā direktīvā noteiktajām prasībām.

7. Atbilstības sertifikātu atzīst kompetentās iestādes, kas ir atbildīgas par šīs direktīvas piemērošanu un izpildes panākšanu. Dalībvalstis atbilstības sertifikātu sarakstu paziņo, izmantojot Iekšējā tirgus informācijas sistēmu, kas izveidota ar Regulu (ES) Nr. 1024/2012.

8. Tomēr atbilstības sertifikāts neietekmē vidiskuma norādes novērtējumu, ko saskaņā ar Direktīvu 2005/29/EK veic valsts iestādes vai tiesas.

9. Komisija pieņem īstenošanas aktus, kuros sīki nosaka 5. punktā minētā atbilstības sertifikāta formu un šāda atbilstības sertifikāta izdošanas tehniskos līdzekļus. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 19. pantā minēto pārbaudes procedūru.

11. pants

Verificētājs

1. Verificētājs ir atbilstības novērtēšanas struktūra, kas ir trešā puse un akreditēta saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 765/2008[47].

2. Akreditācija ietver izvērtējumu par atbilstību 3. punkta prasībām.

3. Verificētājs atbilst šādām prasībām:

   (a) verificētājs ir neatkarīgs no produkta, uz kura ir vidiskuma norāde, vai no tirgotāja, kas ar vidiskuma norādi saistīts;

   (b) verificētājs, tā augstākā līmeņa vadība un darbinieki, kas ir atbildīgi par verifikācijas uzdevumu veikšanu, neiesaistās nekādās darbībās, kas varētu ietekmēt viņu spriedumu neatkarību vai godprātību verifikācijas darbību izpildē;

   (c) verificētājs un tā darbinieki verifikācijas darbības veic ar visaugstāko profesionālo godprātību un vajadzīgo tehnisko kompetenci bez jebkāda spiediena un pamudinājumiem, it sevišķi finansiāliem, kas varētu ietekmēt spriedumus vai verifikācijas darbību rezultātus;

   (d) verificētājam ir zināšanas, aprīkojums un infrastruktūra, kas vajadzīga, lai veiktu verifikācijas darbības, kuras veikt verificētājs ir akreditēts;

   (e) verificētājam ir pietiekams skaits piemēroti kvalificētu un pieredzējušu darbinieku, kas ir atbildīgi par verifikācijas uzdevumu veikšanu;

   (f) verificētāja darbinieki visu informāciju, kas iegūta, veicot verifikācijas uzdevumus, tur dienesta noslēpumā;

   (g) ja verificētājs slēdz apakšlīgumus par konkrētu ar verifikāciju saistītu uzdevumu izpildi vai izmanto meitasuzņēmumu, tas uzņemas pilnīgu atbildību par apakšuzņēmēju vai meitasuzņēmumu veiktajiem uzdevumiem un novērtē un apseko apakšuzņēmēja vai meitasuzņēmuma kvalifikāciju un veikto darbu.

12. pants

Mazie un vidējie uzņēmumi

Dalībvalstis veic pienācīgus pasākumus, lai palīdzētu maziem un vidējiem uzņēmumiem piemērot šajā direktīvā noteiktās prasības. Šie pasākumi ietver vismaz vadlīnijas vai līdzīgus mehānismus, kā vairot informētību par to, kādos veidos iespējams izpildīt prasības par eksplicītām vidiskuma norādēm. Turklāt, neskarot piemērojamos valsts atbalsta noteikumus, šādi pasākumi var ietvert

   a) finansiālu atbalstu,

   b) piekļuvi finansējumam,

   c) specializētu vadības un personāla apmācību,

[47] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 765/2008 (2008. gada 9. jūlijs), ar ko nosaka akreditācijas un tirgus uzraudzības prasības attiecībā uz produktu tirdzniecību un atceļ Regulu (EEK) Nr. 339/93 (OV L 218, 13.8.2008., 30. lpp.).

d) organizatorisku un tehnisku palīdzību.

13. pants

Kompetento iestāžu norīkošana un koordinācijas mehānisms

1. Dalībvalstis norīko vienu vai vairākas kompetentās iestādes, kas atbild par šīs direktīvas piemērošanu un izpildes panākšanu.

2. Lai panāktu 5. un 6. panta izpildi, dalībvalstis var norādīt, kādas valsts iestādes vai tiesas atbild par Direktīvas 2005/29/EK izpildes panākšanu. Šādā gadījumā dalībvalstis var no šīs direktīvas 14.–17. panta atkāpties un piemērot izpildes panākšanas noteikumus, kas pieņemti saskaņā ar Direktīvas 2005/29/EK 11.–13. pantu.

3. Ja dalībvalsts teritorijā ir vairāk nekā viena kompetentā iestāde, dalībvalsts nodrošina, ka minēto iestāžu attiecīgie pienākumi ir skaidri definēti un ka ir ieviesti pienācīgi saziņas un koordinācijas mehānismi.

4. Dalībvalstis valsts kompetento iestāžu identitāti un šo iestāžu kompetences jomas nekavējoties paziņo Komisijai un citām dalībvalstīm.

14. pants

Kompetento iestāžu pilnvaras

1. Dalībvalstis savām kompetentajām iestādēm piešķir inspekcijas un izpildes panākšanas pilnvaras, kas vajadzīgas, lai nodrošinātu atbilstību šai direktīvai.

2. Pilnvaras, kas kompetentajām iestādēm piešķirtas saskaņā ar 1. punktu, ietver vismaz šādas pilnvaras:

   a) pilnvaras piekļūt visiem relevantajiem dokumentiem, datiem vai informācijai, kas saistīta ar šīs direktīvas pārkāpumu, neatkarīgi no veida vai formāta un neatkarīgi no datu nesēja vai glabāšanas vietas, kā arī pilnvaras izgatavot vai iegūt to kopijas;

   b) pilnvaras pieprasīt, lai jebkura fiziska vai juridiska persona sniegtu jebkādu relevantu informāciju, datus vai dokumentus jebkādā formā vai formātā un neatkarīgi no datu nesēja vai glabāšanas vietas, lai noteiktu, vai ir noticis vai notiek šīs direktīvas pārkāpums, un sīkāku informāciju par šādu pārkāpumu;

   c) pilnvaras pēc savas iniciatīvas sākt izmeklēšanu vai tiesvedību, lai panāktu, ka šīs direktīvas pārkāpumi tiek izbeigti, vai attiecīgo praksi aizliegtu;

   d) pilnvaras pieprasīt, lai tirgotāji veiktu pienācīgus un iedarbīgus pasākumus un attiecīgi rīkotos tā, ka šīs direktīvas pārkāpumiem darītu galu;

   e) pilnvaras vajadzības gadījumā pieņemt pienākumrīkojumus attiecībā uz šīs direktīvas pārkāpumiem;

   f) pilnvaras saskaņā ar 17. pantu noteikt sodus par šīs direktīvas pārkāpumiem.

3. Kompetentās iestādes izmeklēšanas nolūkos par pierādījumu var izmantot jebkādu informāciju, dokumentus, konstatējumus, paziņojumus vai ziņas neatkarīgi no to formāta un datu nesēja, kurā tie tiek glabāti.

15. pants

Atbilstības uzraudzības pasākumi

1. Dalībvalstu kompetentās iestādes, kas norīkotas saskaņā ar 13. pantu, regulāri pārbauda Savienības tirgū izdarītās eksplicītās vidiskuma norādes un izmantotās vidiskuma marķējuma shēmas. Ziņojumus, kuros sīki izklāstīti minēto pārbaužu rezultāti, dara publiski pieejamus tiešsaistē.

2. Ja dalībvalsts kompetentās iestādes konstatē šajā direktīvā noteikta pienākuma pārkāpumu, tās veic izvērtējumu, aptverot visas attiecīgās šajā direktīvā noteiktās prasības.

3. Ja kompetentās iestādes, veicot pirmajā daļā minēto izvērtējumu, konstatē, ka eksplicītas vidiskuma norādes pamatošana vai izdarīšana vai vidiskuma marķējuma shēma neatbilst šajā direktīvā noteiktajām prasībām, tās par neatbilstību paziņo tirgotājam, kurš norādi izdarījis, un pieprasa, lai tirgotājs 30 dienu laikā veiktu visus vajadzīgos korektīvos pasākumus, lai panāktu, ka eksplicītā vidiskuma norāde vai vidiskuma marķējuma shēma atbilst šai direktīvai, vai apturētu neatbilstīgās eksplicītās vidiskuma norādes izmantošanu un izņemtu atsauces uz to. Šādi pasākumi ir iespējami rezultatīvi un ātri, vienlaikus ievērojot proporcionalitātes principu un tiesības tikt uzklausītam.

16. pants

Sūdzību izskatīšana un tiesu pieejamība

1. Ja fiziskas vai juridiskas personas vai organizācijas, kurām saskaņā ar Savienības vai valsts tiesību aktiem ir leģitīmas intereses, objektīvu apstākļu dēļ uzskata, ka tirgotājs šīs direktīvas noteikumus neievēro, tām ir tiesības kompetentajām iestādēm iesniegt pamatotas sūdzības.

2. Piemērojot 1. punktu, uzskata, ka nevalstiskajām struktūrām vai organizācijām, kas nodarbojas ar cilvēka veselības, vides vai patērētāju aizsardzību un atbilst valsts tiesību aktu prasībām, ja tādas ir, ir pietiekama interese.

3. Kompetentās iestādes 1. punktā minēto pamatoto sūdzību novērtē un vajadzības gadījumā veic vajadzīgos pasākumus, cita starpā veic personas vai organizācijas inspekcijas un uzklausīšanu, lai sūdzību verificētu. Ja tā apstiprinās, kompetentās iestādes veic vajadzīgos pasākumus saskaņā ar 15. pantu.

4. Iespējami īsā laikā un jebkurā gadījumā saskaņā ar relevantajiem valsts tiesību aktu noteikumiem kompetentās iestādes 1. punktā minētajām personām, kas šai iestādei iesniegušas sūdzību, paziņo savu lēmumu prasību apmierināt vai to noraidīt, un norāda savus apsvērumus.

5. Dalībvalstis nodrošina, ka 1. punktā minētajai personai vai organizācijai, kas iesniedz pamatotu sūdzību, ir iespējas vērsties tiesā vai citā neatkarīgā un objektīvā publiskā struktūrā, kas ir kompetenta izskatīt kompetentās iestādes lēmumu, darbību vai bezdarbības procesuālo un materiālo likumību saskaņā ar šo direktīvu, neskarot valsts tiesību aktu noteikumus, kas paredz, ka pirms tiesvedības sākšanas ir jāizmanto visas administratīvās izskatīšanas procedūras. Likumības izskatīšanas procedūra ir taisnīga, vienlīdzīga, laicīga un bez maksas vai ne pārmērīgi dārga, un tā

paredz pienācīgus un iedarbīgus tiesiskās aizsardzības mehānismus, attiecīgā gadījumā arī pienākumrīkojumus.

6. Dalībvalstis nodrošina, ka sabiedrībai ir pieejama praktiska informācija par šajā pantā minētajām administratīvajām un likumības izskatīšanas procedūrām.

17. pants

Sodi

1. Neskarot dalībvalstu pienākumus saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/99/EK[48], dalībvalstis paredz noteikumus par sodiem par to valsts noteikumu pārkāpšanu, kuri pieņemti saskaņā ar šo direktīvu, un veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to piemērošanu. Paredzētie sodi ir iedarbīgi, samērīgi un atturoši.

2. Nosakot pārkāpumu gadījumā piemērojamo sodu veidu un līmeni, dalībvalstu kompetentās iestādes pienācīgi ņem vērā šādus aspektus:

   a) pārkāpuma veids, smagums, apmērs un ilgums;

   b) vai pārkāpums izdarīts tīši vai noticis nolaidības dēļ un vai tirgotājs attiecīgā gadījumā ir kaut kā centies patērētājiem nodarīto kaitējumu mazināt vai novērst;

   c) pie atbildības sauktās fiziskās vai juridiskās personas finansiālais stāvoklis, par ko liecina, piemēram, atbildīgās juridiskās personas kopējais apgrozījums vai atbildīgās fiziskās personas gada ienākumu apmērs;

   d) kādu ekonomisko labumu no pārkāpuma guvuši tā izdarītāji;

   e) pie atbildības sauktās fiziskās vai juridiskās personas iepriekšējie pārkāpumi, ja tādi ir;

   f) jebkādi citi vainu pastiprinoši vai mīkstinoši faktori, kas attiecas uz lietas apstākļiem;

   g) attiecīgos pārrobežu gadījumos, kuros informācija par sodiem attiecīgā gadījumā ir pieejama, izmantojot mehānismu, kas izveidots ar Regulu (ES) 2017/2394, — kādi sodi tirgotājam par to pašu pārkāpumu uzlikti citās dalībvalstīs.

3. Dalībvalstis paredz, ka sodi par šīs direktīvas pārkāpumiem un attiecīgie pasākumi ietver šādus:

   (a) naudas sodi, kas vainīgajiem faktiski atņem ekonomisko labumu, kas izriet no to izdarītajiem pārkāpumiem, un lielāki naudas sodi par atkārtotiem pārkāpumiem;

   (b) to ieņēmumu konfiskācija, ko tirgotājs guvis no darījuma ar attiecīgajiem produktiem;

[48] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/99/EK (2008. gada 19. novembris) par vides krimināltiesisko aizsardzību (OV L 328, 6.12.2008., 28. lpp.).

(c) pagaidu izslēgšana — uz laiku, kas nepārsniedz 12 mēnešus, — no publiskā iepirkuma procesiem un liegta piekļuve publiskajam finansējumam, arī konkursa procedūrām, dotācijām un koncesijām.

Piemērojot a) apakšpunktu, dalībvalstis nodrošina, ka gadījumos, kad ir jāpiemēro sodi saskaņā ar Regulas (ES) 2017/2394[49] 21. pantu, šādu naudas sodu maksimālais apmērs ir vismaz 4 % no tirgotāja gada apgrozījuma attiecīgajā dalībvalstī vai dalībvalstīs.

18. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.

2. Pilnvaras pieņemt 3. panta 4. punktā un 5. panta 8. punktā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz piecu gadu laikposmu no [*PB: ierakstīt datumu, kas ir šīs direktīvas transponēšanas diena*]. Komisija sagatavo ziņojumu par pilnvaru deleģēšanu vēlākais deviņus mēnešus pirms piecu gadu laikposma beigām. Pilnvaru deleģēšana tiek automātiski pagarināta uz tāda paša ilguma laikposmiem, ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.

3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 3. panta 4. punktā un 5. panta 8. punktā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.

4. Pirms deleģēta akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar katras dalībvalsts ieceltajiem ekspertiem saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.

5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģētu aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei. Saskaņā ar 3. panta 4. punktu un 5. panta 8. punktu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja [divos mēnešos] no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par [diviem mēnešiem].

19. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.

2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. panta 4. punkta trešo daļu.

[49] OV L 345, 27.12.2017., 1. lpp.

20. pants

Uzraudzība

1. Dalībvalstis šīs direktīvas piemērošanu regulāri uzrauga uz šāda pamata:

   a) pārskats par eksplicītu vidiskuma norāžu veidiem un par vidiskuma marķējuma shēmām, par kurām saskaņā ar 16. pantu iesniegtas pamatotas sūdzības;

   b) pārskats par eksplicītām vidiskuma norādēm un vidiskuma marķējuma shēmām, kuru gadījumā kompetentās iestādes ir prasījušas, lai tirgotājs veiktu korektīvus pasākumus saskaņā ar 15. pantu vai piemērojušas sodus saskaņā ar 17. pantu.

2. Šā panta 1. punktā minētajā informācijā norāda, par kādu eksplicīto vidiskuma norādi vai vidiskuma marķējuma shēmu ir runa, kāds ir iespējamā pārkāpuma veids, kādi un cik ilgi ir korektīvie pasākumi un — attiecīgā gadījumā — kāds ir uzliktais sods.

3. Dalībvalstis 1. punktā minēto informāciju ik gadu sniedz Komisijai.

4. Balstoties uz informāciju, kas ievākta saskaņā ar 3. punktu, un informāciju, ko dalībvalstis darījušas pieejamu saskaņā ar 15. panta 1. punktu, un vajadzības gadījumā papildu apspriešanos ar kompetentajām iestādēm, Eiropas Vides aģentūra reizi divos gados publicē ziņojumu, kurā ietver novērtējumu par to, kā katrā dalībvalstī un visā Savienībā attīstās eksplicītu vidiskuma norāžu un vidiskuma marķējuma shēmu situācija. Ziņojums dod iespēju veikt diferenciāciju pēc tā tirgotāja lieluma, kas norādi izmanto, un pēc pamatojuma kvalitātes.

21. pants

Izvērtēšana un izskatīšana

1. Līdz [*PB: ierakstīt datumu, kas ir 5 gadus pēc šīs direktīvas transponēšanas dienas*] Komisija veic šīs direktīvas izvērtēšanu, ņemot vērā tās mērķus, un Eiropas Parlamentam un Padomei iesniedz ziņojumu par galvenajiem konstatējumiem.

2. Šā panta 1. punktā minētajā ziņojumā novērtē, vai šī direktīva ir sasniegusi mērķi, it sevišķi šādos aspektos:

   a) nodrošināt, ka eksplicītas vidiskuma norādes par produkta vai tirgotāja vidisko sniegumu balstās uz uzticamu, salīdzināmu un verificējamu informāciju;

   b) nodrošināt, ka vidiskuma marķējuma shēmu pamatā ir sertifikācijas shēmas un ka tās atbilst attiecīgajām 8. panta prasībām;

   c) nodrošināt, ka jaunas privātas vidiskuma marķējuma shēmas produktiem vai tirgotājiem, ko jau aptver esošās shēmas, dalībvalstis apstiprina tikai tad, ja tām ir pievienotā vērtība salīdzinājumā ar esošajām shēmām;

   d) paredzēt noteikumus par to, kā Savienības tirgū izdarīt eksplicītas vidiskuma norādes un izvairīties no izmaksu dublēšanās šādu norāžu izdarīšanā;

   e) stiprināt iekšējā tirgus darbību.

3. Ja Komisija to uzskata par lietderīgu, 1. punktā minētajam ziņojumam pievieno tiesību akta priekšlikumu, kurā ierosina grozīt relevantos šīs direktīvas noteikumus, cita starpā apsverot jaunus noteikumus ar šādiem mērķiem:

a) pavērt aprites ekonomikas, bioekonomikas un zaļās ekonomikas iespējas, novērtējot, cik piemēroti un realizējami būtu prasīt izmantot kopīgu un attiecīgā gadījumā uz aprites ciklu balstītu vidiskuma norāžu pamatošanas metodi;

b) veicināt pārkārtošanos uz vidi, kas brīva no toksikantiem, apsverot iespēju aizliegt vidiskuma norādes izmantot attiecībā uz produktiem, kas satur bīstamas vielas, izņemot gadījumus, kad to izmantošana tiek uzskatīta par būtisku sabiedrībai saskaņā ar kritērijiem, ko izstrādātu Komisija;

c) vēl ciešāk saskaņot prasības, kā pamatojamas konkrētas vidiskuma norādes uz vidiskajiem aspektiem vai ietekmi, piemēram, ilgizturību, atkalizmantojamību, remontējamību, reciklējamību, reciklēta materiāla saturu, dabiska materiāla saturu, arī šķiedrām, vidisko sniegumu vai ilgtspēju, biobāzētiem elementiem, bionoārdāmību, biodaudzveidību, atkritumu rašanās novēršanu un samazināšanu.

22. pants

Grozījums Regulā (ES) Nr. 1024/2012

Regulas (ES) Nr. 1024/2012 pielikumā pievieno šādu punktu:

“X. [PB: ierakstīt nākamo kārtas numuru] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) … (…) par eksplicītu vidiskuma norāžu pamatošanu un izdarīšanu (OV L …, …, …. lpp.): 13. panta 3. punkts un 15. pants.”

23. pants

Grozījums Regulā (ES) 2017/2394

Regulas (ES) 2017/2394 pielikumā pievieno šādu punktu:

“X. [PB: ierakstīt nākamo kārtas numuru] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) … (…) par eksplicītu vidiskuma norāžu pamatošanu un izdarīšanu (OV L …, …, …. lpp.).”

24. pants

Grozījums Direktīvā (ES) 2020/1828

Direktīvas (ES) 2020/1828 I pielikumā pievieno šādu punktu:

“X) [PB: ierakstīt nākamo kārtas numuru] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) … (…) par eksplicītu vidiskuma norāžu pamatošanu un izdarīšanu (OV L …, …, …. lpp.).”

25. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstis vēlākais līdz [PB: ierakstīt datumu, kas ir *18 mēnešus pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas*] pieņem un publicē normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis nekavējoties dara Komisijai zināmu minēto noteikumu tekstu.

Tās minētos noteikumus piemēro no [PB: ierakstīt datumu, kas ir *24 mēnešus pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas*].

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā šāda atsauce izdarāma.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to valsts tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

26. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

27. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē,

Eiropas Parlamenta vārdā —	*Padomes vārdā —*
priekšsēdētāja	*priekšsēdētājs*

TIESĪBU AKTA PRIEKŠLIKUMA FINANŠU PĀRSKATS

1. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS KONTEKSTS

1.1. Priekšlikuma/iniciatīvas nosaukums

Zaļuma norādes: priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par vidiskuma norāžu pamatošanu un izdarīšanu

1.2. Attiecīgā(-ās) politikas joma(-as)

09. Vide un klimatrīcība[116]

1.3. Priekšlikums/iniciatīva attiecas uz:

☒ **jaunu darbību**

☐ **jaunu darbību, pamatojoties uz izmēģinājuma projektu/sagatavošanas darbību[117]**

☐ **esošas darbības pagarināšanu**

☐ **vienas vai vairāku darbību apvienošanu vai pārorientēšanu uz citu/jaunu darbību**

1.4. Mērķi

1.4.1. Vispārīgie mērķi

Šīs iniciatīvas mērķis ir paaugstināt vides aizsardzības līmeni un palīdzēt paātrināt zaļo pārkārtošanos uz aprites, tīru un klimatneitrālu ekonomiku ES, aizsargāt patērētājus un uzņēmumus no zaļmaldināšanas un nodrošināt, ka patērētāji var veicināt zaļās pārkārtošanās paātrināšanu, pieņemot uz informāciju balstītus lēmumus par pirkumu, kas balstīti uz uzticamām vidiskuma norādēm un marķējumiem, uzlabot juridisko noteiktību attiecībā uz vidiskuma norādēm un vienlīdzīgiem konkurences apstākļiem iekšējā tirgū, palielināt to uzņēmēju konkurētspēju, kuri cenšas palielināt savu produktu un darbību vidisko ilgtspēju, un radīt izmaksu aiztaupīšanas iespējas uzņēmējiem, kas nodarbojas ar pārrobežu tirdzniecību.
Ar to papildina ierosinātās izmaiņas ierosinātajā negodīgas komercprakses tiesību aktā.

1.4.2. Konkrētie mērķi

Ieviest ES noteikumus par brīvprātīgām zaļuma norādēm, kas piemērojami tirgotājiem, kuri darbojas Eiropas Savienībā (izņemot mikrouzņēmumus dažiem noteikumiem), attiecībā uz vidiskuma norāžu / vidiskuma marķējumu shēmu pamatošanu, izdarīšanu un verificēšanu.

1.4.3. Paredzamie rezultāti un ietekme

Konkrēto mērķu sasniegšana nodrošinās, ka lielāks skaits tirgus dalībnieku varēs uzticamu vidisko informāciju integrēt savā lēmumu (piemēram, lēmumu par

[116] Attiecībā uz zaļuma norādēm iniciatīvas juridiskais pamats ir vienotais tirgus, bet budžeta līdzekļi ir no 09 "Vide un klimatrīcība".

[117] Kā paredzēts Finanšu regulas 58. panta 2. punkta a) vai b) apakšpunktā.

pirkumu, piegādātāju izvēles vai sadarbības ar piegādātājiem un uzņēmējdarbības partneriem, produktu izstrādi, iepirkuma izvēli) pieņemšanā.

Patērētāji varēs uzticēties vidiskuma norādēm uz produktiem, ko tie iegādājas, un tas sniegs viņiem iespēju sistemātiskāk integrēt vidiskuma apsvērumus savos lēmumos par pirkumu.

Tas radīs lielāku pieprasījumu pēc zaļākiem produktiem un risinājumiem, veicinot izaugsmi zaļajos tirgos. Tādējādi tiktu veidotas iespējas piegādes ķēdē panākt lielāku efektivitāti un labāku vidisko sniegumu. Tad tas palīdzētu sasniegt vispārīgo mērķi — veidot iespējas aprites un zaļajai ekonomikai. ES pieejas izveide attiecībā uz vidiskuma norādēm palīdzētu sasniegt vispārīgo mērķi par iekšējā tirgus, jo īpaši zaļo tirgu, darbības stiprināšanu.

Kopīga ES pieeja, kas veicina uzticamības, salīdzināmības un verificējamības mērķa sasniegšanu, izpildiestādēm atvieglotu norāžu pārbaudi, tādējādi vēl vairāk uzlabojot to iedarbīgumu. Tas palīdzētu nostiprināt produktu un tirgotāju labāka vidiskā snieguma virzītājspēkus, veicinot Eiropas zaļā kursa mērķu sasniegšanu.

1.4.4. Snieguma rādītāji

Norādīt, kādi rādītāji tiks izmantoti progresa un sasniegumu uzraudzībai.

1. Vidiskuma norādes par produktiem un uzņēmumiem ir uzticamas, salīdzināmas un verificējamas: arvien vairāk uzticamu vidiskuma norāžu un attiecīgi arvien mazāks maldinošo vidiskuma norāžu īpatsvars, ko uzrauga, nosakot:

o cik daudz ir vidiskuma norāžu, kurās ir (vai nav) ievērotas prasības, kas noteiktas Zaļuma norāžu iniciatīvā;

o cik rezultatīvi tiek īstenota Zaļuma norāžu iniciatīva;

o cik liela daļa valsts iestāžu uzskata, ka direktīva ir atvieglojusi zaļmaldināšanas novēršanu.

2. **Informācijas lietotāji uzticas vidiskajai informācijai:** palielinās informācijas lietotāju (patērētāju, uzņēmumu, ieguldītāju, valsts pārvaldes iestāžu un NVO) uzticēšanās vidiskuma norādēm, ko uzrauga, nosakot:

o līmeni, kādā patērētāji uzticas vidiskuma norādēm;

o līmeni, kādā patērētāji uzticas ilgtspējas marķējumiem;

o līmeni, kādā citi informācijas lietotāji (uzņēmumi, ieguldītāji, valsts pārvaldes iestādes, NVO) uzticas vidiskuma norādēm.

3. Produktu un organizāciju vidiskais sniegums uzlabojas: Produktu vidiskās pēdas kategoriju noteikumos (PVPKN) paredzēto etalonvērtību un produkta vidiskās pēdas (PVP) un organizācijas vidiskās pēdas (OVP) profila rezultātu pozitīva dinamika, kas liecina par tendenci, ka produkti un organizācijas kļūst zaļāki; ES patēriņa pēdas samazināšanās (saskaņā ar *JRC* izstrādāto patēriņa pēdas rādītāju), ņemot vērā vidisko ietekmi, kas noteikta ar visām 16 vidiskās pēdas metodēm. Tas tiks uzraudzīts ar šādiem rādītājiem:

o PVPKN paredzēto etalonvērtību dinamika;

o PVP un OVP profila rezultātu dinamika laika gaitā;

o patēriņa pēdas dinamika ES.

4. **Ir samazināti šķēršļi zaļajos tirgos:** ir samazināti šķēršļi, kas saistīti ar vairāku metožu izmantošanu un vidiskās informācijas sniegšanu. Tas tiks uzraudzīts ar šādiem rādītājiem:

o uzņēmumu priekšstats par zaļajiem produktiem iekšējā tirgū.

1.5. Priekšlikuma/iniciatīvas pamatojums

1.5.1. Īstermiņā vai ilgtermiņā izpildāmās prasības, tai skaitā sīki izstrādāts iniciatīvas īstenošanas izvēršanas grafiks

Īstermiņa prasības

Dalībvalstīm direktīvas transponēšanai ir atvēlēti divi gadi. Šis priekšlikums ir cieši saistīts ar Negodīgas komercprakses direktīvas izskatīšanu, ko Komisija ierosināja 2022. gada martā, un paredzams, ka abas direktīvas varētu transponēt kopīgi.

Dalībvalstīm papildus vidiskuma norāžu pamatošanas un izdarīšanas noteikumu transponēšanai būs jāievieš procedūra, kas nepieciešama, lai verificētu tirgū laisto vidiskuma norāžu par produktu/tirgotājiem pamatotību un ekomarķējuma sistēmas, jāizraugās kompetentās iestādes un jāizveido koordinācijas mehānisms.

Priekšlikumā ir paredzēts, ka brīvprātīgās vidiskuma norādes ir jāpamato ar novērtējumu, kas atbilst 3. pantā izklāstītajām īpašajām prasībām. Gadījumos, kad Komisija pieņem deleģētos aktus, ar ko nosaka uz aprites ciklu balstītus noteikumus konkrētām produktu grupām vai nozarēm, uzņēmēji varēs pamatot konkrētas vidiskuma norādes, balstoties uz tiem.

Lai atbalstītu šīs direktīvas īstenošanu un neilgi pēc tās stāšanās spēkā Komisija pieņems īstenošanas aktu, lai sniegtu sīkāku informāciju par tāda sertifikāta formu, ko saskaņā ar 12. pantu izdod vidiskuma norāžu verificētājs.

Pastāvīgi spēkā esošās prasības

Kompetentajām iestādēm būs pienākums veikt regulāras ES tirgū izmantoto vidiskuma norāžu pārbaudes.

Dalībvalstīm būs pienākums regulāri uzraudzīt šīs direktīvas piemērošana, sagatavojot pārskatu par vidiskuma norādēm, kas paziņotas izpildiestādēm; pārskatu par vidiskuma norādēm, attiecībā uz kurām izpildiestādes ir prasījušas atbildīgajai organizācijai veikt korektīvos pasākumus un attiecīgā gadījumā ir veikušas izpildes panākšanas pasākumus. Dalībvalstīm šī informācija būs jāsniedz Komisijai katru gadu.

Piecus gadus pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā Komisija sagatavos izvērtējumu par to, kā ir sasniegti tās mērķi, un sniegs ziņojumu par galvenajiem konstatējumiem un vajadzības gadījumā tiesību akta priekšlikumu šīs direktīvas attiecīgo noteikumu grozīšanai.

Komisijai tiks piešķirtas pilnvaras pieņemt saskaņā ar 3. panta 4. punktu deleģētos aktus, ar kuriem sīkāk precizē prasības attiecībā uz eksplicītu vidiskuma norāžu pamatošanu. Tas būs nepārtraukts process, kas jāīsteno, lai izstrādātu papildu pamatošanas metodes.

Komisijai arī tiks piešķirtas pilnvaras pieņemt saskaņā ar 8. panta 8. un 9. punktu deleģētos un īstenošanas aktus, ar kuriem papildina prasības attiecībā uz vidiskuma marķējuma shēmām.

1.5.2. *Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība (tās pamatā var būt dažādi faktori, piemēram, koordinēšanas radītie ieguvumi, juridiskā noteiktība, lielāka rezultativitāte vai komplementaritāte). Šā punkta izpratnē "Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība" ir vērtība, kas veidojas Savienības iesaistīšanās rezultātā un kas papildina vērtību, kura veidotos, ja dalībvalstis rīkotos atsevišķi.*

Ir būtiski uzņēmējiem nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus to prasību ziņā, kas jāievēro, sniedzot vidiskuma norādes, tai skaitā prasībām par izmantojamo informāciju un datiem, ieviešot kopīgu noteikumu kopumu ES iekšējā tirgū.

Atbilstoši *status quo* un ja dalībvalstis rīkotos individuāli, pastāv liels risks, ka izveidosies daudzas savā starpā konkurējošas atšķirīgas sistēmas, kuru pamatā ir dažādas un nesalīdzināmas metodes un pieejas un kuras sadrumstalotu iekšējo tirgu, jo īpaši attiecībā uz pārrobežu produktiem, ko tirgo iekšējā tirgū, tādējādi palielinot risku, ka rodas nevienmērīgs informētības un informācijas līmenis par produktu un organizāciju vidisko sniegumu visā ES, kā arī papildu izmaksas uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar pārrobežu tirdzniecību (jo īpaši, ja tiem ir jāizmanto dažādas metodes vai jāievēro dažādas marķējuma shēmas).

Ja netiks veikta ES līmeņa rīcība, tirgus dalībnieki arī turpmāk saskarsies ar maldinošu informāciju par vidiskuma aspektiem, savukārt šķēršļi iekšējā tirgū traucēs uzņēmumiem darboties līdzvērtīgos apstākļos. Turklāt dažus aspektus, piemēram, noteiktu norāžu pamatošanas metožu izstrādi un saistīto datubāzu izveidi (vajadzības gadījumā), nevar panākt valsts līmenī, ņemot vērā to darbības jomu produktu, nozaru vai ģeogrāfisko reģionu tvēruma ziņā.

Kopīgu prasību noteikšana ES līmenī rada nepārprotamu pievienoto vērtību, jo saskaņots un labi funkcionējošs ES iekšējais tirgus radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus uzņēmumiem, kas darbojas ES.

Paredzams, ka pēc rīcības ES līmenī dalībvalstīm būs aizliegts vienpusēji ieviest īpašus pasākumus, un direktīva samazinās vienotā tirgus juridiskās sadrumstalotības risku un aiztaupīs izmaksas valdībām un privātajam sektoram.

1.5.3. Līdzīgas līdzšinējās pieredzes rezultātā gūtās atziņas

Ar iniciatīvu papildina ierosinātās izmaiņas ierosinātajā Negodīgas komercprakses direktīvā (NKD), ko Eiropas Komisija ierosinājusi Eiropas Parlamentam un Padomei. Tās pamatā ir atziņas, kas gūtas ar Negodīgas komercprakses direktīvas īstenošanu, un vajadzība pēc īpašiem noteikumiem par eksplicītu vidiskuma norāžu pamatošanu, izdarīšanu un verificēšanu. Tajā ir ņemtas vērā arī atziņas, kas gūtas ekomarķējuma shēmu savairošanās kontekstā. Citas gūtās atziņas attiecas uz ES ekomarķējuma izstrādi, *EMAS* un vidiskās pēdas metožu izstrādi.

1.5.4. Saderība ar daudzgadu finanšu shēmu un iespējamā sinerģija ar citiem atbilstošiem instrumentiem

Iniciatīvas ir daļa no Eiropas zaļā kursa, kas ir ES atveseļošanas stratēģijas pamatā. Zaļajā kursā ir atzītas priekšrocības, ko sniedz ieguldījumi mūsu konkurētspējīgā ilgtspējā, veidojot godīgāku, zaļāku un digitālāku Eiropu.

Iniciatīva tiek finansēta no daudzgadu finanšu shēmas 3. izdevumu kategorijas (Dabas resursi un vide) 9. sadaļas (Vide un klimatrīcība). Kā izklāstīts tālāk, īstenošanai būs vajadzīgi papildu cilvēkresursi, izdevumi programmas *LIFE* ietvaros un daži atbalsta izdevumi EVA. Attiecīgais EVA subsīdijas pieaugums tiks kompensēts no ES vides un klimata pasākumu programmas (programma *LIFE*).

Citas rīcībpolitikas jomas varētu uzņēmumiem sniegt atbalstu, kas nepieciešams, lai izpildītu prasības attiecībā uz vidiskuma norāžu pamatošanu un izdarīšanu, piemēram, kā noteikts deleģētajos aktos saskaņā ar 3. pantu, jo īpaši ES finansējumu, kurš paredzēts inovācijai un investīcijām uzņēmumos, jo īpaši MVU. Privāto inovāciju finansējumu papildinās Eiropas Reģionālās attīstības fonds, pārdomāta specializācija, programmas *LIFE* un "Apvārsnis Eiropa", kas atbalstīs visu inovācijas ciklu ar mērķi inovatīvos risinājumus ieviest tirgū. Programmas "Digitālā Eiropa" ietvaros 2022. gadā tika uzsākta Saskaņotā rīcība "CIRPASS", kuras mērķis ir atvērt iespējas inovatīvām darbplūsmām, jo īpaši, lai veicinātu materiālo preču plūsmas apritīgumu, kā arī patērētāju informēšanu, nosakot starpnozaru produktu datu modeli digitālajai produkta pasei ar pierādītu lietderību aprites ekonomikā.

Inovāciju fonds ir viena no pasaulē lielākajām finansējuma programmām, kas paredzēta inovatīvu mazoglekļa tehnoloģiju un risinājumu demonstrējumiem. Laikposmā no 2020. līdz 2030. gadam tas piešķirs atbalstu aptuveni 10 miljardu EUR apmērā, lai varētu laist tirgū rūpnieciskus risinājumus nolūkā dekarbonizēt Eiropu un atbalstīt tās pārkārtošanos uz klimatneitralitāti.

1.5.5. Dažādo pieejamo finansēšanas iespēju, tostarp pārdales iespējas, novērtējums

Tika novērtēti vairāki varianti, tai skaitā tikai *ENV* pakalpojumu tvērums apvienojumā ar datu kopu iepirkuma pakalpojumiem līdz pat sadarbības iespēju ar citiem dienestiem un aģentūrām izpētei. Labākais variants ietver *ENV* ĢD datu kopu iepirkuma pakalpojumus un ieguldījumu EVA, lai iegūtu speciālās zināšanas no saviem darbiniekiem.

1.6. Priekšlikuma/iniciatīvas ilgums un finansiālā ietekme

☐ **Ierobežots ilgums**

– ☐ Priekšlikuma/iniciatīvas darbības laiks: [DD.MM.]GGGG.–[DD.MM.]GGGG.

– ☐ Finansiālā ietekme uz saistību apropriācijām — no GGGG. līdz GGGG. gadam, uz maksājumu apropriācijām — no GGGG. līdz GGGG. gadam.

☒ **Beztermiņa**

– Īstenošana ar uzsākšanas periodu no 2024. līdz 2027. gadam,

– pēc kura turpinās normāla darbība.

1.7. Paredzētie pārvaldības veidi[118]

☒ Komisijas īstenota **tieša pārvaldība:**

– ☒ ko veic tās struktūrvienības, tostarp personāls Savienības delegācijās;

– ☐ ko veic izpildaģentūras.

☐ **Dalīta pārvaldība** kopā ar dalībvalstīm

☒ **Netieša pārvaldība**, kurā budžeta izpildes uzdevumi uzticēti:

– ☐ trešām valstīm vai to izraudzītām struktūrām;

– ☐ starptautiskām organizācijām un to aģentūrām (precizēt);

– ☐ EIB un Eiropas Investīciju fondam;

– ☒ Finanšu regulas 70. un 71. pantā minētajām struktūrām;

– ☐ publisko tiesību subjektiem;

– ☐ privāttiesību subjektiem, kas veic sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju uzdevumus, tādā mērā, kādā tiem ir pienācīgas finanšu garantijas;

– ☐ dalībvalstu privāttiesību subjektiem, kuriem ir uzticēta publiskā un privātā sektora partnerības īstenošana un ir pienācīgas finanšu garantijas;

– ☐ personām, kurām, ievērojot Līguma par Eiropas Savienību V sadaļu, uzticēts īstenot konkrētas KĀDP darbības un kuras ir noteiktas attiecīgajā pamataktā.

[118] Sīkāku informāciju par budžeta izpildes metodēm un atsauces uz Finanšu regulu sk. *BUDGpedia* tīmekļa vietnē: https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx

2. PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

2.1. Pārraudzības un ziņošanas noteikumi

Norādīt biežumu un nosacījumus.

Iniciatīvas ietver iepirkumu, administratīvu sadarbību ar *JRC*, ieguldījuma EVA palielināšanu un ietekmi uz Komisijas Augsto pārstāvi. Šādam izdevumu veidam piemērojami standarta noteikumi.

2.2. Pārvaldības un kontroles sistēma

2.2.1. Ierosināto pārvaldības veidu, finansējuma apgūšanas mehānismu, maksāšanas kārtības un kontroles stratēģijas pamatojums

Neattiecas — sk. iepriekš.

2.2.2. Informācija par apzinātajiem riskiem un risku mazināšanai izveidoto iekšējās kontroles sistēmu

Neattiecas — sk. iepriekš.

2.2.3. Kontroles izmaksefektivitātes (kontroles izmaksu attiecība pret attiecīgo pārvaldīto līdzekļu vērtību) aplēse un pamatojums un gaidāmā kļūdu riska līmeņa novērtējums (maksājumu izdarīšanas brīdī un slēgšanas brīdī)

Neattiecas — sk. iepriekš.

2.3. Krāpšanas un pārkāpumu novēršanas pasākumi

Norādīt esošos vai plānotos novēršanas pasākumus un citus pretpasākumus, piemēram, krāpšanas apkarošanas stratēģijā iekļautos pasākumus.

Neattiecas — sk. iepriekš.

3. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS APLĒSTĀ FINANSIĀLĀ IETEKME

3.1. Attiecīgās daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijas un budžeta izdevumu pozīcijas

- Esošās budžeta pozīcijas

<u>Sarindotas</u> pa daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijām un budžeta pozīcijām

Daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	Budžeta pozīcija	Izdevumu veids	Iemaksas			
	Numurs	Dif./nedif. [119]	no EBTA valstīm[120]	no kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm[121]	no citām trešām valstīm	citi piešķirtie ieņēmumi
3	09 02 02 aprites ekonomika un dzīves kvalitāte	Dif.	JĀ	NĒ	JĀ	NĒ
3	09 10 02 Eiropas Vides aģentūra	Dif.	JĀ	JĀ	NĒ	NĒ
7	20 01 02 01 atlīdzība un stimuli	Nedif.	NĒ	NĒ	NĒ	NĒ
7	20 02 01 03 valsts ierēdņi un personāls, kas uz laiku piesaistīts iestādei	Nedif.	NĒ	NĒ	NĒ	NĒ
7	20 02 06 02 sanāksmes, ekspertu grupas	Nedif.	NĒ	NĒ	NĒ	NĒ

- Jaunveidojamās budžeta pozīcijas

Neattiecas

[119] Dif. — diferencētās apropriācijas, nedif. — nediferencētās apropriācijas.

[120] EBTA — Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācija.

[121] Kandidātvalstis un attiecīgā gadījumā potenciālās kandidātvalstis no Rietumbalkāniem.

3.2. Priekšlikuma aplēstā finansiālā ietekme uz apropriācijām

3.2.1. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz darbības apropriācijām

– ☐ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgas darbības apropriācijas

– ☒ Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgas šādas darbības apropriācijas:

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	**3**	Dabas resursi un vide

ĢD: ENV			**2024**	**2025**	**2026**	**2027 un pēc tam**	**KOPĀ**
○ Darbības apropriācijas							
09 02 02 aprites ekonomika un dzīves kvalitāte	Saistības	(1)	2,540	6,964	5,264	5,214	**19,982**
	Maksājumi	(2)	2,540	6,964	5,264	5,214	**19,982**
KOPĀ apropriācijas ENV ĢD	Saistības	=(1)	2,540	**6,964**	**5**,264	**5,214**	**19,982**
	Maksājumi	=(2)	2,540	**6,964**	**5**,264	**5,214**	**19,982**

Iepriekš minētā summa būs vajadzīga, lai finansētu šādas darbības:

- tādu sekundāro vidiskās pēdas (VP) datu kopu iegāde, kas sniedz galvenos vidējos datus par resursu patēriņu un emisijām galvenajos procesos un ko daudzi uzņēmumi var izmantot, lai novērtētu savas vērtības ķēdes, tādu datu iegūšana un izstrāde, kuri nepieciešami, lai novērstu iespējamās datu nepilnības, VP datubāzes IT platformas izstrādes izmaksas, kā arī datubāzes uzturēšana 2026.–2027. gada periodā (10,095 miljoni EUR). Piekļuve VP datu kopām palīdzēs uzņēmumiem, jo īpaši MVU, izmaksu ziņā efektīvāk un mazāk apgrūtinošā veidā īstenot Zaļuma norāžu direktīvu. Viegla piekļuve augstas kvalitātes datiem, kas saistīti ar produktu vidisko ietekmi, būs galvenais veicinošais faktors, ar ko visiem uzņēmumiem, jo īpaši MVU, savas vidiskuma norādes pārliecinoši pamatot, neatkarīgi no tā, vai deleģētie akti saskaņā ar šā priekšlikuma par vidiskuma norādēm 3. pantu ir vai nav pieņemti. Piekļuve VP datu kopām

atbalstīs arī citu ES vidiskās ilgtspējas rīcībpolitikas īstenošanu un palīdzēs patērētājiem izdarīt pareizo izvēli; te jāmin priekšlikums Produktu ilgtspējas ekodizaina regulai (PIER)[122]. Ar PIER ievieš iespēju noteikt obligātas informācijas prasības, kas var būt saistītas arī ar marķēšanas prasībām, un ar to uzlabos informācijas plūsmu, izmantojot digitālās produktu pases. VP datu kopas palīdzēs aprēķināt un noteikt informācijas un snieguma prasības, piemēram, attiecībā uz oglekļa un vidisko pēdu, kā paredzēts PIER, balstoties uz saskaņotu augstas kvalitātes sekundāro datu kopumu;

- pētījumu un apsekojumu iepirkums par to metožu izmantošanu, kuras ieinteresētās personas izmanto pamatošanai, un Zaļuma norāžu direktīvas izvērtēšana (0,150 miljoni EUR);
- *JRC* būs svarīga loma Komisijas atbalstīšanā ar daļu no vajadzīgā tehniskā darba. Paredzams, ka ar Administratīvo vienošanos saistītās izmaksas būs aptuveni 1,700 miljoni EUR;
- Būtiski izdevumi būs saistīti arī ar administratīvo un tehnisko atbalstu tādu deleģēto aktu sagatavošanai saskaņā ar 3. panta 4. punktu ar ko, kā sīkāk precizē prasības attiecībā uz eksplicītu vidiskuma norāžu pamatošanu, nosakot aprites cikla noteikumus konkrētām produktu grupām vai nozarēm. Šajā budžeta pozīcijā paredzēta sešu šādu deleģēto aktu sagatavošana (6,827 miljoni EUR);
- atbalsta pasākumi, ar kuriem palīdz MVU pielāgoties šai direktīvai, tai skaitā aprēķinu rīku izstrāde atbilstoši prasībām, kas aprakstītas deleģētajos aktos saskaņā ar 3. panta 4. punktu (1,210 miljoni EUR).

Aģentūra: EVA			**2025**	**2026**	**2027**	**KOPĀ**
1. sadaļa. Personāla izmaksas	Saistības	(1a)	0,180	0,367	0,375	**0,922**
	Maksājumi	(2a)	0,180	0,367	0,375	0,922
2. sadaļa. Infrastruktūra	Saistības	(1b)				
	Maksājumi	(2b)				
3. sadaļa. Darbības izdevumi	Saistības	(1c)	0,095	0,065	0,065	**0,225**
	Maksājumi	(2c)	0,095	0,065	0,065	**0,225**
KOPĀ apropriācijas	Saistības	=1a+1b+1c	**0,275**	**0,432**	**0,440**	**1,147**

122 Pieejams https://environment.ec.europa.eu/publications/proposal-ecodesign-sustainable-products-regulation_en.

Eiropas Vides aģentūrai (EVA)	Maksājumi	=2a+2b+2c	**0,275**	**0,432**	**0,440**	**1,147**

EVA izmaksas ietver izmaksas par 2 papildu pilnslodzes ekvivalentiem (*FTE*) (1 pagaidu darbinieks un 1 līgumdarbinieks), kā arī darbības izdevumus, kas nepieciešami, lai uzraudzītu vidiskuma norādes, kas izmantotas ES tirgū pēc direktīvas ieviešanas, saskaņā ar 20. panta 4. punktu. Aģentūrai tiks uzdots sīki analizēt informāciju, ko dalībvalstis paziņojušas saskaņā ar 20. panta 1.–3. punktu, un ik pēc diviem gadiem publicēt ziņojumus ar novērtējumu par zaļuma norāžu dinamiku visā ES. Šī aplēse ietver lielāko daļu pierādījumu divgadu ziņojumiem, kas dalībvalstīm jāsagatavo un jāpaziņo Eiropas līmenī, izmantojot anketas. EVA izstrādās šīs anketas, vienojoties ar *ENV* ĢD, un nodrošinās tās, izmantojot standarta elektronisko rīku. Dalībvalstu paziņotajā informācijā būs apvienota statistika par norādēm to valsts tirgos ar kvalitatīvu aprakstu par nepatiesu norāžu būtību un veiktajiem korektīvajiem pasākumiem. Šiem darbiniekiem būs noteikti pastāvīgie uzdevumi, proti, ziņot no valstīm un sagatavot analītisko ziņojumu ik pēc diviem gadiem, kā arī atbalsta uzdevumi, kas nepieciešami attiecīgajā jomā (administrēšana, saziņa, IT pilnveidošana, atbalsta sniegšana darījumdarbībai u. c.).

□ KOPĀ darbības apropriācijas			**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**KOPĀ**
	Saistības	(4)	**2,540**	**7,239**	**5,696**	**5,654**	**21,129**
	Maksājumi	(5)	**2,540**	**7,239**	**5,696**	**5,654**	**21,129**
KOPĀ daudzgadu finanšu shēmas **1.–3. IZDEVUMU KATEGORIJAS apropriācijas**	Saistības	=4	**2,540**	**7,239**	**5,696**	**5,654**	**21,129**

Daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	**7**	"Administratīvie izdevumi"

Šī iedaļa būtu jāaizpilda, izmantojot administratīva rakstura budžeta datu izklājlapu, kas vispirms jānoformē tiesību akta finanšu pārskata pielikumā (iekšējo noteikumu V pielikums), kurš starpdienestu konsultāciju vajadzībām tiek augšupielādēts sistēmā *DECIDE*.

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

		2024	2025	2026	2027 un pēc tam	KOPĀ
ĢD: ENV						
□ Cilvēkresursi		0,606	0,606	0,606	0,606	**2,424**
□ Citi administratīvie izdevumi		0,180	0,180	0,180	0,180	**0,720**
KOPĀ *ENV* ĢD	Apropriācijas	**0,786**	**0,786**	**0,786**	**0,786**	**3,144**

ENV ĢD pašreizējo darbinieku sastāvā ir 2 *FTE* ierēdņi (AD), kas nodarbojas ar rīcībpolitikas jautājumiem, un 2 *FTE* ierēdņi (AD), kas nodarbojas ar metodoloģiskiem jautājumiem. Šie darbinieki arī turpmāk būs būtiski, un paredzams, ka tie pildīs šādus uzdevumus:

- darbības, kas saistītas ar Zaļuma norāžu iniciatīvu, piemēram, rīcībpolitikas koordinēšana, Zaļuma norāžu iniciatīvas darba plāns (tai skaitā ar konkrētiem norādēm saistītu papildu prasību izstrādes daļējs aptvērums), grupas koordinēšana, uzraudzība, attiecības ar ieinteresētajām personām. Šīm darbībām ir vajadzīgi 2 *FTE* ierēdņi;
- tālāka VP un citu metožu izstrāde vidiskuma norāžu pamatošanai saskaņā ar 3. pantu: ekspertu grupu vadība, PVPKN/OVPNN pārejas posma pārvaldība (tai skaitā papildu uzdevums, kas saistītas ar EK pieņemšanu, ja daļas tiek iekļautas deleģētajos aktos saskaņā ar 3. panta 4. punktu, lai sīkāk precizētu prasības attiecībā uz eksplicītu vidiskuma norāžu pamatošanu nākotnē). Šīm darbībām ir vajadzīgs 1 *FTE* ierēdnis;
- sekundāro VP datu pārvaldība: līgumu pārvaldība, datu pārbaudes, ēku datubāze u. c. Šīm darbībām ir vajadzīgs 1 *FTE* ierēdnis.

Kopumā uzdevumiem, kas saistīti ar aprites cikla novērtējumu (*LCA*) (piemēram, metodes un datu izstrāde), un uzdevumiem, kuri saistīti ar metodes un datu izstrādi zaļuma norāžu pamatošanai, ir vajadzīgas specializētas tehniskās/zinātniskas zināšanas un zinātniskā doktora līmeņa izglītība, un gadiem ilga pieredzi šajā jomā. Šādu darbinieku piesaistīšana ar līgumdarbinieku nosacījumiem nav iespējama. Tāpēc šie uzdevumi būtu jāveic, izmantojot oficiālas amata vietas, kuras, ja nav pieejami specializēti štata darbinieki, būtu jāpiedāvā kā pagaidu darbinieku amata vietas.

Tādēļ *ENV* ĢD pieprasa papildu darbiniekus (**3 AD un 1 END** atbilstoši tālāk norādītajam amatu sadalījumam), kuri:

- saskaņā ar 3. panta 4. punktu sagatavos aptuveni 6–7 deleģētos aktus, ar ko sīkāk precizē prasības attiecībā uz eksplicītu vidiskuma norāžu pamatošanu, lai reglamentētu konkrētas norādes, piemēram, par remontējamību, reciklējamību, ilgizturību, vai nosaka īpašus uz aprites ciklu balstītus noteikumus noteiktām produktu grupām un nozarēm;

- sagatavos īstenošanas aktus, kuros izklāstītas attiecīgās procedūras jaunu privātu marķējumu shēmu apstiprināšanai, ko veic valstu iestādes, un norāžu un marķējuma shēmu atbilstības sertifikāta formāts;
- sagatavos deleģētos aktus, ar ko sīkāk precizē 8. pantā minētos vidiskuma marķējumu shēmu apstiprināšanas kritērijus, lai nodrošinātu vienādu piemērošanu visā Savienībā;
- izvērtēs paziņotās vidiskuma marķējumu shēmas, ko izveidojušas publiskā sektora iestādes trešās valstīs, kuras vēlas darboties Savienības tirgū, un sagatavos attiecīgus Komisijas lēmumus par apstiprināšanu ar mērķi nodrošināt, ka šīs shēmas sniedz pievienoto vērtību to vides mērķu, to vidiskās ietekmi tvēruma, vidiskuma aspektu vai vidiskā snieguma ziņā vai konkrētu produktu grupu vai nozaru ziņā un atbilst šīs direktīvas prasībām;
- uzraudzīs iepriekšējus, izskatīšanas pētījumus un citus pētījumus, kas vajadzīgi deleģēto aktu sagatavošanā;
- izstrādās un pārvaldīs VP datubāzi, kas saistīta ar šo un citām rīcībpolitikām, piemēram, PIER, Bateriju regulu vai taksonomiju;

Turklāt šajā rīcībpolitikā ir iesaistītas divas ekspertu grupas, un budžetam būtu jāaptver trīs sanāksmes gadā katrai ekspertu grupai.

KOPĀ apropriācijas 7. IZDEVUMU KATEGORIJĀ daudzgadu finanšu shēmā	(saistību summa = maksājumu summa)	**0,786**	**0,786**	**0,786**	**0,786**	**3,144**

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

		2024	**2025**	**2026**	**2027 un pēc tam**	**KOPĀ**
KOPĀ daudzgadu finanšu shēmas **1.–7. IZDEVUMU KATEGORIJAS apropriācijas**	Saistības	**3,326**	**8,025**	**6,482**	**6,440**	**24,273**
	Maksājumi	**3,326**	**8,025**	**6,482**	**6,440**	**24,273**

3.2.2. Aplēstais iznākums, ko dos finansējums no darbības apropriācijām

Saistību apropriācijas miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Norādīt mērķus un iznākumus			Gads **N**		Gads **N+1**		Gads **N+2**		Gads **N+3**		Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)						**KOPĀ**	
	IZNĀKUMI																	
⇩	Veids [123]	Vidējais izmaksas	Daudzums	Izmaksas	Daudzums	Izmaksas	Daudzums	Izmaksas	Daudzums	Izmaksas	Daudzums	Izmaksas	Daudzums	Izmaksas	Daudzums	Izmaksas	Kopējais daudzums	Kopējās izmaksas
KONKRĒTAIS MĒRĶIS Nr. 1[124]…																		
— Iznākums																		
— Iznākums																		
— Iznākums																		
Starpsumma — konkrētais mērķis Nr. 1																		
KONKRĒTAIS MĒRĶIS Nr. 2 ...																		
— Iznākums																		
Starpsumma — konkrētais mērķis Nr. 2																		
KOPSUMMAS																		

123 Iznākumi ir attiecīgie produkti vai pakalpojumi (piemēram, finansēto studentu apmaiņu skaits, uzbūvēto ceļu garums kilometros, utt.).

124 Konkrētie mērķi, kas norādīti 1.4.2. punktā.

3.2.3. Aplēstā ietekme uz EVA un COM administratīvajām apropriācijām

3.2.3.1. Aplēstā ietekme uz EVA cilvēkresursiem

☐ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgas administratīvās apropriācijas

☒ Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgas šādas administratīvās apropriācijas:

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

	2025	**2026**	**2027**	**KOPĀ**
Pagaidu darbinieki (AD pakāpe)	0,117	0,240	0,244	**0,602**
Pagaidu darbinieki (AST pakāpe)				
Līgumdarbinieki	0,063	0,128	0,130	**0,320**
Norīkotie valstu eksperti				
KOPĀ	**0,180**	**0,367**	**0,375**	**0,922**

Personāla vajadzības (FTE):

	2025	**2026**	**2027**	**KOPĀ**
Pagaidu darbinieki (AD pakāpe)	1	1	1	
Pagaidu darbinieki (AST pakāpe)				
Līgumdarbinieki	1	1	1	
Norīkotie valstu eksperti				
KOPĀ	**2**	**2**	**2**	

3.2.3.2. Aplēstās prasības administratīvajām apropriācijām Komisijā

3.2.3.3. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz administratīvajām apropriācijām

☐ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgas administratīvās apropriācijas

☒ Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgas šādas administratīvās apropriācijas:

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

	2024	**2025**	**2026**	**2027 un pēc tam**	**KOPĀ**
Daudzgadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJA					
Cilvēkresursi	0,606	0,606	0,606	0,606	**2,424**
Citi administratīvie izdevumi	0,180	0,180	0,180	0,180	**0,720**
Starpsumma — daudzgadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJA	0,786	0,786	0,786	0,786	**3,144**
Ārpus daudzgadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS[125]	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas
Cilvēkresursi					
Citi administratīvie izdevumi					
Starpsumma — ārpus daudzgadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas
KOPĀ	0,786	0,786	0,786	0,786	**3,144**

Vajadzīgās cilvēkresursu un citu administratīvu izdevumu apropriācijas tiks nodrošinātas no ĢD apropriācijām, kas jau ir piešķirtas darbības pārvaldībai un/vai ir pārdalītas attiecīgajā ĢD, vajadzības gadījumā izmantojot arī vadošajam ĢD gada budžeta sadales procedūrā piešķirtus papildu resursus un ņemot vērā budžeta ierobežojumus.

125 Tehniskais un/vai administratīvais atbalsts un ES programmu un/vai darbību īstenošanas atbalsta izdevumi (kādreizējās "BA" pozīcijas), netiešā pētniecība, tiešā pētniecība.

3.2.3.4. Aplēstās cilvēkresursu vajadzības

– ☐ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgi cilvēkresursi

– ☒ Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgi šādi cilvēkresursi:

Aplēse izsakāma ar pilnslodzes ekvivalentu

		2024	**2025**	**2026**	**2027 un pēc tam**
20 01 02 01 (Galvenā mītne un Komisijas pārstāvniecības)		3	3	3	3
20 01 02 03 (Delegācijas)					
01 01 01 01 (Netiešā pētniecība)					
01 01 01 11 (Tiešā pētniecība)					
Citas budžeta pozīcijas (norādīt)					
20 02 01 (*AC*, *END*, *INT*, ko finansē no vispārīgajām apropriācijām)		1	1	1	1
20 02 03 (*AC*, *AL*, *END*, *INT* un JED delegācijās)					
XX 01 xx **yy zz** 126	— galvenajā mītnē				
	— delegācijās				
01 01 01 02 (*AC*, *END*, *INT* — netiešā pētniecība)					
01 01 01 12 (*AC*, *END*, *INT* — tiešā pētniecība)					
Citas budžeta pozīcijas (norādīt)					
KOPĀ		4	4	4	4

Veicamo uzdevumu apraksts:

Ierēdņi un pagaidu darbinieki	Sk. skaidrojums par H7 3.2.1. iedaļā
Ārštata darbinieki	Sk. skaidrojums par H7 3.2.1. iedaļā

126 Ārštata darbiniekiem paredzēto maksimālo summu finansē no darbības apropriācijām (kādreizējām *BA* pozīcijām).

3.2.4. Saderība ar pašreizējo daudzgadu finanšu shēmu

Priekšlikums/iniciatīva:

– ☒ pilnībā pietiek ar līdzekļu pārvietošanu daudzgadu finanšu shēmas (DFS) attiecīgajā izdevumu kategorijā

LIFE finansējums (09 02 02 budžeta pozīcijas) tiks izlietots, lai kompensētu EVA subsīdijas pieaugumu.

– ☐ jāizmanto no DFS attiecīgās izdevumu kategorijas nepiešķirtās rezerves un/vai īpašie instrumenti, kas noteikti DFS regulā

– ☐ jāpārskata DFS

3.2.5. Trešo personu iemaksas

Priekšlikums/iniciatīva:

– ☒ neparedz trešo personu līdzfinansējumu

– ☐ paredz šādu trešo personu sniegtu līdzfinansējumu atbilstoši šādai aplēsei:

Apropriācijas miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

	Gads **N**[127]	Gads **N+1**	Gads **N+2**	Gads **N+3**	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)			Kopā
Norādīt līdzfinansētāju struktūru								
KOPĀ līdzfinansētās apropriācijas								

[127] N gads ir gads, kurā priekšlikumu/iniciatīvu sāk īstenot. Aizstājiet "N" ar paredzēto pirmo īstenošanas gadu (piemēram, 2021.). Tas pats attiecas uz nākamajiem gadiem.

3.3. Aplēstā ietekme uz ieņēmumiem

– ☒ Priekšlikums/iniciatīva finansiāli neietekmē ieņēmumus.

– ☐ Priekšlikums/iniciatīva finansiāli ietekmē:

☐ pašu resursus

☐ citus ieņēmumus

Atzīmējiet, ja ieņēmumi ir piešķirti izdevumu pozīcijām ☐

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Budžeta ieņēmumu pozīcija:	Kārtējā finanšu gadā pieejamās apropriācijas	Priekšlikuma/iniciatīvas ietekme[128]						
		Gads **N**	Gads **N+1**	Gads **N+2**	Gads **N+3**	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)		
……. pants								

Attiecībā uz piešķirtajiem ieņēmumiem norādīt attiecīgās budžeta izdevumu pozīcijas.

Citas piezīmes (piemēram, metode/formula, ko izmanto, lai aprēķinātu ietekmi uz ieņēmumiem, vai jebkura cita informācija).

[128] Norādītajām tradicionālo pašu resursu (muitas nodokļi, cukura nodevas) summām jābūt neto summām, t. i., bruto summām, no kurām atskaitītas iekasēšanas izmaksas 20 % apmērā.